

در نمایشگاه کتاب هم ببینید، هم بخرید

♦ مدیر نشر نوید شیراز: توجه صرف به جنبه های نمایشگاهی ناشران را از ویتترین کتاب محروم می کند

♦ مدیر نشر قدیانی: وقتی می توانیم به نمایشگاه صرف فکر کنیم که ویتترین های متعدد داشته و نیازی به فروش نمایشگاهی نداشته باشیم

کتابخانه

شنبه ۳ خرداد ۱۳۸۷
۱۸ جمادی الاولی ۱۴۲۹، ۲۴ می ۲۰۰۸
شماره ۱۳۲، پیاپی ۷۸۳
۲۴ صفحه، ۲۰۰ تومان

ISSN:1029-3345

صاحب امتیاز: خانه کتاب
سردبیر: پدram پاک آیین
نشانی: خیابان انقلاب اسلامی
خیابان برادران مظفر جنوبی، کوچه
خواججه نصیر، پلاک ۱۰، طبقه چهارم
تلفن: ۴-۶۶۹۶۱۵۱-۶۶۹۶۱۵۱
سازمان آگهی ها: ۲۲۲۵۵۲۴۶
چاپ: ایرانچاپ

www.ketabehafteh.ir

دستنوشته های امام (ره) مرمت می شود

پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی فرهنگی برای ساماندهی، حفاظت و مرمت آثار مکتوب و نسخه های خطی به یادگارمانده از بنیانگذار جمهوری اسلامی اعلام آمادگی کرد. رسول وطن دوست، رئیس پژوهشکده حفاظت و مرمت آثار تاریخی - فرهنگی، در آستانه نوزدهمین سالگرد ارتحال ملکوتی امام خمینی (ره) از همکاری این پژوهشکده برای بازسازی و ترمیم دستنوشته ها و کتاب های خطی بنیانگذار جمهوری اسلامی خبر داد. وی همچنین پیشنهاد کرد مسئولان مربوطه با معرفی آثار به جا مانده از حضرت امام خمینی (ره) شامل دستنوشته ها، کتاب های خطی و... پژوهشکده را در شناسایی و حفاظت از این آثاری کنند. وطن دوست یادآور شد: این فرصت پیش زمینه تاسیس موزه تخصصی آثار حضرت امام خمینی (ره) را فراهم می کند.

پای صحبت میرجلال الدین کزازی درباره تازه ترین آثار او

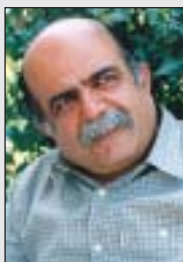
کشف رازهای شاهنامه

دانشته ام یا بیت دیگری را نژاده و پایه ور، با برهان دانشورانه و سخن سنجانه، چگونگی کار را نشان داده ام. هشتمین جلد از نامه باستان چند روز پیش از چاپ درآمده است. جلد نهم آن، چنان که ناشر گفته است تا یک ماه دیگر در دسترس خواستاران نهاده خواهد شد. ناشر این مجموعه انتشارات سمت است و با چاپ جلد نهم نامه باستان به پایان خواهد رسید. اما یک یا دو جلد نمایه و فهرست خواهد داشت که گروهی آن را از ۹ جلد چاپ شده و نوشته شده بیرون می کشند و سامان می دهند و فراهم می کنند.

کم و بیش هر کدام از جلد های نامه باستان یک سال زمان برده و یک سال نوشتن آن به درازا کشیده است. این هشت جلد تمامی اش با درنگی که در چاپ جلد نخستین و جلد دوم پیش آمده است ۱۰ سال زمان برده است.

پایه ویرایشی که من در نامه باستان از شاهنامه کرده ام، یکی شاهنامه چاپ مسکو بوده است. دیگر بر نوشته یا نسخه فلورانس، سوم بر نوشته حمدالله مستوفی که بر کناره سفرنامه او آورده شده، چهارم ویرایشی که ژول مول ایران شناس فرانسوی از شاهنامه به دست داده است. این چهار متن پایه کار ویرایش و پچین شناسی در نامه باستان بوده است.

کزازی در ادامه این گفت و گو در ارزیابی تصحیح جلال خالقی مطلق از شاهنامه و رجحان آن بر دیگر تصحیح ها اضافه می کند: من در این باره بیشتر از چند بار در گفت و شنودها سخن گفته ام. بی گمان ویرایش آقای خالقی مطلق از شاهنامه ارزشمند است. هرکس که به کاری در شاهنامه دست می یازد، نیاز دارد که از این متن بهره ببرد. ارزش این ویرایش در این است که بر پایه نزدیک به پانزده بر نوشته فراهم آمده است.

«خشم در چشم» به قلم دکتر میرجلال الدین کزازی گزارشی از داستان رستم و اسفندیار است که طی چند روز آینده از سوی نشر آیدین به بازار می آید. «از دهلی نو تا آتن کهن» نیز سفرنامه ای متفاوت با رویکردی پژوهشگرانه از این استاد دانشگاه است که اخیراً منتشر شده است. در عین حال جلد هشتم «نامه باستان» گزارش و ویرایش شاهنامه فردوسی را نیز در ایام برگزاری نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به بازار کتاب عرضه کرده است. دکتر کزازی به دلیل تاکید بر سره گوئی و سره نویسی فارسی - چه در گفتار و چه در نوشتار - توجه جامعه فرهنگی به ویژه دانشجویان را به سمت خود جلب کرد. وی در طول سال ها فعالیت قلمی، آثار فراوانی اعم از تصحیح، تالیف و ترجمه در حوزه های مختلفی مانند ادبیات کلاسیک فارسی، ادبیات کهن یونان، نسخه پژوهی، شاهنامه پژوهی و... منتشر کرده که با اقبال بسیار خوبی روبه رو شده و بعضاً به چاپ های متعدد رسیده است. این استاد شاهنامه پژوه هم اکنون با همکاری پژوهشگر دیگری به نام سعید سبزیان «فرهنگ واژگان ادبی» از انگلیسی به فارسی رازیر چاپ دارد که در آینده نزدیک منتشر خواهد شد.

کزازی در مورد جلد هشتم «نامه باستان» که اخیراً منتشر شده می گوید: «نامه باستان» ویرایش و گزارش شاهنامه از آغاز تا انجام است. ویژگی این زنجیره و رشته کتاب این است که ویرایش به شیوه دانشورانه و سخن سنجانه انجام گرفته است. سپس متن ویراسته از دیدگاه های گوناگون بر پایه دانش های ادب گزارش و بررسی شده است. در بخشی از گزارش که من آن را پچین شناسی (بررسی نسخه بدل ها) می نامم روشن داشته ام که آن متن چگونه ویراسته شده است. به برهان. اگر واژه ای را به جای واژه دیگر برگزیده ام یا بیتی را بر افزوده

ویراستار

پشت میز روانشناس

ویراستاری کتاب در همه حوزه های آن اعم از ویرایش فنی، صوری، محتوایی و نیز آثار ترجمه ای به صورت مقابله متن ترجمه شده با متن مبدأ، یکی از مراحل مهم در چرخه تولید کتاب به شمار می رود که امروزه در همه کشورها به عنوان یک تخصص مورد توجه دست اندرکاران کار نشر و نگارش است. در کشور ما نیز هر چند متولیان تولید کتاب اعم از نویسندگان و مترجمان و ناشران همگی به ضرورت آن اذعان دارند اما این فن عملاً هنوز به عنوان یک حرفه تخصصی تعریف و تثبیت نشده است چنان که در کمتر کتابی - به ویژه در آثار ترجمه ای - می توان نام ویراستار را در شناسنامه آن یافت. به باور صاحب نظران، ویراستاری متن به ویژه در حوزه آثار ترجمه ای به دلیل وجود واسطه ای به نام مترجم، اهمیتی دوچندان می یابد و در این میان کتاب های روانشناسی، هم به دلیل حجم بالای آثار ترجمه ای و هم به دلیل اهمیت انتقال دقیق مفاهیم، حساسیتی بیش از سایر رشته ها دارد. در گزارش پیش رو سراغ چند تن از صاحب نظران این رشته رفته ایم و اهمیت ویراستاری متون روانشناسی و تخصص در این زمینه را مورد پرسش قرار داده ایم. فرید براتی سده روانشناس بالینی و استاد دانشگاه علامه طباطبائی، ویراستاری را کاری تخصصی و حرفه ای می داند و با تاکید بر ضرورت ویرایش متون روانشناسی به ویژه متون ترجمه ای، قصور و کوتاهی ناشران را در کار ویرایش مورد انتقاد قرار می دهد...

می‌خواهم توصیه کنم که این کار را هم در سطح کشور و هم از لحاظ زمانی گسترش دهند. چه خوب است نمایشگاه‌هایی در مراکز استان‌ها تشکیل گردد یا انگیزه‌هایی برای مطرح شدن موضوع کتاب ایجاد شود و همچنان که اکنون به بهترین مؤلفان، نویسندگان و مترجمان جایزه می‌دهند، مثلاً بهترین کتاب‌داران و بهترین کتابخانه‌داران را نیز تشویق کنند. مثلاً ببیند بیشترین کتابخانه‌ها در کدام شهر است؛ در کدام محله است؛ مربوط به کدام قشر از قشرهای مردم است و آن‌ها مورد تشویق قرار گیرند. یعنی هر آنچه که مربوط به کتاب و کتابخانه و کتابخوانی و تولید کتاب است، مورد توجه و تشویق و تقدیر قرار گیرد.

بیانات رهبر معظم انقلاب در بازدید از ششمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب ۱۳۷۲/۰۲/۲۱

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی: خیام، فرهنگ در خشان ایرانی را می‌شناسد

شناخت، تجلیل و معرفی خیام به جهانیان، به ویژه در عصر غلبه فناوری خشن می‌تواند چهره درخشان و مشعشع فرهنگ و اندیشه خدامحور و انسان‌دوست

ایرانی و اسلامی را بیش از پیش آشکار کند.

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی به مناسبت روز بزرگداشت خیام، با بیان این مطلب اظهار داشت: «خویش‌شناسی، خودباوری و اعتماد و اتکا به پیشینه کهن و پشتوانه‌های استوار فکری و فرهنگی ایرانی - اسلامی، امری است که جامعه ما و به ویژه نسل جوان، امروزه بیش از هر زمان دیگری بدان نیاز دارد. اکسیر نجات بخشی که به مدد آن، قوم ایرانی در طول تاریخ کهن خویش از گردنه‌های خطیر و پرخطر گذشته، از دل خاکستر آشوب و تباهی، قنوس وار سر برآورده و طلوعی دوباره از پس شب‌های ظلم و سیاهی پادشاهی خیره‌کننده آغاز کرده است. این افتخاری است که در طول تاریخ نصیب کمتر قوم و ملتی شده است.»

محمدحسین صفارهرندی در ادامه این پیام خاطر نشان کرده است: «شناخت آثار و مفاخر فرهنگی میهن سرافراز اسلامی یکی از راه‌های مهم و اساسی تقویت هویت و خودباوری و رسیدن به غرور مقدس ملی است. آثار و مفاخر گرانقدری که هر کدام استوانه‌ای پولادین برای اتکا و اعتماد ملی هستند و شوکت نام و نشان و آوازه‌شان، راه را بر هر نیت شوم و نگاه نامحرمی به این کشور و ملت بزرگ بسته است.»

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی همچنین در پیام خود آورده است: «حکیم عمر خیام نیشابوری، دانشمند، فیلسوف و شاعر نامدار و شهیر ایرانی، یکی از مفاخر بزرگ این مرز و بوم است که علم، فرهنگ و ادب جهان مدیون شخصیت جامع‌الاطراف اوست.»

وزیر ارشاد در پایان آورده است: «روز ۲۸ اردیبهشت ماه، روز بزرگداشت حکیم عمر خیام نیشابوری را به ملت شریف ایران تبریک عرض می‌کنم و از همه اهالی و اصحاب علم و فرهنگ و ادب میهن اسلامی که حق شناسی خود را نسبت به این شخصیت بزرگ جهانی با کوشش‌های علمی و فرهنگی و برپایی مراسم و همایش‌های بزرگداشت و وی به اثبات می‌رسانند، به ویژه مردم فرهنگ‌مدار خراسان رضوی، تقدیر و تشکر می‌کنم.»

رئیس‌جمهور در مراسم رونمایی از شاهنامه بایسنقری

هویت ایرانی مدیون فردوسی است

رئیس‌جمهور، هفته گذشته در سومین روز از هفته میراث فرهنگی و در جریان بازدید از مجموعه موزه‌های کاخ گلستان و رونمایی از شاهنامه بایسنقری در سخنانی تصریح کرد: «ملت بزرگ ایران دارای معرف‌های جهانی است و از ابتدا شخصیت و هویتش با پاکی و زیبایی گره خورده است.»

دکتر احمدی نژاد یکتاپرستی، عدالت، عشق، صلح دوستی، برادری و همدلی را همراه و معرف هویت ایرانی در طول تاریخ دانست و گفت: البته در مقطع کوتاهی هویت ایرانی دچار خدشه شد و به تبع آن معرفیت ملت ایران در بسط ارزش‌های الهی آسیب دید.

رئیس‌جمهور خاطر نشان کرد: «بلافاصله پس از این مقطع، حکیم فردوسی با تیزبینی و هدایت الهی هویت ایرانی را بازیافت و با مجاهدت چند ده‌ساله، این هویت را مجدداً در یکی از زیباترین قالب‌های یعنی شعر باز تعریف و ادبیاتی را انتخاب کرد که به سرعت در متن مردم منتشر شد و چنانچه در متن مردم منتشر نمی‌شد تضمینی برای بقا و دوام آن نبود.»

وی اضافه کرد: «ملت بزرگ ایران در چند صد سال اخیر هم با همین بازیافت هویتی از سوی فردوسی، همواره پرچمدار ارزش‌ها بوده و امروز هم هست و از این رو هویت ایرانی و ارزش‌های الهی و اسلام‌ناب تا حدود زیادی مدیون این مجاهدت فردوسی است.»

رئیس‌جمهور خاطر نشان کرد: «شاهنامه به تعبیری

توحید نامه و در راستای تعریف انسان‌های صالح و برجسته و صیانت از ارزش‌های الهی است.»

وی تصریح کرد: «پرداش از داستان‌ها و معرفی شخصیت‌ها در شاهنامه به گونه‌ای است که جبهه پاکی و عدالت و خداپرستی در مقابل جبهه شر و خودخواهی و خودپرستی قرار دارد.»

رئیس‌جمهور گفت: «در شاهنامه خودخواهان، زیاده‌طلب‌ها و کسانی که جان و مال انسان‌ها را به استثمار می‌گیرند، در مقابل انسان‌های آزاده و

شیعایی که طرفدار خداپرستی و عدالتند و سمبل آن نیز «رستم» است، قرار دارند.»

دکتر احمدی نژاد همچنین ثبت این اثر را در مجامع بین‌المللی به ملت ایران و دست‌اندرکاران میراث فرهنگی تبریک گفت و خاطر نشان کرد: «دانشمندان، صاحب‌نظران، جامعه‌شناسان و سیاستمداران باید نقش شاهنامه و حرکت فردوسی را در تکوین و بازتعریف هویت ایرانی شناسایی و معرفی کنند.»

نامزدهای هنر و ادبیات کتاب فصل در مرحله دوم

دینی از فرهنگستان هنر، معماری تیموری در خراسان ترجمه علی آخشینی از انتشارات بنیاد پژوهش‌های اسلامی، «سازه و معماری» ترجمه محمد احمدی نژاد از نشر خاک، طراحی اقلیمی (استراتژی‌های طراحی در معماری) ترجمه سعید آقایی از انتشارات گنج هنر و «ریشه‌های معماری مدرن» محمدرضا جودت از انتشارات شهیدی، امتیاز لازم را برای راه یافتن به مرحله دوم جایزه کتاب فصل به دست آوردند.

نامزدهای بخش ادبیات

در عین حال نامزدهای بخش ادبیات داستانی (رمان) چهارمین دوره جایزه کتاب فصل ویژه زمستان ۸۶ نیز از سوی دبیرخانه

نامزدهای گروه‌های هنرهای تجسمی، معماری، فیلمنامه و نمایشنامه راه یافته به مرحله دوم داوری جایزه کتاب فصل (زمستان) مشخص شدند.

در بخش نمایشنامه «زنان تروا» ترجمه عبدالله کوثری از نشر فردا، «گزارش خواب» نوشته محمد رضایی راد از نشر نی، «پرومته» نوشته عبدالحی شماسی از نشر قطره و نمایشنامه «بالاخره این زندگی مال کیه» ترجمه احمد کسایی پور از نشر کارنامه به مرحله دوم داوری جایزه کتاب فصل راه یافتند.

در بخش فیلمنامه «مش» ترجمه سعید بازرجانی و «سگ را بجناب» ترجمه لادن سیدکنعانی از نشر سناء دل و «گاو خشمگین» ترجمه امید نیک فرجام و لیدا کاووسی از نشر نی امتیاز لازم را برای راه یافتن به مرحله دوم جایزه کتاب فصل کسب کردند.

کتاب‌های «سرگذشت و آثار تصویرگر بزرگ میرزا ابوتراب خان غفاری کاشانی» نوشته محمد گلبن از انتشارات انجمن آثار و مفاخر فرهنگی، کارهای لاکه «ترجمه سودابه رفیعی سخایی از نشر کارنگ، هنر معاصر آفریقا» ترجمه علیرضا حسینی آبیز از انتشارات فرهنگستان هنر در گروه هنرهای تجسمی به مرحله دوم جایزه کتاب فصل راه یافتند.

در گروه معماری هم کتاب‌های معماری اسلامی در اندلس ترجمه فائزه

این جایزه معرفی شدند.

«گریز به تاریکی» ترجمه نسرين شيخ‌نیا، «ژاک قضا و قدری و اربابش» ترجمه مینو مشیری، «چنبره افعی‌ها» ترجمه جواد صدر و «دم را دریاب» ترجمه بابک تهرانی عنوانی کتاب‌هایی است که به مرحله دوم این رقابت راه یافته‌اند.

این کتاب‌ها به ترتیب از سوی نشر ماهی، فرهنگ نشر نو، لوح فکر و چشمه زمستان سال گذشته به بازار نشر عرضه شده‌اند.

در این دوره و در این بخش هیچ کتاب تالیفی، امتیاز لازم را برای راه یافتن به مرحله دوم کسب نکرد.

دوره‌های آموزشی کتابخانه ملی

ضبط کلاس‌های مجازی دوره‌های آموزشی کوتاه مدت ویژه کتابداران در کتابخانه ملی رو به اتمام است و ثبت نام برای این دوره‌ها به زودی آغاز می‌شود.

علی اکبر اشعری، رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران با اعلام این خبر گفت: «آماده‌سازی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری این طرح از سال گذشته در کتابخانه ملی آغاز شده است.»

اشعری با اشاره به مجازی بودن دوره‌های آموزشی کتابخانه ملی گفت: این دوره‌ها

کوتاه مدت و ویژه کتابداران و فعالان حوزه کتابداری است و به منظور بالا بردن سطح علمی، افزایش مهارت‌ها و به روز شدن اطلاعات ایشان برگزار می‌شود.

به گزارش اینباوی از همکاری دانشگاه پیام نور و دانشگاه شهید بهشتی برای برگزاری دوره‌های آموزشی خیر داد و افزود: دوره‌های کارشناسی ارشد با همکاری دانشگاه بهشتی در حال برگزاری است و طرح دیگری نیز با همکاری دانشگاه پیام نور طی سال‌های آینده برپا می‌شود.

خرید ۶۴۰ کتاب خطی از سوی کتابخانه مجلس

مرکز اسناد کتابخانه مجلس شورای اسلامی ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال نسخه خطی در سال ۸۶ خریداری کرده است.

احسان شکراللهی، مدیر روابط عمومی مرکز اسناد و کتابخانه مجلس شورای اسلامی با اعلام این خبر افزود: «در سال ۸۶ موفق به خرید ۶۴۰ نسخه خطی شدیم که بیشتر این نسخ در موضوعات تاریخ، ادبیات و علوم اسلامی هستند.»

وی در ادامه اظهار داشت: «ایران یکی از بزرگ‌ترین گنجینه‌های نسخ خطی را دارد که بخش عمده‌ای از آن هنوز یا شناسایی نشده یا صاحبان آنها، نسخ را به هیچ کتابخانه و مرکزی نفروخته‌اند. با این حال هنوز مجموعه‌های پراکنده و ناشناس بسیاری در ایران وجود دارد.»

گزارش عملکرد فرهنگی دولت نهم

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی گزارش عملکرد این وزارتخانه در دولت نهم را منتشر کرد. یارانه کارت الکترونیک کتاب، هدفمند کردن یارانه کاغذ، خرید کتاب از ناشران و اهدا به کتابخانه های کشور، کمک به شبکه توزیع کتاب، کمک به ناشران آثار ارزشمند و پرداخت تفاوت نرخ ارز تهیه کتاب های خارجی در نمایشگاه بین المللی از مواردی است که به آن پرداخته شده است.

به گزارش روابط عمومی این وزارتخانه، در معاونت فرهنگی می توان به تقویت و ترویج کتابخوانی در جامعه از طریق تولید کتاب مناسب و ایجاد زمینه برای دسترسی عموم مردم و اجرای برنامه های متنوع فرهنگی برای ارتقای روحیه نشاط و خودباوری به عنوان مهم ترین برنامه های این معاونت اشاره کرد. برنامه ریزی برای حضور پدید آورندگان آثار فاخر ادبیات داستانی در نمایشگاه ها و عرصه های بین المللی و ترجمه و عرضه این آثار در بازارهای جهانی و همچنین کمک به گسترش و ترویج کتابخوانی در حوزه ادبیات، سرمایه گذاری در تولیدات داستانی کشور از طریق خریداری سوژه ها و طرح های داستانی از دیگر فعالیتهای این معاونت است.

در این گزارش از هدفمند کردن یارانه کاغذ به عنوان یکی از کارهای مهم معاونت امور فرهنگی یاد شده و آمده است: هدف از اجرای این طرح این است که کتاب با قیمت مناسب در اختیار مخاطب و

مصرف کننده قرار گیرد.

یارانه کاغذ به صورت بن الکترونیکی کتاب، تخفیف بهای کتاب در زمان برگزاری نمایشگاه های کتاب، خرید کتاب از ناشران و اهدای آن به کتابخانه های کشور، کمک به شبکه توزیع کتاب، کمک به ناشران آثار ارزشمند و پرداخت تفاوت نرخ ارز تهیه کتاب های خارجی در نمایشگاه بین المللی از جمله موضوعاتی است که در این کتاب

به آن پرداخته شده است.

بر اساس گزارش عملکرد منتشر شده، رشد شاخص های معاونت امور فرهنگی در سال های ۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶ مشخص می کند که تعداد عناوین کتاب های منتشر شده از رقم ۵۱ هزار و ۹۱۶ عنوان در سال ۱۳۸۴ با رشد متوسط سالانه معادل ۲/۶۱ درصد به ۵۴ هزار و ۶۵۸ عنوان در سال ۱۳۸۶ رسیده است.

انتشار شماره سی ام گزارش جمهور

شماره ۳۰ گزارش جمهور ضمیمه فصلنامه تخصصی نامه دولت اسلامی بارویکردی ویژه به تراز سلامت و دستاوردهای دارویی و فناوری در دولت نهم منتشر شد.

در سخن نخست این شماره که با همکاری معاونت غذا و داروی وزارت بهداشت و معاونت پژوهشی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری منتشر شده آمده است:

جایگاه مهم و اساسی دارو و غذا در حوزه سلامت و بهداشت کشور و میزان اهتمام و اهمیتی که دولت نهم از همان آغاز نسبت به این حوزه در راستای تحقق توسعه پایدار و سلامت جامعه و برخورداری آحاد ملت از یک زندگی سالم و با کیفیت قائل بوده است، با تبیین برنامه های نوین، حرکت نویدبخشی را در این حوزه با بهره گیری از دانش و فناوری های نو و توانایی و دانایی فرزندان این ملت آغاز نمود که دستاورد گرانتینگ آن ارتقاء توانمندی ملی در زمینه تولید دارو، حرکت در مرزهای صعب السورود دانش داروسازی، توسعه فناوری های نوین پزشکی، و گام نهادن در مسیر ارتقاء ایمنی مواد غذایی و... بوده است. گزارش جمهوری از سوی مرکز پژوهش و اسناد ریاست جمهوری منتشر می شود.

انتشار پنج هزار واژه مصوب فرهنگستان زبان

دفتر پنجم فرهنگ واژه های مصوب فرهنگستان زبان و ادب فارسی با حدود پنج هزار واژه منتشر شد. انتشار این دفتر حاصل کار گروه های تخصصی و شوراهای واژه گزینی فرهنگستان در سال ۱۳۸۶ است که حدود پنج هزار واژه را شامل می شود.

دفتر حاضر نیز چون چهار دفتر پیشین در سه فهرست جداگانه تنظیم شده است. فهرست اول، فهرست واژه های مصوب به ترتیب الفبایی فارسی همراه با تعریف واژه هاست. فهرست دوم، فهرست واژه ها به ترتیب الفبای لاتینی و فهرست سوم، فهرست واژه ها بر اساس حوزه کاربرد و ترتیب الفبایی لاتینی است.

در دفترهای پیشین، واژه های مترادف در مدخل ها - چه در فهرست الفبایی فارسی و چه در فهرست الفبایی لاتینی - همه در کنار یکدیگر آمده اند و با ویرگول از هم جدا شده اند اما در دفتر پنجم سعی شده است در هر مدخل فقط یک واژه ذکر شود و مترادف ها در زیر آن بیاید. جلد پنجم فرهنگ واژه های مصوب در اردیبهشت ۸۷ و با قیمت شش هزار ریال منتشر شده است.

افزایش ۶۰ درصدی بودجه کتابخانه ها

دبیرکل نهاد کتابخانه های عمومی خبر داد

به دلیل اینکه در گذشته به خوبی به مسئله کتابخانه ها توجه نشده است، این حوزه کاستی ها و مشکلات زیادی دارد و سعی و تلاش نهاد بر آن است که به مساله خرید کتاب توجه جدی صورت گیرد و کتاب هایی خریداری شوند که نوآوری و خلاقیت را در افراد تقویت کنند و با تشکیل کارگروه تهیه و انتخاب کتاب از خرید کتاب هایی که مراجعه کننده ندارند اجتناب شود.

وی پایین بودن فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در کشور را کذب محض عنوان کرد و افزود: به این لحاظ در سطح خوبی قرار داریم و اگر به خوبی دقت شود، مردم متدین ما در شبانه روز چندین ساعت قرآن می خوانند و راز و نیاز با معبود دارند که در حوزه مطالعه به این امر توجه زیادی نمی شود. ارتقای فرهنگ کتاب و کتابخوانی از سیاست های اصلی بخش فرهنگ است و با افزایش شاخص های فرهنگی به خصوص کتابخوانی می توان به سادگی در برابر برنامه های فرهنگی غرب مقاومت کرد و تاثیر آنها را کاهش داد. ما در احداث کتابخانه ها به دنبال این موضوع هستیم که ساختمان نمادین هر شهری کتابخانه آن شهر باشد.

واعظی با اشاره به طرح خیرین کتابخانه ساز تاکید کرد: با گسترش این بخش امیدواریم بتوانیم کتابخانه هایی تاسیس کنیم که توسط مردم اداره شوند و در همین راستا باید در جلب افراد متدین و فرهیختگان کشورمان همت کنیم که خودشان کتابخانه بسازند و خودشان نیز اداره کنند. در نهایت چیزی که ما می خواهیم، ارتقای مطالعه مفید است که این محقق نمی شود مگر با توکل بر خدا و نیت خالص و پیوستن به ذات بزرگ در جهت تحقق اهداف بلند و متعالی.

نخستین گردهمایی کتابداران کتابخانه های عمومی استان کهگیلویه و بویراحمد با حضور منصور واعظی دبیرکل نهاد کتابخانه های عمومی کشور، غیائی و خوانساری مدیران کل امور مشارکت ها و استان های نهاد و مدیرکل ارشاد استان در کتابخانه مرکزی یاسوج برگزار شد.

منصور واعظی در این نشست پایین بودن فرهنگ مطالعه و آمار کتابخوانی در کشور را کذب محض عنوان کرد و گفت: تلاش نهاد بر آن است که به مساله خرید کتاب توجه جدی صورت گیرد و کتاب هایی خریداری شوند که نوآوری و خلاقیت را در افراد تقویت کنند.

واعظی در این گردهمایی با اشاره به نامگذاری امسال به سال نوآوری و شکوفایی، افزود: هدف اصلی نهاد

کتابخانه های عمومی ارتقای مطالعه مفید است. برای تحقق این هدف نیاز به کمک، همراهی و همکاری همه دستگاه های فرهنگی به خصوص تمام کتابداران در کتابخانه هاست. کتابداران باید در راستای نوآور شدن اعضای کتابخانه ها تلاش کنند. در برنامه نهاد سعی شده است که اعضای فعال کتابخانه های کشور تا پایان سال ۸۸ به سه میلیون نفر ارتقا پیدا کند و محیط کتابخانه ها نباید فقط محیط امانت باشد بلکه سعی و تلاش شود که با ایجاد خلاقیت در اعضا بتوانیم تحولی شگرف در کتابخانه ها ایجاد کنیم.

دبیر نهاد کتابخانه های عمومی کشور گفت: دولت نهم فرصت و مقطع ویژه ای برای توسعه کتاب و کتابخانه ها دارد و تمام تلاش این نهاد بر رشد دو برابر این حوزه است.

وی گفت: بودجه کتابخانه ها در سال جاری ۶۰ درصد افزایش داشته است.

افتتاح نخستین کرسی ادبیات تطبیقی کشور

به ملت ما عرب ها هستند - چون خط ما خط عربی است و کتاب آسمانی مان هم به همین زبان است - به دنبال تاسیس رشته ادبیات تطبیقی رفتیم. وی افزود: ما در دانشگاه باهنر کرمان و البته با همکاری برخی از دانشگاه های سوریه و مشخصاً شهر حلب به دنبال تاسیس چنین رشته ای رفتیم و تفاهمنامه مربوطه را با آنها امضا کردیم. این را از وزارت علوم هم درخواست کردیم و مورد موافقت قرار گرفت و از ابتدای مهر ماه سال جاری - البته اگر مشکل خاصی برای آن به وجود نیاید - در دوره کارشناسی ارشد در رشته ادبیات تطبیقی، گرایش

احمد امیری خراسانی رئیس دانشگاه باهنر کرمان از تاسیس رشته دانشگاهی ادبیات تطبیقی برای نخستین بار در کشور خبر داد.

وی افزود: ما معتقدیم که علوم انسانی بستر ساز اندیشه هاست، یعنی اگر علوم انسانی تقویت شود، بقیه علوم هم تکیه گاهشان علوم انسانی خواهد بود. یکی از گونه های مختلف ادبیات هم که با استفاده از آن ادبیات دو ملت از دو کشور می توانند کنار هم قرار گیرند و معایب یکدیگر را اصلاح کنند و در جهت تقویت یکدیگر هم بکوشند، ادبیات تطبیقی است و با توجه به اینکه نزدیک ترین ملت

ادبیات تطبیقی عربی و فارسی دانشجو می پذیریم. امیری خراسانی اضافه کرد: برخی از کارهای اجرایی این رشته بر دوش استادان سوری و برخی برعهده استادان دانشگاه باهنر خواهد بود. به هر حال این رشته امسال در دفترچه کنکور خواهد آمد و پذیرش دانشجو را از مهر ۸۷ آغاز می کنیم. رئیس دانشگاه باهنر کرمان همچنین از گسترش این رشته در آینده نزدیک خبر داد و گفت: ماهمزمان با شروع به کار رشته ادبیات تطبیقی فارسی و عربی، برای تاسیس رشته های ادبیات تطبیقی زبان فارسی با سایر زبان ها از جمله آلمانی، انگلیسی و فرانسوی تلاش خواهیم کرد و برنامه ریزی های مقدماتی آن هم انجام شده است.

انتشارات الهام منتشر کرد:

ایمان در مانی

اثر: دکتر نصرالله حکمت

خ انقلاب - خ دوازدهم فروردین

خ وحید نظری - پلاک ۲۳۴

۶۶۴۶۸۰۱۰

همه برگزیدگان جشنواره کتاب‌های خانگی شهرستانی اند

دبیر دومین جشنواره کتابخانه‌های خانگی از انتخاب ۱۰ برگزیده این جشنواره خبر داد و گفت: «امسال بر خلاف نخستین دوره جشنواره، تمام برگزیدگان شهرستانی اند. در این جشنواره که توسط انجمن نویسندگان کودک و نوجوان با مشارکت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود، بهترین کتابخانه‌هایی که به شکل خودجوش و مردمی در میان خانواده‌ها، مجتمع‌های مسکونی و ... ایجاد شده انتخاب می‌شوند.»

علی خاکبازان در این باره گفت: «۱۰ برگزیده دومین جشنواره کتابخانه‌های خانگی از میان ۷۳ شرکت‌کننده، طی سه دوره داوری برگزیده شده‌اند.» در این جشنواره که توسط انجمن نویسندگان کودک و نوجوان با مشارکت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود، بهترین کتابخانه‌هایی که به شکل خودجوش و مردمی در میان خانواده‌ها، مجتمع‌های مسکونی و ... ایجاد شده انتخاب می‌شوند. دومین دوره جشنواره کتابخانه‌های خانگی با هدف ارتقای کتابخانه‌های شخصی و جمعی برگزار می‌شود. در نخستین دوره این جشنواره ۱۶۳ کتابخانه خانگی در کل کشور شناسایی شدند.

تبلیغ کتابخوانی در تئاترهای تلویزیونی

مدیر گروه ادب و هنر شبکه چهار با بیان این که تله تئاترهای تولید شده در این شبکه با هدف ترویج فرهنگ کتابخوانی ساخته می‌شوند، معتقد است: تله تئاتر فضای بسیار خوبی برای تشویق کتابخوانی است و این شبکه توجه ویژه‌ای به ترویج فرهنگ کتابخوانی دارد. رحمان سیفی آزاد، مدیر گروه ادب و هنر شبکه چهار افزود: گروه ادب و هنر در پی ترویج کتابخوانی و توجه به کتاب تله تئاتر تولید می‌کند.

وی با بیان این که برای ساخت تله تئاتر آثار مشهور حوزه ادبیات نمایشی در اولویت قرار دارند، عنوان کرد: «ملودی شهر بارانی» اثر اکبر رادی، «بازیگر و زنش» اثر علی نصیریان، «دل سگ» اثر بولگاکف، کنار شیر آتش نشانی» اثر فرهاد ناظرزاده کرمانی و آثار شکسپیر از جمله آثاری است که در دست تولید شبکه قرار دارد. سیفی آزاد به برنامه «سینما اقتباس» اشاره کرد و افزود: «ضرورت پرداختن به بحث اقتباس در فضای فیلم سازی کشور و توجه به رمان‌های مشهور باعث ساخت این برنامه شد.»

وی یادآور شد: «تبلیغ مستقیم برای کتابخوانی موثر نیست ولی با ساخت این گونه برنامه‌ها می‌توان بیننده را به کتاب علاقه مند کرد.»

با انتخاب اعضای شورای علمی، سال جاری برگزار می‌شود

جایزه کتاب سال شهید مطهری

با انتخاب هفت نفر به عنوان اعضای شورای علمی، جایزه کتاب سال شهید مرتضی مطهری کلید خورد و نخستین دوره آن به احتمال زیاد در سال جاری برگزار می‌شود.

علی دژاکام مسئول خانه موزه شهید مرتضی مطهری از انتخاب هفت تن به عنوان اعضای اولیه شورای علمی جایزه کتاب سال شهید مطهری خبر داد و گفت: «این افراد از استادان حوزه و دانشگاه انتخاب شده‌اند و سعی شده از مبرزترین چهره‌های فرهنگی مسلط به آثار استاد مطهری باشند.»

وی بدون اشاره به اسامی این افراد، افزود: «با این کار مقدمات برگزاری جایزه فراهم شده است. این جایزه البته بی ارتباط با جشنواره «مطهری پژوهان» که در سال جاری برگزار خواهد شد - نیست و تمام سعی ما را می‌کنیم که نخستین دوره آن در سال جاری برگزار شود.»

دژاکام در عین حال اضافه کرد: «با این وجود تا این لحظه درباره نحوه برپایی جایزه، مسائل اعتباری و حامیان مالی آن تصمیم‌های خاصی گرفته نشده است.» به گزارش مهر مسئول خانه موزه شهید مطهری

همچنین از تکمیل این مرکز به تمام آثار و اسناد مربوط به شهید مطهری با همکاری سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران در آینده نزدیک خبر داد و گفت: تاکنون منابع بسیاری به خانه موزه آمده و به زودی دیگر دست نوشته‌ها و اسناد مرتبط با استاد مطهری نیز به این مرکز خواهد آمد. قصد داریم اطلاعات مربوط به آنها را در یک بانک اطلاعاتی مدون گردآوری کنیم و آن را روی سایت خانه موزه قرار دهیم.»

مدیر عامل خانه کتاب با تاکید بر حفظ ترکیب کنونی نمایشگاه کتاب تهران:

نمایشگاه کتاب دیگری راه اندازی کنیم

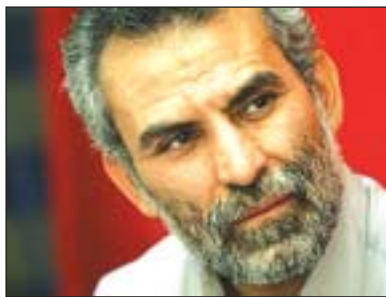
موافقم. اما باید دید نتیجه آن بحث‌ها چه خواهد شد.

در عین حال شجاعی صائین درباره مشکل فربه شدن نمایشگاه کتاب تهران از طریق پررنگ کردن جنبه‌های نمایشگاهی، گفت: «برنامه‌های ما اختلال گر بخش فروش نخواهد بود.»

به گفته وی، طیفی از بازدیدکنندگان نمایشگاه کتاب تهران علاوه بر خرید برای شرکت در مباحث نظری هم شرکت می‌کنند و شاید بازدید از نمایشگاه کتاب به سطح معلوماتشان نیفزاید.

مدیر عامل خانه کتاب تأکید کرد، قصد بر هم زدن اصل نمایشگاه کتاب فعلی را نداریم و اگر احساس کنیم این ترکیب به هم می‌خورد و کارکردش تغییر پیدا می‌کند، بازبینی خاصی انجام نمی‌دهیم.

به گفته شجاعی صائین، هم ناشر، هم نویسنده و هم بازدیدکننده از نمایشگاه کتاب فعلی راضی هستند.

نمایشگاه را تعطیل کنیم خلل بزرگی ایجاد می‌شود. شجاعی صائین، درباره پیشنهاد خبرگزاری فارس برای راه اندازی نمایشگاه کتاب دیگری که به صورت حرفه‌ای به حوزه نشر و تألیف بپردازد، گفت: این پیشنهاد در شورای سیاستگذاری مورد بحث قرار گرفته و بعضی نظرات هم در این باره مطرح شده است. مدیر عامل خانه کتاب گفت: من با این پیشنهاد

«با پیشنهاد راه اندازی نمایشگاه کتاب دیگری غیر از نمایشگاه فعلی کتاب تهران موافق هستم.»

مدیر عامل خانه کتاب با بیان مطلب بالا گفت: برگزاری نمایشگاه کتاب به صورت فعلی منطبق با خصوصیات فرهنگی و اجتماعی ایرانیان است و نباید به این ترکیب دست زد.

به گفته علی شجاعی صائین، عیبی بر این خصوصیت نمایشگاه کتاب مترتب نیست. امامی توان با بازبینی در برخی فعالیت‌های این رویداد فرهنگی، جنبه‌های نمایشگاهی را افزون تر و پررنگ تر کرد.

وی تصریح کرد: شورای سیاستگذاری نمایشگاه به این مسأله توجه دارد و سال آینده جنبه نمایشگاهی را در نمایشگاه کتاب تهران پررنگ تر خواهد دید.

مدیر عامل خانه کتاب تأکید کرد، به خاطر نبود سیستم توزیع مناسب در سطح کشور مردم بسیاری از نیازهای فرهنگی خود را از نمایشگاه کتاب تهران یا نمایشگاه‌های کتاب استانی تهیه می‌کنند و اگر این

فراخوان کنگره بین المللی شیخ بهایی

شهریور ۱۳۸۷ به صورت تایپ شده همراه با نسخه دیجیتال (CD) و فرم مشخصات پدیدآورنده اثر به دبیرخانه مرکزی کنگره ارسال کنند.

اندیشه سیاسی شیخ بهایی، شیخ بهایی و فرهنگ اسلامی و شیعی، کتاب‌شناسی، پژوهش درباره شیخ بهایی، یادمان‌های شیخ بهایی، تأثیر شیخ بهایی در حوزه‌های دینی و شیخ بهایی به مثابه شخصیت اسطوره‌ای، دیگر موضوعات کنگره را تشکیل می‌دهد. این کنگره با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، آستان قدس رضوی (س)، انجمن فناوری‌های شیخ بهایی، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، دفتر فناوری‌های ریاست جمهوری، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران، مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، موسسه فرهنگی مرکز احیای میراث فرهنگی، موسسه فرهنگی مرکز مطالعات اسلام و ایران برگزار می‌شود. قابل ذکر است که دبیرخانه کنگره در کتابخانه ملی ایران واقع است.

کنگره بین المللی بزرگداشت علامه شیخ بهاء الدین عاملی (شیخ بهایی) برگزار می‌شود.

در متن فراخوان کنگره آمده است: «در سال نوآوری و شکوفایی با هدف احیای هویت اسلامی و ملی ملت بزرگ ایران و تکریم مقام علم و فضیلت و معرفی چهره‌های فرزانه و مفاخر تاریخ و تمدن ایران اسلامی و شناسایی طلایه داران ژرف اندیش فرهنگی و به منظور تعظیم شخصیت فقیه ذوفنون، عالم ربانی، عارف صمدانی، ادیب متورع، ریاضیدان و منجم، متفکر و معمار، اندیشمند بزرگ اسلامی مرحوم علامه شیخ بهاء الدین عاملی (شیخ بهایی - ۹۵۳ ه. ق) در سال ۱۳۸۸ (۲۰۰۹ میلادی) کنگره بین المللی بزرگداشت این عالم فرزانه برگزار می‌گردد.» در این فراخوان از محققان، پژوهندگان، استادان، هیئت‌های علمی، مراکز پژوهشی - تحقیقاتی، مطالعاتی، دانشگاه‌ها، کتابخانه‌ها و علاقه‌مندان به هویت ایرانی و اسلامی دعوت شده است تا مقالات (در قطع ۴ و حداکثر در ۳۰ صفحه)، پایان نامه‌ها و کتب خود را با موضوعات معرفی شده تا پایان

ناشر برگزیده کتاب سال دانشجویی ۱۳۸۶ فروش اینترنتی www.mftshop.com ۶۶۶۵۹۲۹۱ - ۴

دفتر فروش کتاب: میدان شیر باستوریزه، اول ۲۵ متری زنده، جنب بوم بزمین، شماره ۸۱۳ (جاب چکان) ۱۰۲۲۰۹۰۰۰۱ (خط)

مؤسسه فرهنگ‌های دیجیتال نشر کتاب های کامپیوتر و کنکور

رونمایی از دایرةالمعارف دفاع مقدس

مراسم رونمایی از اولین جلد از دایرةالمعارف دفاع مقدس و راه اندازی پایگاه اینترنتی پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس چهارشنبه گذشته با حضور سردار میر فیصل باقرزاده رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس، سردار احمد سوداگر رئیس پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس و سرهنگ حسن رسولی مدیر دایرةالمعارف دفاع مقدس برگزار شد.

سردار باقرزاده در ابتدای سخنان خود ضمن گرامیداشت سالروز آزادسازی خرمشهر، درخصوص مقدمات تدوین دایرةالمعارف دفاع مقدس گفت: در سال ۷۲ جهت پاسخگویی به خلأ علمی در مورد هشت سال جنگ تحمیلی کار تدوین دایرةالمعارف دفاع مقدس با ۲۵۰ مدخل به عنوان فرهنگ واره آغاز شد.

وی با اشاره به بازدید مقام معظم رهبری از نمایشگاه عملکرد ستاد کل نیروهای مسلح در ۲۹ آبان ۷۸، تأکید معظم له را در گردآوری دایرةالمعارف جنگ تعیین کننده دانست و گفت: تحقق این نگاه بلند به سادگی نبود و باید مقتضیاتی فراهم می شد که در نهایت بالغ بر ۲۰ نفر از استادان و بزرگان حوزه فرهنگ دفاع مقدس در این پروژه سهیم شدند.

سردار میر فیصل باقرزاده، دایرةالمعارف دفاع مقدس را از مهم ترین خروجی های بنیاد حفظ آثار در طی سنوات اخیر خواند و گفت: اولین جلد از دایرةالمعارف دفاع مقدس به صورت نمونه است که پس از بازبینی مجدد توسط صاحب نظران، امیدواریم تا هفته دفاع مقدس در دسترس عموم قرار گیرد.

رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس اجتناب از شتابزدگی را لازمه کار علمی

دایرةالمعارف از دهلیز تنگ مستند سازی عبور کردیم تا عصاره اسناد و مدارک را در اختیار مخاطبان قرار دهیم و علاوه بر آن، حصول اطمینان از انطباق برنامه با سیاست های شورای سیاستگذاری دایرةالمعارف، شناسایی، طبقه بندی، اصلاح و تکمیل اسناد، صدور اسناد در متن، کنترل نسخ جدید با اسناد قدیمی و انتخاب سند قوی تر از جمله مواردی است که در تدوین دایرةالمعارف لحاظ شده است.

وی با برشمردن کارکردهای این دایرةالمعارف، تأکید کرد: رسالت دایرةالمعارف مباحث علمی و مطالب مستند است.

در تدوین دایرةالمعارف دفاع مقدس به ریاست سرهنگ حسن رسولی، هفت گروه نظامی، جغرافیایی، علوم سیاسی، شهدا و اشخاص، فرهنگی و هنری، تبیین سازمان ها و نهادها و نشر و رایانه همکاری دارند.

بر اساس این گزارش، پایگاه اینترنتی پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس به آدرس اینترنتی www.paydari.ir نیز که حاوی بخش های مختلفی از جمله مقالات، اسناد مکتوب، تصاویر، کتب، پایان نامه، اسناد صوتی و ویدئویی است، در این مراسم به بهره برداری رسید.

گردآوری و جستجو در منابع و مدارک دفاع مقدس، ایجاد انجمن و تشکل اینترنتی برای همبستگی بین فعالان دفاع مقدس، ارائه راهکارهای پژوهشی دفاع مقدس، گسترش محتوای الکترونیکی دفاع مقدس، ایجاد بستر مناسب برای بیان زاویه های مختلف دفاع مقدس و انتشار اخبار و اطلاع رسانی در زمینه دفاع مقدس از جمله اهدافی است که برای بهره برداری از پایگاه اینترنتی پایه گذاری شده است.

دانست و افزود: یکی از مهم ترین ویژگی دایرةالمعارف تدوین شیوه نامه آن است که به صورت علمی و پیشرفته و با بهره گیری از تجربیات و نوآوری های فراوان صورت گرفته است.

سردار باقرزاده، رعایت استانداردهای حرفه ای از جمله ارائه مقالات واقع بینانه فارغ از اغراض صنفی و شخصی، بهره گیری از مقالات مستند و اسناد معتبر، استفاده از مستندات و مدارک معتبر داخلی، مراعات اصول اخلاقی و احترام به آراء دیگران، مراقبت در حفظ اتحاد ملی و شفافیت را از جمله ویژگی های دایرةالمعارف دفاع مقدس برشمرد.

وی در عین حال یادآور شد: در تدوین این

ترکیب شورای سیاستگذاری نمایشگاه بیست و دوم

ترکیب شورای سیاستگذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از سوی معاونت فرهنگی به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی شد.

حمید قبادی، معاون اجرایی بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران با اعلام این مطلب به خبرنگار اینا، گفت: اعضای اعلام شده از سوی معاونت، همان ترکیب شورای نمایشگاه بیست و یکم هستند که البته با تأیید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به زودی کار برنامه ریزی و سیاستگذاری بیست و دومین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران را آغاز می کنند.

سال گذشته هم اعضای شورا بلافاصله پس از پایان بیستمین نمایشگاه کتاب تهران، کار سیاستگذاری و برنامه ریزی را آغاز کردند.

فراخوان ثبت نام نمایشگاه های کتاب لرستان و اردبیل

موسسه نمایشگاه های فرهنگی ایران مهلت ثبت نام ناشران برای شرکت در نمایشگاه کتاب استان های لرستان و اردبیل را که تیر ماه برگزار می شود تا ۱۲ خرداد ماه اعلام کرد.

ناشرانی که مایلند در این نمایشگاه ها شرکت کنند باید تا تاریخ اعلام شده به این موسسه واقع در خیابان انقلاب - بین فلسطین و صبا جنوبی - شماره ۱۱۷۸ مراجعه کنند.

ناشران داوطلب شرکت در این نمایشگاه ها برای کسب اطلاعات بیش تری می توانند به سایت www.iofi.ir مراجعه کنند و یا با شماره تلفن های ۶۶۴۶۷۶۱۵ و ۶۶۴۶۶۲۹۰ تماس بگیرند.

نخستین جشنواره ملی مطالعه مفید

نخستین جشنواره ملی مطالعه مفید برگزار می شود. بنا بر اعلام نهاد کتابخانه های عمومی کشور، همگام با سال نوآوری و شکوفایی و در راستای نیل به اهداف سند چشم انداز ایران ۱۴۰۴ هجری شمسی، نخستین جشنواره ملی مطالعه مفید ۲۴ آبان ماه همزمان با هفته کتاب برگزار خواهد شد. این نهاد به منظور تقویت روح بررسی، نوآوری و تتبع در زمینه های کتابخوانی، مطالعه مفید، توسعه کتابخانه های عمومی و همچنین انتخاب و تقدیر از پژوهشگران و فعالان برتر حوزه کتابخانه و کتابخوانی به برگزاری این جشنواره همزمان با هفته کتاب در محل مرکز همایش های بین المللی صدا و سیما اقدام کرده است.

اهدای ۲۰ هزار جلد کتاب به خوابگاه های دانشجویی

به مناسبت هفته خوابگاه های دانشجویی ۲۰ هزار و ۷۰۰ جلد کتاب در ۷۶ دانشگاه کشور توزیع شد. این طرح به همت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دانشگاه ها اجرا شد. در روند اجرایی طرح، تهیه کتاب ها به عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دسته بندی، فهرست برداری و توزیع آن در دانشگاه های کشور توسط اداره کل امور فرهنگی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری انجام شده است. از جمله ۷۶ دانشگاه مشمول این طرح، دانشگاه های اراک، ارومیه، اصفهان، ایلام، بیرجند، تبریز، بین المللی امام خمینی (ره)، خلیج فارس، رازی کرمانشاه، علوم و فنون دریایی خرمشهر، شهید باهنر کرمان، شهید بهشتی، صنعتی شاهرود، فردوسی مشهد، قم، کاشان، ولیعصر رفسنجان، صنعتی مالک اشتر و ... هستند.

آدرس: قم - مسجد مقدس جمکران
مستودق پستی: قم-۱۷۶
شماره تماس: ۷۲۵۳۷۰۰
۰۲۵۱-۷۲۵۳۳۴۰

خانۀ کتاب منتشر کرد
تلفن: ۶۶۴۲۳۳۷۰
تلفکس: ۶۶۹۱۸۴۲۹

اظهار نظرهای ناشران درباره رویکردهای جشن کتاب

در نمایشگاه کتاب هم ببینید، هم بخرید

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به مثابه شعور جمعی ایرانیان، بیست و یکمین سال تولد خود را در فضایی روحانی جشن گرفت. نمایشگاهی با ابعاد بین‌المللی که به واسطه مخاطبان عام خود استانداردهای خاص خودش را دارد، به طوری که در هر دوره میلیون‌ها بازدیدکننده دانشگاهی، کودک و نوجوان، اهالی قلم و... از کتاب‌های عرضه شده در نمایشگاه بازدید به عمل آورده و دست در دست یار مهربان به امید دیداری دیگر در سال آینده، با خاطره‌ای خوش این جشن بزرگ را ختم به خیر می‌کنند.

اما آنچه که در طی این سال‌ها ذهن بخشی از مخاطبان نمایشگاه را به خود مشغول کرده بود امروز مرحله جدیدی را پشت سر می‌گذارد. «به طوری که پیش‌ترها برخی اهالی قلم به عنوان میزبانان معنوی نمایشگاه اصرار داشتند تا این جشنواره بین‌المللی کتاب وجهی صرفاً نمایشگاهی بیابد و ناشران حاضر در نمایشگاه به جای فروش کتاب، تنها به نمایش آن بپردازند. این موضوع سال‌هاست که سوژه برخی از مطبوعات و خبرگزاری‌های داخلی بوده است اما چندی پیش (درست در آستانه برگزاری بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران) سعید اعرابی ارده‌الی، مدیر نشر اختران در گفت‌وگویی خواستار تغییر رویکرد در شکل برگزاری نمایشگاه و باین عقیده برخی از اهالی قلم همراه شد که سال‌ها به دنبال تعریفی نخبه‌گراتر از نمایشگاه کتاب بودند تا مگر از این رهیافت بتوان محیطی آرام برای تبادل نظر و گفت‌وگوی مثلث مخاطب، ناشر و مولف تدارک دید.

گرچه ناشران به دلیل گردش مالی قابل توجه و بازار گسترده نمایشگاه همواره در تقابل با این رویکرد موضع‌گیری‌هایی می‌کردند و معتقد به پرداختن صرف به وجه نمایشگاهی نبودند اما گفت‌وگوی چندی پیش مدیر نشر اختران که بر خروج نمایشگاه از حالت فروشنده‌گی صحنه می‌گذاشت نقطه آغاز جالبی برای ادامه بحث (این بار از زبان اهالی نشر کشور) به حساب می‌آید.

باری باینم نگاهی به عملکرد دورویکرد تعامل محور مدیریت فرهنگی کشور در سال‌های اخیر مصادیقی چند از این رویکرد به ذهن ناشران و پدیدآورندگان کتاب متبادر می‌شود. طبعاً اولین رویکرد توجه و اهمیت دادن به فرایند کارشناسی، علی‌الخصوص در مورد یارانه کاغذ است. به طوری که با وجود غیرممکن جلوه کردن حذف یارانه کاغذ، پس از درخواست ناشران و در پی آن برگزاری جلسات کارشناسی با حضور ناشران و کارشناسان نشر کشور، این معضل که سال‌ها محل چالش و نزاع بود، از میان برداشته شد. از این حیث باید گفت که امروز تأکید بر وجوه نمایشگاهی نمایشگاه جزو مسائلی به‌شمار می‌آید که به باور برخی از اهالی قلم با ارائه تمهیداتی کارشناسی شده، قابل تحقق است و بعید نیست که با اجماع ناشران و اهالی قلم این خواسته نیز جامه عمل بپوشد.

طبعاً پرداختن به وجوه نمایشگاهی صرف نظر از بحث فروش کتاب، مستلزم ارائه تعریفی جدید از مفهوم نمایشگاه در بعد اجرایی است و این تعریف باید در بستری مناسب طرح شود.

این گزارش سعی دارد تا بحث درباره وجوه نمایشگاهی و فروشنده‌گی این جشن بزرگ کتاب را

از زبان ناشران پیگیری کند.

رویکردهای سه‌گانه

اقبال گسترده به نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران در بیست و یکمین دوره برگزاری خود نشان داد که این جشن بزرگ، با مخاطبان خاص و عام خود تعریفی دیگر از نمایشگاه بین‌المللی کتاب در ایران مستلزم بازخوانی زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی است. باری درباره وجوه نمایشگاهی و ارائه تعریفی جدید از نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران سه‌گونه نظر وجود دارد. گروهی هرچند اندک از ناشران بر این باورند که نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران اساساً باید محل دیدار اهالی قلم، مخاطبان و ناشران، بازاریابی، مخاطب‌شناسی و نیازسنجی ناشران باشد. این گروه که اکثر آنها از طیف اهالی قلم و برخی از ناشران صاحب‌کتاب‌فروشی هستند، بر این باورند که نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به واسطه گستره بین‌المللی خود باید این کالای فرهنگی را در این جغرافیا (با تاریخ تمدنی پنج هزار ساله) صرفاً عرضه و تبلیغ کند و به نمایش تفکر ایرانی-اسلامی فارغ از مسائل اقتصادی و... بپردازد.

آیا نمی‌توان در کنار نمایشگاه کنونی که در کنار کارکرد فرهنگی، قادر به تأمین جنبه‌های اقتصادی مورد نظر ناشران نیز هست، نمایشگاه دیگر با رویکرد صرف نمایشگاهی برپا کرد؟

از سوی دیگر، گروه دوم (که اکثریت ناشران را شامل می‌شود) بر این باورند که هر رویکردی به غیر از آنچه تاکنون پی گرفته شده، با ضریب خطای بالایی همراه خواهد بود چراکه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران بخش عمده‌ای از نیازهای مکتوب جامعه را پاسخ می‌دهد و در صورت برهم زدن این معادله، صنعت نشر کشور دچار بحران خواهد شد.

اما رویکرد سوم در این میان به نظر سومی پایبند است که به باور بسیاری از کارشناسان غیر ذی‌نفع تا حد زیادی وجه کاربردی خواهد داشت. در این رویکرد یک بازه زمانی تعریف می‌شود که در طی آن وجوه نمایشگاهی به مرور در نمایشگاه بین‌المللی پررنگ‌تر از وجه فروشنده‌گی آن می‌شود.

اصطلاح «نمایشگاه» در افواه به جایگاهی برای بازدید کالا تعبیر می‌شود که طی آن فرادادهایی بین تولیدکننده محصول و مصرف‌کننده یا بازار منعقد می‌شود. البته باین توضیح که این جایگاه تنها معبری برای آشنایی جهت دیدارهای مفصل است تا مگر از این رهیافت، محصول تولید شده بتواند با کمترین واسطه به دست مصرف‌کننده برسد. با این توضیح فروش به فرصتی دیگر موقوف می‌شود. این معادله بسیار ساده، سال‌هاست که در عرصه‌های دیگر تولیدی نظیر ماشین‌آلات، رایانه، مصالح ساختمانی و... مورد وثوق تولیدکنندگان و موسسات تولیدی قرار گرفته و در فرصت‌هایی که طی برگزاری نمایشگاه دست‌مزد اندر کاران بابرگزاری برنامه‌های جنبی سعی در تقویت آن دارند.

اما در طی سال‌های برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران این معادله تعریفی دیگر به خود گرفته و ناشران شرکت‌کننده در نمایشگاه علاوه بر این که محصول خود را در معرض دید عموم قرار می‌دهند، با ارائه تخفیف‌هایی، این آثار را به فروش نیز می‌رسانند. مدیر نشر اختران که خود کتابفروشی

شناخته شده‌ای در بازارچه کتاب تهران دارد، بر این نکته پافشاری می‌کند که تأکید بر جنبه‌های نمایشگاهی نمایشگاه می‌تواند انتفاع بیشتری برای کتابفروشان در برداشته باشد.

از سوی دیگر مدیر انتشارات هاشمی نیز با عقیده ارده‌الی هم‌رای است که در ساختار نشر کشور هر کدام از عناصر باید عملکرد خودش را داشته باشد.

سوال اینجاست که در این ساختار، نمایشگاه چه تعریفی باید داشته باشد و نمایشگاهی شدن این رخداد فرهنگی چه تبعاتی به دنبال خواهد داشت؟ به باور سعید ارده‌الی تقریباً بخش عمده‌ای از ناشران بزرگ که سعی دارند نشر را به عنوان یک کار صرفاً اقتصادی مدنظر نداشته باشند و به وجوه فرهنگی آن نیز اهمیت قائل هستند، با او هم عقیده‌اند که اساساً نمایشگاه به عنوان یک جشنواره بین‌المللی فرهنگ، در بادی امر باید به رسالت اصلی خود یعنی معرفی و تبلیغ کتاب، راهکارهای بهبود وضعیت نشر، تعامل ناشر، مولف، مخاطب و متولیان فرهنگی، بررسی موانع موجود و ارائه تمهیداتی برای بهبود وضعیت چاپ و پخش کتاب و... پایبند باشد و این مسائل با پادرمیانی مسائل اقتصادی به جد گرفته نمی‌شود.

او معتقد است که نمایشگاه باید بر اساس استانداردهای بین‌المللی، تنها به نمایش و تبلیغ کالای مورد مصرف خود بپردازد و کار فروش را به شرکت‌های پخش کتاب و کتابفروشی‌ها بسپارد. هاشمی در بادی امر یادآور می‌شود که معمولاً مفهومی که از واژه نمایشگاه به ذهن متبادر می‌شود محل نمایش و تماشای محصول یا یک کالا است.

در این میان پرسش این است که تحقق این خواسته که دغدغه طولانی مدت برخی از اهالی قلم نیز بوده، چه تبعاتی به دنبال خواهد داشت؟ یکی از منتقدان جدی این رویکرد نادر قدیانی مدیر مسئول انتشارات قدیانی است که با تأکید بر

گام‌هایی برای رسیدن به تعاریف جدید

شاید نتیجه‌گیری کامل در مورد مسئله ابعاد نمایشگاهی و فروشگاهی و نتایج پرداختن به هر کدام از این رویکردها بسیار زود باشد، از این حیث ناگزیریم برای تحلیل بیشتر، این نتیجه‌گیری را به فرصتی دیگر موکول کنیم.

اما آنچه که در این مباحث مطرح است رفتن به سمت ارائه‌تعریفی همخوان‌بازیرساخت‌های فرهنگی کشورمان است. در کنار این بحث این پرسش نیز ناخودآگاه مطرح می‌شود که آیا نمی‌توان در کنار نمایشگاهی کنونی که در کنار کارکرد فرهنگی، قادر به تأمین جنبه‌های اقتصادی مورد نظر ناشران نیز هست، نمایشگاهی دیگر با رویکرد صرف نمایشگاهی برپا کرد؟ گروه سوم که تعداد آنها بسیار است، گروهی هستند که سعی دارند با رویکردی بینابینی به این قضیه بنگرند.

به گفته‌بخش عمده‌ای از ناشران، متولیان برگزاری نمایشگاه به دست افراز قراردادن تمهیداتی خواهند توانست در طی سال‌های آینده ضمن حفظ جنبه فروشگاهی، با ارائه برنامه‌ای دقیق و درعین حال تکمیلی، وجه نمایشگاهی این جشن بزرگ فرهنگی را پررنگ‌تر فراهم آورند.

داریوش نویدگویی به‌عنوان یکی از ناشران شهرستانی بر این باور است که رسیدن به تعریف جدید در مورد نمایشگاه کتاب، بازخوانی و اصلاح رویکردهای خود ناشران است و هر ناشری باید ابتدا خود قدمی برای رسیدن به استانداردهای جهانی بردارد و در پی آن وزارت ارشاد نیز به‌عنوان متولی امور فرهنگی در جامعه با کارشناسی موضوع یک بازه و دوره گذار برای نمایشگاه قائل شده، سطح جنبه‌های نمایشگاهی را ارتقا بخشند.

در شماره‌های آتی ابعاد دیگر این بحث را از زبان مردم، کارشناسان حوزه نشر و دیگر ناشران بی‌خواهیم گرفت...

طبعاً اولین مقایسه میان نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و یک نمایشگاه دیگر ناظر بر دستاوردهای نمایشگاهی است. نمایشگاه بین‌المللی کتاب فرانکفورت چه وجه تمایز ای نسبت به نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران دارد؟

یکی از ویژگی‌های عمده نمایشگاه فرانکفورت به گفته کسانی که از این نمایشگاه بازدید کرده‌اند، برگزاری نشست‌های جنبی، محلی برای دیدار با اهالی قلم، مخاطب‌شناسی، بازاریابی جهانی، نیازسنجی و... است که بخش عمده‌ای از این کارکردها در سالنهای چندگانه سرای اهل قلم، کارنامه نشر و نیز بخش جنبی نمایشگاه کتاب تهران تأمین می‌شود. امیر حسین زادگان که تاکنون دو دوره به‌عنوان غرفه‌دار و ده دوره به‌عنوان بازدیدکننده در نمایشگاه بین‌المللی فرانکفورت شرکت داشته، این نمایشگاه را چنین توصیف می‌کند: «برخلاف عقیده جاری در مورد نمایشگاه بین‌المللی فرانکفورت به ندرت در طی زمان برگزاری نمایشگاه، قراردادی میان دوناشر یا میان ناشر و مولف، عقد می‌شود چراکه فرصتی برای گفت‌وگوی تفصیلی درمورد موضوع مورد بحث وجود ندارد و تمامی بحث‌ها به‌بعد از برگزاری نمایشگاه موکول می‌شود.»

به گفته‌مدیر نشر ققنوس این نمایشگاه تنها فرصتی برای آشنایی اولیه و قرارهای بعدی است تا بازدیدکننده با توانایی‌های موسسه انتشاراتی و آثار آن آشنایی مختصری یافته و قرار یک دیدار و گفت‌وگوی تفصیلی برای بعد مهیا شود.

نکته جالب توجه در مورد نمایشگاه‌های بین‌المللی، به گفته حسین زادگان رعایت حق مؤلف از سوی ناشران است که این موضوع نمی‌تواند در ایران مصداق داشته باشد چراکه ایران به کنوانسیون جهانی حق مؤلف نپیوسته و نمی‌توان این موضوع را در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران مورد توجه قرارداد.

نمایشگاه از حالت فروشگاهی موجب از دست دادن بخشی از مخاطبان نمایشگاه خواهد شد چراکه بخش عمده‌ای از بازدیدکنندگان برای تهیه کتاب مورد نیاز خود که در بازار کتاب به دلیل مشکل ناشر در پخش کتاب کمیاب یا نایاب است، به نمایشگاه می‌آیند و خروج نمایشگاه از حالت فعلی موجب دلسردی بازدیدکنندگان خواهد بود.

اردهالی مدیر نشر اختران به این نقد چنین پاسخ می‌دهد که نمایشگاه موجب خواهد شد که تنها مخاطبان بالفعل کتاب در آن مکان حضور یابند و تعداد این مخاطبان نیز اندک نیست.

یکی از نقدهای جدی بر تغییر رویکرد این جشن بزرگ از حالت فروشگاهی به نمایشگاهی، مشکلات ناشران شهرستانی برای حضور است. به گفته‌داریوش نویدگویی مدیر نشر نوید شیراز، بخش عمده‌ای از ناشران شهرستانی تنها به دلیل این که ویتترین و امکان نمایش و فروش کتاب برای ایشان مهیا نیست، با مشکلات فراوانی دست و پنجه نرم می‌کنند و نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصتی مناسب برای عرضه آثار این ناشران به‌شمار می‌آید.

نویدگویی معتقد است که هر مقایسه‌ای میان دو نمایشگاه فرهنگی باید بر اساس ساختار فرهنگی کشورهای برگزارکننده صورت گیرد و زمانی که صنف کتابفروشان در ایران هنوز نتوانسته است به حد نصاب قابل قبولی در تعداد فروشگاه‌های عرضه کتاب دست یابد، پرداختن صرف به جنبه‌های نمایشگاهی ضمن دشوارتر ساختن حضور ناشران شهرستانی، بر تعداد مخاطبان شهرستانی نمایشگاه نیز اثرگذار خواهد بود.

طبعاً وقتی پای مقایسه به میان می‌آید باید آن را به لحاظ شکلی و محتوایی مورد ارزیابی قرارداد و در هر کدام از کفه‌های ترازوی مقایسه، ظرفیت‌های موجود دو عنصر مورد مقایسه را سنجید تا مگر به ارزیابی و شناختی دقیق‌تر نایل شد.

روند برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب در جهان (فارغ از مسائل اقتصادی و فروش کتاب در نمایشگاه) به مشکلات صنف کتابفروشی در ایران اشاره می‌کند و بر این باور است که در همه کشورهای نمایشگاهی صرف‌برگزار می‌شود، تعداد کتابفروشان به اندازه کافی است و طبعاً ناشر به دلیل وجود ویتترین‌های متعدد عرضه کتاب دیگر نیازی به فروش نمایشگاهی ندارد. اما مسئله این است که یکی از اصلی‌ترین دغدغه‌های مسئولان فرهنگی در طی این سال‌ها به کارگیری تمهیداتی برای گسترش کتابفروشی بوده و با وجود همه پیگیری‌های جدی راهکارها نظیر حذف مالیات کتابفروشان و... این صنف هنوز نتوانسته به آمار درخوری دست یابد.

مدیر نشر قدیانی در بخش دیگری از سخنانش دلیل اصلی رویکرد نمایشگاهی صرف در نمایشگاه‌های بزرگی نظیر نمایشگاه فرانکفورت و نمایشگاه بین‌المللی پاریس و... را اغای کمی و کیفی کتابفروشی‌های آن کشورها می‌داند و بر این اعتقاد است که کشورهای غربی زیرساخت فرهنگی خاص خودشان را دارند و ما تنها زمانی خواهیم توانست ساختار فعلی نمایشگاه را به سمت نمایشگاهی شدن و خروج از شکل فروشگاهی هدایت کنیم که ابتدا تعداد کتابفروشی‌ها را در سطح کشور گسترش دهیم. در این میان پاسخی که موافقان طرح خروج نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران از شکل فروشگاهی، به این نقدها می‌دهند این است که فروش کتاب در طول برگزاری نمایشگاه، عوارض خاص خود را به‌صنعت نشر نیز تحمیل می‌کند چراکه فرصت بروز گفت‌وگو، تبادل نقد، تبلیغ و همه ابعاد فرهنگی این صنعت منهای وجه اقتصادی آن را تا حد زیادی از نمایشگاه می‌گیرد. اما نقد دوم بر این طرح، افت کمی بازدیدکنندگان نمایشگاه است.

به گفته امیر حسین زادگان خروج به یک‌باره

بسمه تعالی

فراخوان

به منظور اجرای قانون برنامه چهارم توسعه فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور و برای هدمند کردن یارانه‌های حوزه نشر و هدایت آنها به سوی مصرف‌کنندگان واقعی، طرح توزیع کارت الکترونیکی خرید کتاب ویژه دانشجویان، طلاب علوم دینی، اهل قلم و دیگر واجدان شرایط با حمایت معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی توسط موسسه خانه کتاب به اجرا درمی‌آید.

بر اساس این طرح، کارت الکترونیک خرید کتاب جایگزین بین‌های کاغذی شده و افراد با در اختیار داشتن این کارت و یک شماره رمز می‌توانند تا سقف شارژ شده در کارت، اقدام به خرید کتاب نمایند. بر اساس محاسبات و آمارهای موجود پیش‌بینی می‌شود در سراسر کشور حدود چهار میلیون نفر مشمول این طرح شوند. بر این اساس و به منظور ایجاد زیرساخت‌های لازم، ضروری است کتابفروشی‌ها که آخرین حلقه توزیع کتاب در کشور محسوب می‌شوند، به سامانه دریافتی این کارت‌ها مجهز شوند. لذا از کلیه ناشران و کتابفروشان که دارای مجوز معتبر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا اتحادیه صنفی بوده و تاکنون موفق به استفاده از این سیستم در فروشگاه خود نشده‌اند، تقاضا می‌شود جهت نصب دستگاه کارت خوان، فرم زیر را تکمیل و به همراه تصویر مجوز مربوطه به نشانی: خیابان انقلاب - بین صبای جنوبی و فلسطین - موسسه خانه کتاب - طبقه منفی دو ارسال و یا به صورت حضوری به موسسه خانه کتاب ایران بخش کارت الکترونیکی خرید کتاب مراجعه نمایند.

فرم درخواست نصب دستگاه کارت خوان

نام واحد فروشگاهی / کتاب فروشی / انتشاراتی	نشانی:
شماره تلفن:	نشانی الکترونیکی:
سال تاسیس:	مشخصات مدیر مسئول:
نام خانوادگی:	نام:
شماره شناسنامه:	صادره از:
کد ملی:	متولد:

کتاب های ایثار و شهادت در سالروز آزادسازی خرمشهر رونمایی شدند

خواندنی های روز پیروزی

بین المللی کتاب تهران به عنوان ناشر برگزیده معرفی شده است در انجام فعالیت های ادبی حوزه دفاع مقدس با سایر متولیان این حوزه همکاری و تعامل دارد و به گفته مدیر کل این انتشارات، کارهای زمین مانده را به ثمر می رساند.

معاون پژوهش و ارتباطات فرهنگی بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز نشست ادبی شعر مقاومت و ایثار را در دانشگاه تهران برگزار کرد. این نشست که از سیمای جمهوری اسلامی نیز پخش شد، ۲۹ اردیبهشت ماه میزبان شاعرانی چون حمید سبزواری، پرویز عباسی داکانی، عبدالجبار کاکایی و حمیدرضا شکار سیری بود. «شلمچه» عنوان همایش ادبی سوختگان وصل است که در ششمین دوره برگزاری، پذیرای آثاری در دو حوزه داستان و شعر بود تا پس از بررسی و داوری در روز هفتم خرداد به معرفی و تقدیر آثار برتر بپردازد. دفتر ادبیات و هنر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه تهران که مجری این همایش ادبی است، پیش از این کتاب «سوختگان وصل» مجموعه شعر نکوداشت جانبازان شیمیایی و «قاصدک های سوخته» مجموعه شعر نکوداشت شهدای تفحص را منتشر کرده است.

رونمایی از کتاب عکس «خرمشهر» برنامه ای دیگر است که محمدحسین صادری جانشین مدیرعامل انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس از برپایی آن در ششم خرداد در تالار اسوه خبر می دهد. این انجمن پس از تکمیل مجموعه شش جلدی جنگ تحمیلی، کتاب «زن در دفاع مقدس» را به عنوان هفتمین جلد این مجموعه در سال ۸۶ منتشر کرد. کتاب «خرمشهر» نیز که دربرگیرنده تصاویری از شهر خرمشهر است جلد هشتم این مجموعه لقب گرفته است. به گفته حیدری در حاشیه رونمایی این کتاب آثار منتخب اعضای انجمن عکاسان انقلاب و دفاع مقدس به نمایش درخواهد آمد.

برگزاری چهارمین همایش پژوهشی تئاتر مقاومت همراه با نمایشگاه کتاب و پایان نامه های دانشجویی و نمایشگاه عکس با موضوع تئاتر مقاومت و دفاع مقدس، مراسم دیگری است که بر فعالیت های ادبی این روزها افزوده است. دانشگاه تربیت مدرس در روز اول خرداد میزبان محمدحسین صفارهرندی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی بود تا این همایش با حضور او و ایمانی معاون هنری اش برگزار شود. در این همایش ۱۰ مقاله با موضوعات بررسی کارنامه تئاتر دفاع مقدس و تئاتر مقاومت از منظر ادبیات توسط مدرسان دانشگاه و پژوهشگران ارائه شد. انجمن تئاتر انقلاب و دفاع مقدس به همراه معاون پژوهشی بنیاد شهید و امور ایثارگران برگزارکنندگان این همایش بودند.

اما برنامه های بزرگداشت سالروز فتح خرمشهر پای خانه عکاسان حوزه هنری را نیز به میان آورد. این خانه نمایشگاه عکسی را در باشگاه ایرانیان دبی برپا کرده است که حضور ۲۵ قطعه عکس از ۱۰ عکاس برتر تا ۱۰ روز در آن خودنمایی می کند. همچنین فرهنگسرای انقلاب با برگزاری مسابقه وبلاگ نویسی با عنوان «فتح خون» حماسه های دفاع مقدس را به دنیای مجازی کشاند. شرکت کنندگان مجاز بودند حداکثر چهار اثر خود برای شرکت در مسابقه تا اول خرداد به نشانی اعلام شده ایمیل کنند. البته مراسم بزرگداشت فتح خرمشهر حتی با ذکر تنها عنوان برنامه هادراین نوشته نمی گنجد و بالغ بر ده یادواره شهدا، انتشار و رونمایی کتاب، همایش ادبی، راه اندازی کتابخانه و ... بود.

امور ایثارگران برگزار شد. به گفته محمدعلی فقیه، مدیرکل انتشارات بنیاد شهید در حاشیه این مراسم از سه عنوان کتاب نفیس تصویری رونمایی شد: «یک عنوان از این کتاب ها دربرگیرنده آثار ارائه شده در نمایشگاه عکسی است که سال گذشته با عنوان «ایثار و شهادت» برگزار شد و دو عنوان دیگر شامل تصاویری از شهر خرمشهر در قبل، بعد و حین جنگ است.»

فقیه همچنین از رونمایی سه کتاب دیگر نیز خبر داد: «یکی از این کتاب ها کتاب شناسی خرمشهر نام دارد که مولفان آن با جمع آوری همه آثار نگاشته شده در مورد خرمشهر آنها را در این کتاب مطرح و معرفی کرده اند. کتاب دیگر زندگینامه تجلیل شدگان چهارمین کنگره ملی تجلیل از ایثارگران است. کتاب دیگری نیز به بحث درباره فلسفه نام گذاری روز سوم خرداد به نام مقاومت، ایثار و پیروزی می پردازد.»

بنیاد شهید و امور ایثارگران تنها به شهدای هشت سال دفاع مقدس نمی پردازد. بلکه براساس آنچه فقیه عنوان می کند همه شهدای از سال ۱۳۴۲ تا کنون موضوع فعالیت این سازمان قرار می گیرند و اگر قرار است فعالیتی درباره شهدا صورت گیرد ممکن است معطوف به شهدای هر یک از مقاطع سال ۴۲ تاکنون باشد.

نشر شاهد که در بیست و یکمین نمایشگاه

شکست»، افتتاح غرفه تخصصی دفاع مقدس در کتابخانه ملی با ۳۰۰ عنوان و هزار جلد کتاب و طرح فراخوان جذب استادان برای تدریس واحدهای درسی دفاع مقدس در دانشگاه ها به عنوان دیگر اقدامات این بنیاد در حوزه ادبیات یاد کرد.

همچنین معاونت ادبیات و انتشارات بنیاد حفظ آثار در صدد است که دومین جشنواره های شعر استانی را در سراسر کشور برگزار کرده و نیز ۱۴ کانون فرهنگی دفاع مقدس را در تعدادی از دانشگاه ها و در جوار حرم شهدای گمنام افتتاح کند. علاوه بر این انتشار و رونمایی ۱۰ عنوان کتاب در زمینه خرمشهر دیگر اقدامی است که توسط این معاونت صورت گرفته است.

به گفته حمید حسام معاون ادبیات و انتشارات بنیاد این ۱۰ عنوان کتاب به زندگی ۱۰ فرمانده نظامی که در فتح خرمشهر نقش داشته اند، می پردازد: «این کتاب ها جزو مجموعه ای ۲۰۰ جلدی هستند و ۱۰ عنوان آنها منتشر شده که در سوم خرداد (روز فتح خرمشهر) رونمایی شدند.»

خرمشهر در نفیس ترین قاب ها

بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز برنامه های زیادی را برای بزرگداشت سالروز فتح خرمشهر در نظر گرفته بود که در میان آنها «چهارمین کنگره ملی تجلیل از ایثارگران» نمود بیشتری داشت. این مراسم با حضور رئیس جمهور و مسئولان بنیاد شهید و

دهم اردیبهشت سال ۱۳۶۱ نقطه عطفی در تاریخ هشت ساله جنگ تحمیلی رقم زد که حدود ۲۳ روز به طول انجامید؛ یعنی عملیات بیت المقدس. این عملیات حدود یک ماه بعد از عملیات فتح المبین با رمز «علی بن ابی طالب (ع)» شروع شد و در سوم خرداد به فتحی بزرگ انجامید و خونین شهر را پس از ۲۰ ماه اشغال و اسارت در چنگال دشمن یعنی آزاد کرد.

اشغال مناطق مهم خوزستان می توانست برای هر کشوری به عنوان یک امتیاز مثبت برای فشار آوردن به طرف مقابل باشد. به همین دلیل فتح خرمشهر برای ما بسیار مهم و حیاتی محسوب می شد. این فتح بزرگ در ادبیات دفاع مقدس نیز جایگاه ویژه ای به خود اختصاص داده است و در سالروز فرارسیدن آن، متولیان این حوزه، همپای سایر حوزه های فرهنگی اقدام به برگزاری برنامه های متنوعی می کنند. امسال و در بیست و پنجمین سالروز فتح خرمشهر نیز این مراکز و کانون ها برنامه های مختلفی برگزار می کنند.

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های

دفاع مقدس و ۳۸ برنامه

بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس از متولیان اصلی دفاع مقدس است. معاونت ادبیات و انتشارات این بنیاد هفته ای بسیار پر از دحام راپشت سر گذاشت. به گفته میر فیصل باقرزاده، رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس آثار بالغ بر ۱۰۰ برنامه برای این ایام در نظر گرفته شد که سهم بنیاد در این میان ۳۸ برنامه در هفت حوزه به اجرا درآمد.

او از انتشار سه جلد از مجموعه کتاب های «دفاع مقدس از نگاه مطبوعات جهان» خبر داد و گفت که انتشار ۱۱۰ عکس از فرماندهان شهید بیت المقدس، انتشار ویژه نامه با نام فاتحان خرمشهر، انتشار سری دوم اسناد مربوط به جنگ با نام «لایه های پنهانی جنگ» به زبان های فارسی، عربی و انگلیسی، رونمایی از کتاب عکس خرمشهر در محل تالار اسوه در روز پنجم خرداد، انتشار دومین نشریه تخصصی فرهنگ دفاع مقدس با نام «پلاک هشت» و انتشار اولین سری از کتاب های «قاب های ماندگار» با موضوع دفاع مقدس از جمله اقدامات بنیاد در حوزه ادبیات است.

پژوهشکده علوم و معارف دفاع مقدس نیز از جمله مراکز تحت نظر بنیاد حفظ آثار است که در دو بخش اسناد و دایره المعارف دفاع مقدس مشغول فعالیت است. باقرزاده در مورد فعالیت های این پژوهشکده در سالروز فتح خرمشهر، انتشار و رونمایی مجلدات اول، دوم و هشتم مجموع اسناد جنگ ایران و عراق از نگاه مطبوعات جهان را مورد اشاره قرار داد و عنوان کرد: «جلد اول و دوم آن در خصوص چگونگی آغاز جنگ و جلد هشتم نیز در مورد عملیات بیت المقدس است که برای اولین بار در مراسمی در روز اول خردادماه رونمایی شد.»

رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس همچنین از انتشار کتابخانه تخصصی الکترونیکی دفاع مقدس، تجهیز ۳۳ کتابخانه دفاع مقدس در مراکز استان ها با مجموعه ۱۶ هزار و ۵۰۰ جلد کتاب، انتشار حدود پنجاه سند مرتبط با آزادسازی خرمشهر از طریق سایت پژوهشکده دفاع مقدس (www.dscc.ir) رونمایی جلد اول دایره المعارف دفاع مقدس در چاپ محدود، انتشار مجموعه مصاحبه تعدادی از فرماندهان عراق درباره آزادسازی خرمشهر در کتابی به عنوان «روایت

نگاهی به واگذاری امور اجرایی نمایشگاه بیست و یکم به تشکل های تخصصی

۱۱ روز با تشکل های نشر

با انتقال نمایشگاه بین المللی کتاب تهران به مصلاهی بزرگ امام خمینی (ره) که از سوی همه اهالی فرهنگ و به ویژه نشر اقدامی شجاعانه تلقی شد، ضرورت حضور تشکل های تخصصی نشر در این عرصه در دستور کار قرار گرفت.

به گفته مدیران اجرایی نمایشگاه از نمایشگاه بیستم بحث تخصصی شدن امور اجرایی و واگذاری امور به تشکل های تخصصی مطرح شد و پس از طی یک دوره آزمایشی، نمایشگاه بیست و یکم مرحله عملی این واگذاری بود که با موفقیت همراه شد.

نمایشگاه کتاب تهران که از سال گذشته با مدیریت اجرایی اتحادیه تعاونی های ناشران ایران نخستین تجربه خود را پشت سر گذاشت، از جمله برگ های برنده مدیریت فرهنگی کشور تلقی شد و این باور را تقویت کرد که می توان به تشکل های فضا سازی داد تا شاهد شکوفایی و رشد بیشتر در عرصه مدیریت خصوصی نشر بود. در نخستین سال حضور اتحادیه تعاونی های ناشران ایران که با حضور اتحادیه تعاونی های ناشران استان های فعال در حوزه نشر تشکیل شده بود، مدیریت اجرایی نمایشگاه به این اتحادیه واگذار شد؛ اتحادیه ای که تجربه بیش از نیم قرن نشر در ایران را در کارنامه داشت.

با توجه به انتقال فضای نمایشگاه به مصلی و مشکلات انتقال که تا دقایق پایانی هم وجود داشت کار مدیریت اجرایی نمایشگاه به دشواری دیگر بخش ها بود؛ چرا که ناشران چشم انتظار نمایشگاهی در اندازه های نمایشگاه های پیشین بودند و متولیان امر نیز چیزی جز این نمی خواستند و مدیریت اجرایی هم می کوشید با همکاری و پشتیبانی معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد و متولی اصلی نمایشگاه، کاری در حد مطلوب به سامان رساند.

ثبت نام از ناشران و واگذاری غرفه ها به نحو مطلوبی انجام شد و ناشران در غرفه های خود مستقر شدند. با توجه به برنامه ریزی های گسترده ای که از روز های پایانی نمایشگاه بیستم صورت گرفت و آماده سازی زود هنگام مصلی برای واگذاری به ناشران،

اتحادیه شرکت های تعاونی ناشران ایران این فرصت را داشت تا با برنامه ریزی دقیق و حساب شده تر به غرفه چینی و واگذاری غرفه به ناشران بیندیشد.

حسین معینی رئیس اتحادیه ناشران خراسان و مدیر اتحادیه شرکت های تعاونی ناشران ایران می گوید: امسال دومین تجربه حضور کامل تشکل های نشر سراسر کشور در نمایشگاه کتاب تهران بود و با توجه به تجربه خوب سال گذشته، امسال سالی آرام تر و به دور از مسائل حاشیه ای را پشت سر گذاشتیم.

وی که از سال گذشته و در نخستین دوره مدیر عاملی اتحادیه ناشران ایران مدیریت اجرایی نمایشگاه را بر عهده گرفت و امسال با همکاری همه تشکل ها سال بسیار مطلوبی را در دوره مدیریت نمایشگاهی سپری کرده است درباره مدیریت اجرایی نمایشگاه امسال می گوید: نمایشگاه امسال تجربه خوب سال گذشته را به همراه داشت و از این رو توانستیم با آرامش خاطر بیشتری به برنامه ریزی برای ثبت نام ناشران و چینش غرفه ها بپردازیم. ضمن این که تجربه سال گذشته نشان داده بود که چه میزان فضا برای حضور ناشران لازم است و چه میزان باید به فکر حضور مردم و وسیله انبوه مشتاقان کتاب در روزهای شلوغ نمایشگاه باشیم.

نمایشگاه امسال از نظر روزهای برگزاری شرایط ویژه ای داشت. آغاز نخستین روز نمایشگاه با پنجشنبه و برپایی ۱۱ روزه نمایشگاه این شرایط را به وجود آورده بود که چهار روز نمایشگاه شامل روزهای پرازدحام پنجشنبه و جمعه باشد. از این رو برنامه ریزی برای حضور جمعیت انبوهی از مردم که در این چهار روز حضور می یافتند ضروری و لازم به نظر می رسید. چینش غرفه ها و تعیین راهروها و باز برای آمد و شد آسان مراجعان و امکان بازدید و خرید کتاب های مورد نظر از اولویت های مدیریت اجرایی نمایشگاه بود که به بنا بر اعلام اغلب ناشران و شرکت کنندگان به خوبی عملی شد.

بحث مدیریت تخصصی بخش های مختلف

نمایشگاه که از چند سال پیش در برنامه مدیران نمایشگاه قرار داشت و از سال گذشته کلید آن زده شده بود، امسال به بار نشست و تشکل های تخصصی از ابتدا تا انتها به مدیریت بخش خود پرداختند.

بخش های تخصصی کودک و نوجوان، دانشگاهی، آموزشی و کمک آموزشی امسال برای دومین بار و به صورت جدی توسط تشکل های خود اداره شدند و به دلیل حضور اعضای تشکل ها همکاری خوبی میان بخش های مدیریتی و نمایشگاهی به وجود آمد و نمره آن به گفته سخنگوی انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان استقبال خوب مردم، مشکلات ترافیکی کم در راهروها و فروش نسبتاً خوب کتاب در غرفه ها بود. مدیریت نمایشگاه که سال گذشته تصمیم به واگذاری امور به صورت تخصصی تر به انجمن ها گرفته بود، امسال به این تصمیم جامه عمل پوشاند و برای نخستین بار نمایشگاه کتاب تهران شاهد مدیریت تخصصی هر یک از سالن ها بود.

برزو سریزدی، عضو هیئت مدیره و سخنگوی انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان در این زمینه می گوید: امسال واگذاری امور به انجمن های تخصصی به شکل واقعی انجام شد و ما توانستیم تمام امور اجرایی بخش خود از ثبت نام تا غرفه چینی و واگذاری غرفه به ناشران و مدیریت نمایشگاهی و مراحل پایان نمایشگاه را هم به خوبی به انجام برسانیم و این موفقیت مرهون شجاعت، جسارت و تلاش مدیران معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است.

به گفته وی نمایشگاه بیست و یکم کتاب تهران نخستین تجربه واگذاری همه امور اجرایی نمایشگاه به تشکل های تخصصی بود و همین امر به افزایش کارکرد و بهره وری نمایشگاه تا حد بسیار زیادی منجر شد.

سریزدی ابراز رضایت ناشران بخش های مختلف نمایشگاه، باز بودن دست انجمن ها برای برنامه ریزی و غرفه آرای بر اساس آیین نامه نمایشگاه و اجرای برنامه های مورد نظر انجمن ها را از مهم ترین ویژگی های نمایشگاه امسال عنوان کرد.

نمایشگاه امسال برای ناشران دانشگاهی و آموزشی و کمک آموزشی هم سال خوبی بود؛ چرا که استقرار ناشران دانشگاهی در طبقه همکف فضای اصلی مصلی و حضور خوب انجمن های هر صنف، نمایشگاهی برابر برای ناشران، دانشجویان، دانش آموزان و خانواده ها را رقم زد. فعالیت انجمن های ناشران دو حوزه تخصصی و علمی کشور در این دو بخش نیز قابل توجه بود.

اگر چه برخی از ناشران مانند همیشه گلایه های کوچکی به کمبود فضا داشتند، اما در مجموع نظر همه اعضای انجمن ها و ناشران شرکت کننده در نمایشگاه بر آن بود که با توجه به فضای کنونی مصلی و امکانات آن، تلاش برای بهترین استفاده از ۱۱۰ هزار متر مربع فضای نمایشگاهی در مصلی چیزی است که مسئولان معاونت امور فرهنگی وزارت ارشاد به خوبی آن را مدیریت کرده اند.

چندو چون نمایشگاه بیست و یک در گفت و گو با مدیر انتشارات قدیانی

هوای تازه در ویتترین بزرگ

فراوانی به حمل و نقل مردم کرده بود. مهم ترین کارکرد نمایشگاه بین المللی کتاب تهران از نظر شما چیست؟

اساساً با توجه به این که در کشور، کتابفروشی های مورد قبولی در سطح شهر نداریم در نتیجه نمایشگاه را می توان یک ویتترین بزرگ کتاب محسوب کرد که ناشران می توانند تازه های یک ساله خود را به مردم عرضه و از نظرات آنها استفاده کنند.

تا چه حد از تجربیاتتان در نمایشگاه و در مواجهه با مخاطب هابرای نشر و تولید کتاب کمک می گیرید؟

این که آیا می توان با وجود شلوغی نمایشگاه از تجربیات آن به عنوان یک پژوهش در امر تولید استفاده کرد، خود یک مسئله است که به نظر من به تیزبینی و تجربه ناشران بر می گردد و ما همیشه بیشترین بهره را از این مسئله در نمایشگاه ها برده ایم و با توجه به این که من از نوجوانی در کتابفروشی فعالیت داشته ام و از نظرات مخاطبانم استفاده

نکات منفی آن به مسئولان برگزاری نمایشگاه بر نمی گشت. در زمینه نکات مثبت می توان به آماده شدن به موقع غرفه ها و تحویل آن به ناشران، توجه به غرفه بندی و تزیینات بخش کودکان اشاره کرد. همچنین هواکش ها و راهرو بندی ها امسال مورد قبول بود.

در مورد ضعف های نمایشگاه هم می توان به دوگانگی ساعات برپایی نمایشگاه اشاره کرد که اعلام ساعات متفاوت از سوی برخی رسانه ها مردم را دچار سردرگمی کرده بود.

در بخش مخابرات نمایشگاه نیز دچار مشکلاتی در زمینه تلفن های خریداری شده بودیم و با توجه به این که امسال برای اولین بار دستگاه های کارتخوان در نمایشگاه نصب شده بودند، با مشکلاتی در روزهای اول برخورد کردیم. علاوه بر این بسته بودن پارکینگ های رسالت و مدرس هم برای مردم در طول برپایی نمایشگاه مسائل و مشکلاتی را به همراه داشت، هر چند نباید خدمات رسانی مترو را نادیده گرفت که کمک

در کنار شبستان که محل حضور ناشران داخلی و بازار جهانی کتاب بود، سالن ناشران کودک و نوجوانان قرار داشت که هر دوره شاهد استقبال قابل توجه بازدیدکنندگان است؛

سالنی که تفاوت های دیگری هم با سالن های دیگر داشت. وجود تبلیغات رنگارنگ و بنر هایی که سالن را آراسته بودند در کنار صدای بیجه ها و شور و اشتیاق فراوانی که در سالن ها وجود داشت از جمله تفاوت هایی بود که در سالن ناشران کودکان و نوجوانان دیده می شد. غرفه بنفشه انتشارات قدیانی هم با داشتن یکی از پر کتاب ترین غرفه ها حتی در آخرین ساعات روز پایانی نمایشگاه شاهد حضور قابل توجهی از کودکان و والدین آنها بود. نادر قدیانی مدیر مسئول انتشارات قدیانی نمایشگاه بیست و یکم، امکانات، ظرفیت ها و کارکردهای نمایشگاه بیست و یکم را در گفت و گو با کتاب هفته ارزیابی کرده است و پیشنهادهایی برای افزایش ظرفیت های آن دارد.

نمایشگاه بیست و یکم را در مقایسه با نمایشگاه قبلی چگونه ارزیابی می کنید؟

نمایشگاه بیست و یکم در مقایسه با نمایشگاه قبلی نکاتی مثبت و منفی به همراه داشت هر چند

ناشران از روند فروش کتاب در نمایشگاه گفتند

استقبال پر شور از یار مهربان

مصلاهی تهران، ده روز از شلوغ‌ترین روزهای سال خود را گذراند. در این روزها، شبستان و سالن‌های دیگر شاهد حضور ناشران و علاقه‌مندان حوزه کتاب بود. برگزاری نمایشگاه کتاب به عنوان یک اتفاق و رویداد مهم فرهنگی هر ساله می‌تواند زوایای فرهنگی بسیاری برای تحلیل و بررسی داشته باشد. استقبال مردم از نمایشگاه، اتفاقاتی که در نمایشگاه رخ می‌دهد نظراتی که در طول برگزاری نمایشگاه مطرح می‌شود و بسیاری از مسائل دیگر از جمله این موارد هستند به استقبال مردم از برخی کتاب‌های خاص نیز می‌تواند یکی از مسائلی باشد که جای تحلیل و بررسی بسیار دارد. این کتاب‌ها می‌توانند تامین‌کننده نیازها، خواست‌ها و تمایلات مردم از یک سو و هدایت‌کننده بازار نشر از سوی دیگر باشند.

زندگی بهتر با کتاب

آنچه در گفت‌وگو با ناشران و خریداران کتاب به چشم می‌آید استقبال از کتاب‌های دینی، و ادبیات داستانی روانشناسی بود.

هرچند نمی‌توان این نکته را نادیده گرفت که نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران فرصت مناسبی را برای دانشجویان فراهم می‌کند تا کتاب‌های مورد نیاز خود را خریداری کنند اما آنچه از لابه‌لای صحبت با بازدیدکنندگان و غرفه‌داران نمایشگاه بیست و یکم مطرح شد نشان از استقبال مردم در این حوزه‌ها (دین، روان‌شناسی و ادبیات داستانی) داشت.

مدیر مسئول انتشارات دلیل ما که انتشار معارف اهل بیت (ع) را وظیفه اصلی خود می‌داند درباره فروش کتاب هایش در بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌گوید: «با توجه به وجود بخش ویژه در غرفه انتشارات دلیل ما که به فروش کتاب‌های استاد محمد رضا حکیمی اختصاص داشت کتاب‌های الهیات الهی و الهیات بشری پر فروش‌ترین کتاب این انتشارات در طول نمایشگاه محسوب می‌شد.»

کتاب‌های دیگر این انتشارات از جمله «اسرار آل محمد (ص)» و کتاب «گزارش لحظه به لحظه از واقعه غدیر» (محمدباقر انصاری) هم از دیگر کتاب‌های پر فروش انتشارات دلیل ما در نمایشگاه بیست و یکم بودند.

طیف گسترده مخاطبان، علاقه مردم به معارف اهل بیت (ع) و داشتن علایق دینی از جمله مسائلی است که یدالله سعدی مدیر مسئول انتشارات دلیل ما برای استقبال مردم از کتاب‌های دینی به آنها اشاره می‌کند.

استقبال گروه از آثار اسلامی

انتشارات بوستان کتاب قم هم با داشتن غرفه‌ای بزرگ در نمایشگاه از دیگر ناشران دینی بود که فروش خوبی را در نمایشگاه بیست و یکم تجربه کرد.

محسن سجودی مسئول فروش انتشارات بوستان کتاب قم به استقبال مردم از کتاب‌های دینی اشاره می‌کند و می‌گوید: «بسیاری از کتاب‌های ما به چاپ بیستم و بالاتر از آن رسیده و این، نشان از علاقه مردم به این حوزه دارد.»

قربانی مسئول دفتر نشر فرهنگی اسلامی نیز به عنوان ناشری که در حوزه دین و پژوهش‌های دینی مشغول فعالیت است درباره میزان فروش این انتشارات در نمایشگاه بیست و یکم می‌گوید: «طیف مخاطبان مادر نمایشگاه بسیار گسترده بوده و نهاد‌های مختلف هم از ما خرید‌های فراوانی داشتند.»

قربانی می‌افزاید: «مسال فروش خوبی در نمایشگاه داشتیم هرچند اشکالاتی که در زمینه دستگاه‌های کارتخوان وجود داشت در روزهای اول برای ما مشکلاتی ایجاد کرد.»

علوم اجتماعی فعالیت دارد و در این دوره فروش خوبی در حوزه کتاب‌های رسانه داشته است. عباس رجایی نیا درباره پر فروش‌ترین کتاب‌های نشر خجسته در نمایشگاه بیست و یکم می‌گوید: «خبرنویسی مدرن» یونس شکرخواه، «خلاصه نویسی برای رسانه‌ها» امید مسعودی و «مصاحبه خلاق» احمد توکلی، از جمله کتاب‌هایی بودند که در کنار دوره هفت جلدی «آرا و عقاید سیاسی»، «برندگان و بازندگان» ترجمه مینو پرنیان و «تقریرات فروزانفر» محمد دبیر سیاقی فروش خوبی را داشتند.

دیگران

انتشارات خانه فرهنگ و هنر گویا که در نمایشگاه به فروش کتاب‌های حوزه ایران‌شناسی می‌پرداختند پر فروش‌ترین آثار خود را در نمایشگاه بیست و یکم به این ترتیب معرفی کردند.

محسن رحیمی مسئول غرفه خانه فرهنگ و هنر گویا، «قرآن‌نقش رهی»، «ایران گهواره تمدن» (مجموعه عکس)، «تماشاگاه راز» (مجموعه خوشنویسی اسرافیل شیرمی)، «غزلیات سعدی» و «رباعیات خیام» را پر فروش‌ترین کتاب‌های این انتشارات می‌داند.

مهران قیسی مسئول غرفه انتشارات دیدار هم درباره پر فروش‌ترین کتاب‌هایش مجموعه شعر و عکس «هزار سال دوستت دارم در شعر ایران» (یار تا یاران)؛ «دیوان حافظ» و کتاب‌های روان‌شناسی را معرفی می‌کند.

نادر قدیانی از انتشارات قدیانی هم از پر فروش‌ترین کتاب‌هایش این گونه یاد می‌کند: «چهارده قصه چهارده معصوم» حسین فتاحی با تصویرگری محمدرضا دادگر، «پیامبران و قصه‌هایشان» حسین فتاحی با تصویرگری بیدقی، مجموعه رمان‌های هشت جلدی «آن شرلی»، جلد ششم «نبرد با شیاطین»، «مدرسه کامل فوتبال» ترجمه آرش الهی، «۳۶ قصه برای شب‌های سال» مژگان شیخی با تصویرگری سهرابی و مجموعه ۱۲ جلدی «قصه‌های کوچک برای بچه‌های کوچک» به قلم جمعی از نویسندگان.

مختار صحرایی مسئول فروش این غرفه درباره نمایشگاه بیست و یکم می‌گوید: «به طور کلی مافروش خوبی را در نمایشگاه داشتیم اما امسال در استفاده از دستگاه‌های کارتخوان با مشکلاتی از جمله در دسترس نبودن خط آزاد و اتلاف وقت همراه بودیم علاوه بر این که به دلیل آموزش ندیدن دارندگان کارت‌های الکترونیک کتاب، غرفه‌داران مجبور به آموزش برای استفاده از این کارت‌ها بودند.»

مختار صحرایی پر فروش‌ترین کتاب‌های انتشارات رشد را به این ترتیب معرفی می‌کند.

«روان‌شناسی هیلگارد» ترجمه دکتر براهنی و همکاران (چاپ سی ام)، «روان‌شناسی دین» ترجمه دکتر محمد دهقانی (چاپ اول)، «روان‌شناسی روابط انسانی» ترجمه سهرابی (چاپ سوم)، «هوش هیجانی» ترجمه نسرتین پارسا (چاپ چهارم)، «اعتماد به نفس برتر» ترجمه اصغری پور (چاپ چهارم) و «مثبت‌اندیشی» ترجمه فرید براتی (چاپ اول).

کتاب، رسانه و نمایشگاه

انتشارات سروش وابسته به سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران هم در طول برپایی نمایشگاه با استقبال خوبی از سوی مخاطبان مواجه شد و در این مدت کتاب‌های مختلف این انتشارات در زمینه عکاسی، سینما و تئاتر هم فروش خوبی داشتند.

محمدرضا گرجی پور مسئول غرفه انتشارات سروش، پر فروش‌ترین کتاب‌های انتشارات را در طول برپایی نمایشگاه این گونه معرفی می‌کند: «چگونه کارگردانی کنیم» ترجمه عباس اکبری، «ترکیب بندی در عکاسی» ترجمه پیروز سیار، «سینما به روایت هیچکاک» ترجمه پرویز دوابی، «اصول خبرنگاری» نصراللهی، «قانون در طب» عبدالرحمن شرف‌کنندی (هزار)، «رسم شقایق» سوگنامه قیصر امین پور، «مبانی سواد بصری» ترجمه مسعود سپهر و «تاریخ فلسفه کاپلستون» بود.

انتشارات خجسته هم از دیگر ناشرانی است که در حوزه‌های مختلف علوم سیاسی، روان‌شناسی و

پر فروش‌ترین کتاب‌های دفتر انتشارات فرهنگ اسلامی در نمایشگاه بیست و یکم عبارت بودند از «مطلع عشق» (به قلم رهبر معظم انقلاب اسلامی) و «تفسیر نهج البلاغه» (علامه جعفری، چاپ بیست و هفتم).

قربانی می‌گوید: «امسال دفتر نشر فرهنگ اسلامی با بیش از ۷۵۰ عنوان کتاب در نمایشگاه حضور پیدا کرد که خوشبختانه همه این عناوین در طول برپایی نمایشگاه فروش خوبی داشتند.»

حمیدرضا صادقی مسئول فروش انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی نیز کتاب‌های پر فروش این نشر را این گونه برمی‌شمارد: «مجموعه کتاب‌های «اخلاق الهی» و «درآمدی بر سیر و سلوک» (آیت الله مجتبی تهرانی)، «حدیث عشق و فطرت» (مجموعه مقالات)، «رشحات البحار» (زاهد ویسی)، «رشحات المعارف» (حیدر تهرانی)، «شذرات المعارف» (آیت الله شاه‌آبادی)، «شمع جمع» (احمد انثاری)، «فطرت عشق» (آیت الله فاضل گلپایگانی) و «فیلسوف فطرت» (علی حیدر مرتضی).»

کتاب‌های روان‌شناسی

انتشارات رشد که یکی از ناشران با سابقه در زمینه کتاب‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی محسوب می‌شود در نمایشگاه بیست و یکم غرفه نسبتاً شلوغی داشت.

داشتن علایق دینی

از جمله مسائلی است که

یدالله سعدی

مدیرمسئول انتشارات

دلیل ما برای استقبال مردم

از کتاب‌های مذهبی به آنها

اشاره می‌کند

یدالله سعدی از نگاه مخاطبان به نمایشگاه می گوید

مهمانی کتاب لذتبخش بود

نمایشگاه‌های کتاب مکان مناسبی برای گردآمدن اهالی نشر و علاقه‌مندان به مطالعه است. نمایشگاه کتاب تهران، جشنواره‌ای است که همه ناشران را از سراسر کشور در یک مکان گرد هم می‌آورد و آنها را در نقطه‌ای با عنوان نمایشگاه به مخاطبانشان پیوند می‌دهد. یدالله سعدی مدیر مسئول انتشارات دلیل ما در این گفت‌وگو به بیان دیدگاه‌ها و نظراتش درباره نمایشگاه کتاب، کارکردها و تجربه‌هایش می‌پردازد.

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برای ناشران و علاقه‌مندان به کتاب دارای چه کارکردهایی و از چه ظرفیت‌هایی برخوردار است؟

نمایشگاه کتاب به عنوان بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی که در ابتدای هر سال اتفاق می‌افتد دارای ظرفیت‌های فراوانی است و به نظر می‌رسد بتوان با تشکیل جلسات هم‌اندیشی با ناشران و اهالی فرهنگ و اصحاب قلم و با برنامه‌ریزی‌هایی که در طول سال انجام می‌شود از این ظرفیت‌ها به بهترین نحو استفاده کرد؛ چراکه در هیچ رویدادی در طول سال ما این حجم از جمعیت مشتاق را برای دیدار با کتاب نداریم. در اینجا کودک و نوجوان تا بزرگسالان و خانواده‌ها همه با هم برای دیدار با کتاب حاضر می‌شوند.

نمایشگاه تا چه حد می‌تواند فرصت مناسبی برای تعامل بین ناشر و مخاطب محسوب شود؟

یکی از کارهای مهمی که باید انجام شود ارتباط مخاطبان با نویسندگان است. این که نویسندگان بتوانند در غرفه‌هایی که آثارشان به نمایش درآمده با خوانندگان آثارشان تعامل داشته باشند و با بازخوردی که از مخاطبانشان دریافت می‌کنند نوشته‌هایشان را رشد و تعالی بخشند، نه آنکه تنها در فضای ذهنی خود بنویسند. نمایشگاه فرصت ارتباط مستقیم با جامعه را فراهم می‌کند خیلی از خوانندگان کتاب‌ها دوست دارند از نزدیک نویسندگان مورد علاقه‌شان را ببینند و کتاب‌هایشان را با امضا و یادداشت آنها خریداری کنند. به همین علت است که فقط نمایشگاه است که می‌تواند این فرصت را برای آنها فراهم کند و دیگر این که اگر ما می‌خواهیم برای نسل آینده الگوسازی کنیم به طور طبیعی یکی از بهترین فرصت‌ها نمایشگاه است که جوانان و نوجوانان بدون اجبار و با اشتیاق به آن می‌آیند.

انتشارات دلیل ما برای ارتباط با مخاطبانش در نمایشگاه بیست و یکم چه اقداماتی انجام داد؟

امسال استاد محمدرضا حکیمی - که حق بزرگی به گردن ادبیات دینی انقلاب اسلامی دارند و بسیاری از نویسندگان امروز ما از سبک و نوشته‌های او بهره‌مند بوده‌اند - در روز در طول نمایشگاه در غرفه انتشارات دلیل ما حضور داشتند و به سوالات علاقه‌مندان پاسخ دادند و علاوه بر این بخش ویژه غرفه هم به آثار استاد حکیمی اختصاص داشت که آثار ایشان را با ۴۰ درصد تخفیف در اختیار علاقه‌مندان قرارداد.

استقبال مردم را از کتاب‌های دینی چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در حوزه معارف اهل بیت (ع) مردم استقبال مناسبی از کتاب‌ها دارند. البته باید این آثار مناسب حال مخاطبان نوشته شده باشد، برای مثال بخشی از آثار ما به چاپ پنجاهم هم رسیده‌اند، از جمله کتاب «گزارش لحظه به لحظه از واقعه غدیر» از محمدباقر

معرفی کتاب

نگار نجاتبخش

نگاهی به کتاب بحث در آثار و افکار و احوال حافظ

روزها و رازهای حافظ

پژوهش قاسم غنی با عنوان بحث در آثار و افکار و احوال حافظ از دو جنبه دارای اهمیت است؛ اول آنکه این کتاب سه جلدی که نشر هرمس آن را در یک مجلد به چاپ رسانده از اولین شرح‌هایی است که به‌طور علمی به زندگی، افکار، احوال و آثار حافظ پرداخته است و دوم اینکه تحلیل قاسم غنی از زندگی و شعر حافظ، می‌تواند به عنوان یک خوانش دقیق مورد نظر باشد. با توجه به این نکته این شرح را نباید تنها نگاه به غزل‌های حافظ دانست، چنان‌که هیچ شرحی کامل‌ترین به حساب نمی‌آید. او در مجلد اول به تاریخ عصر حافظ یا تاریخ فارس و مضافات و ایالات مجاوره در قرن هشتم پرداخته است. در زیرفصل این عنوان، وی مسائلی مثل سرگذشت چوپانیان، خاندان اینجو و سلسله آل مظفر، شاه شجاع، فتح نامه اصفهان، عزیمت شاه شجاع به طرف تبریز و تسخیر آن ایالت و تسلط شاه منصور را مورد بررسی قرار داده است.

قاسم غنی در جلد دوم به تاریخ تصوف در اسلام و تطورات و تحولات مختلف از صدر اسلام تا عصر حافظ پرداخته است. به عقیده این پژوهشگر ادبیات، چون اصل تاریخ حقیقی و واقعی هر ملتی فقط تاریخ سیاسی آن ملت نیست، بلکه تاریخ سیر افکار، ادبی، علمی، فنی، صنعتی، اجتماعی، دینی و اخلاقی آن ملت است در مجلد دوم اطلاعاتی در این زمینه برای شناخت بهتر حافظ مورد نیاز است.

وی این مجلد را به پنج فصل تقسیم کرده است. در فصل اول به تاریخ عرفان پرداخته شده که از تاثیر و تأثر آن در برابر حافظ سخن به میان آمده است. غنی فصل دوم کتاب را به تاریخ ادبیات و پیوستگی آن با حوادث روزگار حافظ اختصاص داده و در فصل سوم، محملی از سوانح احوال علما و حکما و متکلمین و فقها و منجمین و اطبا و ریاضین و لغویین و مورخین مورد توجه مولف قرار گرفته است. او در دو فصل بعدی کتاب به تاریخ اجتماعی، اخلاقی و مذهبی قرن هشتم و اوضاع فنی و صنعتی آن روزگار پرداخته است. مولف کتاب بحث در آثار و افکار و احوال حافظ در جلد سوم این کتاب به طور کامل به مبحث عرفان پرداخته و این از آن روست که این مبحث در اشعار و افکار حافظ نقشی مهم و بنیادین دارد. او در این فصل نیز همچون فصل‌های پیشین، شرح بخش‌هایی از دیوان حافظ را با آوردن سطرهایی مستند کرده است. او در بخشی از این مجلد ذکر کرده که عارف معتقد است از راه کشف مستقیماً به معرفت خدا واصل خواهد شد و این علم نتیجه عقل، منطق، درس، بحث مدرسه و علوم رسمی سر به سرقال و قیل نیست بلکه بسته به اراده و فضل و توفیق خداوند است که این معرفت رابه‌آنهایی که خود را مستعد اخذ معرفت و وصول به حقیقت کرده‌اند عطا کرده است.

بحث در آثار و افکار و احوال حافظ/ قاسم غنی انتشارات هرمس چاپ اول اشمارگان ۵۰۰۰ نسخه/ قیمت ۱۴۰۰۰ تومان

تا چه حد از فروش در نمایشگاه راضی بودید؟

فروش نسبتاً خوبی را در نمایشگاه شاهد بودیم، هر چند استفاده از کارت‌های الکترونیک در روزهای اول با مشکلاتی همراه بود اما به نظر می‌رسد این کارت‌های الکترونیک کتاب با توجه به بودجه‌های خوبی که در حوزه فرهنگ برای یارانه‌ها وجود دارد، باید در سطح وسیع و در بین قشر کتابخوان جامعه توزیع شود تا آنها بتوانند بدون دغدغه کتاب‌های مورد نیازشان را خریداری کنند. به هر حال این امکان نباید تنها محدود به دوره نمایشگاه باشد و باید بتوانیم در طول سال نیز این امکان‌ها را فراهم کنیم.

با توجه به بازخوردهایی که در نمایشگاه امسال داشتید، برای سال آینده چه برنامه‌هایی دارید؟

می‌توان گفت حضور ما در نمایشگاه بیشتر برای ارتباطات فرهنگی است تا بهره اقتصادی. ما آثارمان را در نمایشگاه به مخاطبان معرفی می‌کنیم و از نظرات مخاطبانی که آثارمان را خوانده‌اند بهره می‌بریم چراکه نقدها و تشویق‌ها بهترین سرمایه‌هایی است که به بهتر شدن آثار می‌انجامد.

به این ترتیب نمایشگاه امسال برای ما آموزه‌های فراوانی داشت برای مثال ماباید قبل از شروع نمایشگاه با یک برنامه‌ریزی مناسب، تبلیغات خوب و حضور فعال نویسندگانمان در نمایشگاه زمان‌بندی مناسبی داشته باشیم و دیگر این که یک کتاب مناسب را در قطع کوچک با محتوای مناسب حال مخاطبان عمومی برای هدیه داشته باشیم تا با حداقل کارهای ما آشنا شوند و مسئله دیگر این که ترتیبی اتخاذ کنیم که در سال آینده کتاب‌های خریداری شده را با پست به خریداران تحویل دهیم تا مجبور نباشند این حجم عظیم کتاب را در طول بازدید با خود حمل کنند.

برای نمایشگاه سال آینده چه پیشنهادهایی دارید؟

اولین اقدام به‌کارگیری همه‌نهادها برای برگزاری رویداد بزرگ فرهنگی و ملی کشورمان است، چراکه تمام نهادهای مختلف اعم از شهرداری‌ها، استانداری‌ها، راه‌آهن، هواپیمایی، هتل‌ها و... با تخفیف‌های ویژه و ایجاد تسهیلات مناسب می‌توانند به تشویق و حضور مردم کمک کنند همچنین باید بخش‌های اقتصادی جامعه را تشویق کنیم تا به حمایت از حوزه فرهنگ بپردازند.

باید سعی کرد متولی نمایشگاه کتاب را تنها وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ندانیم و همه نهادها در امر برگزاری نمایشگاه سهم باشند تا وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بتواند هماهنگ‌کننده این فعالیت باشد.

انتشارات دلیل ما در نمایشگاه بیست و یکم به عنوان یکی از ناشران برگزیده انتخاب شد. چه عواملی را در این انتخاب موثر می‌دانید و تا چه حد این جوایز را در ارتقای فعالیت ناشران موثر می‌دانید؟

انتخاب ناشر برتر ملاک‌هایی دارد از جمله تعداد عناوین چاپ اول، کیفیت کتاب‌ها، تعداد عناوین برگزیده در جشنواره‌ها، مناسب بودن کتاب‌ها برای مخاطبان و آثار مرجع که ما توانستیم در تمامی این حوزه‌ها امتیاز مناسبی را به دست آوریم و برای دومین سال متوالی به عنوان ناشر برگزیده بخش خصوصی شهرستان‌های کشور برگزیده شویم. می‌توان گفت این جایزه‌ها می‌تواند در ناشران انگیزه ایجاد کند و کمترین کارکرد آن این است که ما می‌دانیم نمره قبولی گرفته‌ایم و با انگیزه بیشتری به کارمان ادامه می‌دهیم.

انصاری که با قلم زیبا و شیوایی نوشته شده و یکی از مهم‌ترین کتاب‌ها و مسائل ما محسوب می‌شود. البته باید گفت طیف مخاطبان ما بسیار متفاوت هستند. چراکه جامعه ما یک جامعه دینی است و مردم ما دوستان اهل بیت (ع) هستند و ما باید بتوانیم معارف دینی را به درستی به آنها ارائه بدهیم.

امکانات نمایشگاه بیست و یکم را تا چه حد برای ناشران مناسب دیدید؟

امکانات نمایشگاه بیست و یکم نسبتاً خوب بود. فضای شبستان برای ناشران عمومی مناسب بود اما باید برای تهیه فکری کرد. شبستان فضای بسیار مناسبی - چه از لحاظ زیبایی و چه از لحاظ ساختمان - داشت، اما برای این حجم روزافزون جمعیت باید فضاهایی را اضافه کرد و در کنار آن امکاناتی را برای استفاده از این فضا قرارداد.

شما تا چه حد با ورود بخش خصوصی به حوزه اجرا و برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران موافق هستید؟

خصوصی شدن اجرا را قبول داریم و این که بخش‌های خصوصی مسائل اجرایی نمایشگاه را برعهده گیرند اما هیچ دولتی در هیچ نقطه‌ای از دنیا حاضر نیست حق نظارت فرهنگی اش را واگذارد. همان‌طور که نویسندگان حقوقی دارند مخاطبان و خوانندگان هم حقوقی را دارا هستند و ما باید حقوق مخاطب را هم رعایت کنیم. نمی‌شود در کشوری که حکومت دینی و مذهبی برقرار است و دارای اصول و مسلمات است این اصول را نادیده گرفت و کسی حق ندارد این مسلمات را خدشه‌دار کند. بحث‌ها و مناظرات علمی جایگاه خودشان را دارند و باید این مناظرات و بحث‌ها در محل‌های علمی و دانشگاهی صورت گیرد.

بنابراین، این ادعا که باید هر کتابی را منتشر کرد و هر کس خواست بخواند، ادعای غلطی است و باید در این امر نظارت وجود داشته باشد.

تا چه حد همکاری انجمن‌ها و تشکل‌های نشر را در برپایی نمایشگاه بیست و یکم موفق می‌دانید؟

به‌کارگیری تشکل‌های نشر چه در اجرا و چه در حوزه مشورت‌ها و برنامه‌ریزی یک امر ضروری است و بهترین کار این است که دولت به بخش نظارت بپردازد و بخش‌های خصوصی فعالیت‌های دیگر را انجام دهند.

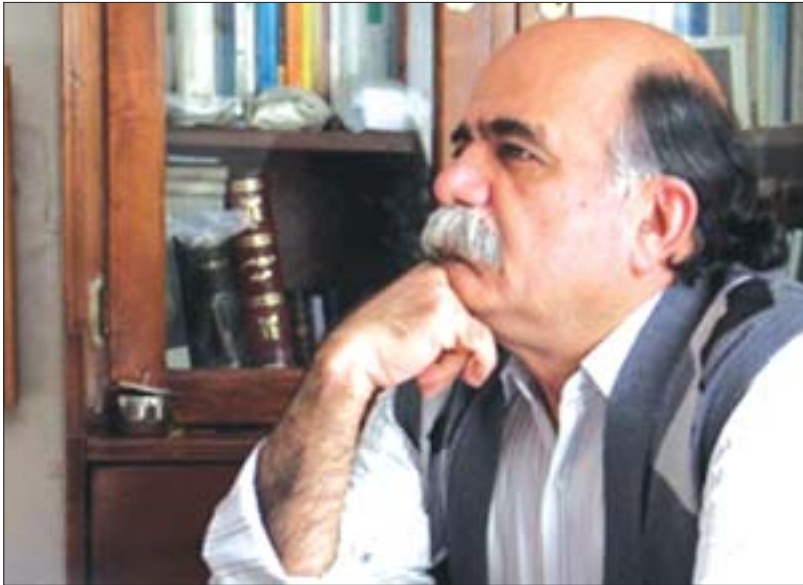

سایر محمدی

«خشم در چشم» به قلم دکتر میرجلال‌الدین کزازی گزارشی از داستان رستم و اسفندیار است که طی چند روز آینده از سوی نشر آیدین به بازار می‌آید. «از دهلی نو تا آتن کهن» نیز سفرنامه‌ای متفاوت با رویکردی پژوهشگرانه از این استاد دانشگاه است که اخیراً منتشر شده است. در عین حال جلد هشتم «نامه باستان» گزارش و ویرایش شاهنامه فردوسی را نیز در ایام برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران به بازار کتاب عرضه کرده است. دکتر کزازی به دلیل تأکید بر سره‌گویی و سره‌نویسی فارسی - چه در گفتار و چه در نوشتار - توجه جامعه فرهنگی به ویژه دانشجویان را به سمت خود جلب کرد. وی در طول سال‌ها فعالیت قلمی، آثار فراوانی اعم از تصحیح، تالیف و ترجمه در حوزه‌های مختلفی مانند ادبیات کلاسیک فارسی، ادبیات کهن یونان، نسخه‌پژوهی، شاهنامه‌پژوهی و ... منتشر کرده که با اقبال بسیار خوبی روبه‌رو شده و بعضاً به چاپ‌های متعدد رسیده است. این استاد شاهنامه‌پژوه هم‌اکنون با همکاری پژوهشگر دیگری به نام سعید سبزیان «فرهنگ واژگان ادبی» از انگلیسی به فارسی را زیر چاپ دارد که در آینده نزدیک منتشر خواهد شد.

پای صحبت میرجلال‌الدین کزازی درباره تازه‌ترین آثار او

کشف رازهای شاهنامه

بگیریم، همچنان زبان استاد زینده و برازنده است. این درست است که پیش از فردوسی سخنورانی شعر به این زبان سروده‌اند، اما ماندگاری زبان پارسی، پیش از هر متنی در گرو شاهنامه است. من بر آنم که آنچه استاد درباره کارشگرف و سترگ خویش که سرودن شاهنامه است، گفته است، گزافه شاعرانه یا خودستایی نیست. او به راستی با این کار ایران را، ایرانی را و زبان فارسی را زنده کرده است.

شما چقدر ابیات الحاقی در شاهنامه را حذف کردید؟ یا به نوعی چند درصد از ابیات شاهنامه احساس می‌کنید سروده فردوسی نباشد؟

من آماری از بیت‌های برافزوده نگرفته‌ام. اما شمار این بیت‌ها اندک نیست. زیرا شاهنامه متنی بوده است که ایرانیان همواره آن را گرامی می‌داشته‌اند و می‌خوانده‌اند. به ویژه می‌شنیدند. شنوندگان شاهنامه پیش از خوانندگانش بوده است. زیرا همگان توان خواندن نداشتند که متن شاهنامه را بتوانند خودشان بخوانند. از این روی داستان‌گویان داستان‌های شاهنامه را در محافل و مجالس برای مردم بازمی‌گفتند. از آنجاست که هنر داستان‌نویسی نقالی پدید آمده و رو به گسترش نهاده است. از این روی هر کارکرد گفتاری شاهنامه، هم این که در روزگاران گوناگون نوشته‌هایی از آن به دست می‌شده است انگیزه‌ای شده است تا بیت‌هایی در متن شاهنامه افزوده شود. در روزگار صفویان - برای نمونه می‌گویم - نزدیک به دویست بر نوشته از شاهنامه پدید آمده است. اما این بیت‌های برافزوده را از نگاهی فراگیر می‌توان به دو گونه بخش کرد. یکی بیت‌های سست و خام و ناساز است که به آسانی از بیت‌های نژاده بر شناخته می‌شوند. دو دیگر بیت‌های سخته و ستوار است که سروده شده‌اند و با بیت‌های فردوسی کم و بیش همانندند. دشواری و ویرایش شاهنامه و بر شناخت بیت‌های نژاده و بن‌آور (اصیل) از بیت‌های برافزوده بازمی‌گردد به این بیت‌ها. بیت‌هایی هست که ما بی‌گمانیم که برافزوده‌اند یا می‌توانیم گفت با گمان بسیار چنین است.

اما بیت‌هایی بلند و دلپسند و شورانگیز و استوار است. این است که در گزارش حکیم شناختی شاهنامه به همان سان که پیش‌تر هم گفتیم. من بر آنم که پایه را می‌باید بر دانش‌های سخن‌سنجی و سبک‌شناسی و از این گونه بنهیم و به برهان نشان بدیم فلان بیت نژاده است یا برافزوده؟ اگر ما بدین شیوه متن شاهنامه را بررسییم، حتی اگر بی‌بی‌بی هم برافزوده باشد گزندی آنچنان به متن شاهنامه نخواهد رسانید زیرا ابیات‌های دیگر همگون و همساز است.

الان در حوزه شاهنامه پژوهی چه کمبودهایی وجود دارد؟

شاهنامه با آن که آنچنان که گفته شد همواره نزد ایرانیان بسیار گرامی بوده است و با آن می‌زیسته‌اند و درباره آن صدها کتاب تاکنون نوشته شده است اما همچنان متنی است هنوز ناکاویده و ناشناخته. از متن پیراسته و سنجیده شاهنامه، شما بی‌اغاید که هنوز به دست داده نشده است تا دیگر پژوهش‌ها و گزارش‌هایی که از دیدگاه‌های گوناگون در شاهنامه انجام می‌تواند گرفت.

خویش می‌آورد که به نکته‌ای نغز و شگفت‌انگیز و نوآیین دگرگون می‌شود. اگر خواست فردوسی تنها آن بود که پیکره داستان را با خواننده در میان بنهد می‌توانست این کار را در چند جمله به انجام برساند. ارزش شاهنامه در بازگفت داستان نیست، چگونه بازگفت آن است. استاد سخن هر جا شایسته می‌دانسته است پایه را بر فراخی و بر پرمائی سخن نهاده است. هر جا نیز هنرورانه، زیباشناسانه، کوتاه‌سخنی را شایسته متن می‌دیده است، فشرده سخن گفته است؛ وارونه آنچه آن خاورشناس در پیش نهاده است. اگر فراخ‌بنگریم، شاهنامه مانند دیگر سروده‌های خراسانی متنی است فشرده. به سخن دیگر استاد، اندیشه‌ها و نکته‌های بسیار را در واژگانی اندک گنجانیده است. همین ویژگی انگیزه‌ای شده است که پاره‌ای از برنویسان که طبع شعری داشته‌اند به خامی بینگارند که فردوسی بدان‌سان که می‌باید نکته‌ای را و رخدادی را نگسترده است. پس بیت‌هایی سست و بی‌اندام و ناساز سروده‌اند و بر متن شاهنامه افزوده‌اند.

بحث دیگری که منتقدان مطرح می‌کنند در ارتباط با آن مصراع از شعر فردوسی است که می‌سراید: عجم زنده کردم بدین پارسی. صحبت بر سر این است که آیا زبان پارسی پیش از فردوسی زنده و پویا نبوده که فردوسی توانست در این زبان حماسه‌اش را خلق کند؟

فردوسی می‌گوید: «عجم زنده کردم بدین پارسی» نمی‌گوید که عجم را من آفریدم و یا پدید آوردم. از دیگر سوی عجم واژه‌ای است که تنها زبان پارسی را دربر نمی‌گیرد. هنگامی که عجم می‌گفتند، آن را برابر با هویت ایرانی به کار می‌بردند. تنها زبان پارسی را از آن نمی‌خواستند و فرهنگ و منش، چپستی و تاریخ ایران را هم با این واژه نشان می‌دادند. هم از این روست که گاهی واژه لسان‌العجم به کار برده شده است که به معنی زبان ایرانیان است. استاد هم می‌گوید که من با سرودن شاهنامه، ایران و ایرانی را زنده کردم. حتی اگر عجم را به معنی زبان پارسی

گویش پارسی زادگاه و زاد و بوم خود را هنگام برنویسی به متن راه داده است. آنچه به هر روی سخنی در آن نیست این است که کار ویرایش شاهنامه کاری نیست که به زودی و به آسانی به فرجام برسد و نیاز به پژوهش فراوان و زمان طولانی دارد. آنچه ما می‌خواهیم به انجام برسانیم این است که بگوئیم هر چه بیشتر به متنی که به شیوه‌ای سنجیده و دانشورانه و برهانی است نزدیک شویم، یعنی به آن چه که فردوسی سروده است راه ببریم. این به هر روی آرمان پژوهندگان شاهنامه و میراث‌خواران آن متن است.

شما از چه منظری به بحث و بررسی شاهنامه می‌پردازید؟ چون هر شاهنامه پژوهی از منظری خاص و با رویکردی متفاوت به شاهنامه نزدیک می‌شود.

در نامه باستان چنان که پیش‌تر هم گفتیم، من بیت‌ها را از دیدگاه‌های گوناگون بررسیده‌ام، برای نمونه واژه‌شناسی، سبک‌شناسی، زیباشناسی، ریشه‌شناسی، باورشناسی ایرانی، نمادشناسی، اسطوره‌شناسی و از این گونه. اما پایه بر کوتاه‌سخنی و ایجاز نهاده شده است. زیرا اگر جز این می‌بود، این متن به جای ۹ جلد نامه باستان به چندین جلد افزایش پیدا می‌کرد. من کوشیده‌ام سررشته را به دست خواننده - خواننده دلپسته - گرایند به پژوهش و شناخت شاهنامه بدهم تا او بتواند نکته‌های نهفته در بیت‌های شاهنامه را بجوید و کشف کند.

یکی از مستشرقان در مورد شاهنامه گفته بود که در بسیاری از ابیات آن اطناب دیده می‌شود. آیا به گمان شما این اطناب بر زیبایی شاهنامه افزوده و با روح حماسی آن پیوند دارد؟

من نمی‌دانم این خاورشناس که بوده است؟ اما بی‌هیچ گمانی نگاه او بی‌بهره و بی‌پایه است و نشان از آن دارد که نتوانسته است با شاهنامه به درستی پیوند بگیرد. مگر نه این است که هنرمند نکته‌ای ساده، پیش‌پا افتاده و آشکار را که همگان از پیش با آن آشنایند، به گونه‌ای در سروده و آفریده هنری

آقای کزازی! در مورد جلد هشتم «نامه باستان» که اخیراً منتشر شده بفرمایید چه کرده‌اید و به چه مسائلی پرداخته‌اید؟

«نامه باستان» ویرایش و گزارش شاهنامه از آغاز تا انجام است. ویژگی این زنجیره و رشته کتاب این است که ویرایش به شیوه دانشورانه و سخن‌سنجانه انجام گرفته است. سپس متن ویراسته از دیدگاه‌های گوناگون بر پایه دانش‌های ادب گزارش و بررسی شده است. در بخشی از گزارش که من آن را «پچین‌شناسی (بررسی نسخه بدل‌ها)» می‌نامم روشن داشته‌ام که آن متن چگونه ویراسته شده است. به برهان. اگر واژه‌ای را به جای واژه دیگر برگزیده‌ام یا بی‌بی‌بی را برافزوده دانسته‌ام یا بی‌بی‌بی دیگری را نژاده و پایه‌ور، با برهان دانشورانه و سخن‌سنجانه، چگونگی کار را نشان داده‌ام. هشتمین جلد از نامه باستان چند روز پیش از چاپ درآمده است. جلد نهم آن، چنان که ناشر گفته است تا یک ماه دیگر در دسترس خواستاران نهاده خواهد شد. ناشر این مجموعه انتشارات سمت است و با چاپ جلد نهم نامه باستان به پایان خواهد رسید. اما یک یا دو جلد نمایه و فهرست خواهد داشت که گروهی آن را از ۹ جلد چاپ شده و نوشته شده بیرون می‌کشند و سامان می‌دهند و فراهم می‌کنند.

تالیف این مجموعه را از چه سالی آغاز کردید؟ کم و بیش هر کدام از جلدهای نامه باستان یک سال زمان برده و یک سال نوشتن آن به درازا کشیده است. این هشت جلد تمامی اش با درنگی که در چاپ جلد نخستین و جلد دوم پیش آمده است ۱۰ سال زمان برده است.

از بین تصحیح‌های مختلفی که توسط افراد صاحب‌نظر روی شاهنامه انجام گرفته، شما کدام یک را ارجح می‌دانید؟

پایه ویرایشی که من در نامه باستان از شاهنامه کرده‌ام، یکی شاهنامه چاپ مسکو بوده است. دیگر بر نوشته یا نسخه فلورانس، سوم بر نوشته حمدالله مستوفی که بر کناره سفرنامه او آورده شده، چهارم ویرایشی که ژول مول ایران‌شناس فرانسوی از شاهنامه به دست داده است. این چهار متن پایه کار ویرایش و پچین‌شناسی در نامه باستان بوده است.

آن گونه که مطرح شده و اغلب شاهنامه پژوهان و علاقه‌مندان به شاهنامه اقرار دارند تصحیح جلال خالقی مطلق از شاهنامه بر دیگر تصحیحات ترجیح داده شده است. شما در این مورد چه نظری دارید؟

من در این باره بیشتر از چند بار در گفت و شنودها سخن گفته‌ام. بی‌گمان ویرایش آقای خالقی مطلق از شاهنامه ارزشمند است. هرکس که به کاری در شاهنامه دست می‌یازد، نیاز دارد که از این متن بهره ببرد. ارزش این ویرایش در این است که بر پایه نزدیک به پانزده بر نوشته فراهم آمده است. اما آنچه من در زمینه این ویرایش می‌توانم گفت این است که ویراستار بیش از اندازه به نسخه فلورانس بها داده است و آن را بی‌چند و چون دانسته است اما بنده بر آنم که نسخه فلورانس با آن که نسخه‌ای است از دید زبان کهن، نژاده و کارآمد است اما ریخت‌های گویشی در آن راه‌جسته است. به سخن دیگر بر نویس،

دور جدید برپایی نمایشگاه‌های استانی آغاز شد

پرواز کتاب بر فراز ایران

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های اهالی و مسئولان فرهنگی کشور طی چند سال اخیر موضوع کتاب و کتابخوانی بوده است. بر همین اساس معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی توسعه فعالیت‌ها در حوزه کتاب، اقدامات متفاوت و متنوعی را اجرا کرده است که از جمله آنها برپایی نمایشگاه‌های بزرگ کتاب در استان‌های مختلف کشور است.

تعداد این نمایشگاه‌ها که به همت موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران برگزار می‌شود در سال گذشته به عدد صد و بیست و یک رسید. موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی طی سال گذشته تعداد بیست نمایشگاه کتاب در استان‌های مختلف کشور برگزار کرد که این تعداد نمایشگاه سه برابر متوسط نمایشگاه‌های برگزار شده در سال‌های قبل بوده است.

معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی ایران در ادامه توجه به سیاست توسعه فرهنگ مطالعه و ایجاد ویرتین کتاب در استان‌های مختلف کشور از بهمن ماه سال گذشته اقدام به برنامه ریزی برای ارتقای کیفیت و کمیت نمایشگاه‌های کتاب استانی امسال کرد که حاصل این برنامه ریزی، پیش‌بینی برپایی حداقل ۲۵ نمایشگاه در استان‌های مختلف کشور است.

دسترسی آسان به کتاب

دکتر محسن پرویز معاون فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که معتقد است نمایشگاه‌های کتاب استانی این امکان را فراهم می‌آورد تا مراجعان به نمایشگاه‌ها با بهترین نشر کشور مواجه شوند می‌گوید: «این رویداد فرهنگی دسترسی مردم به کتاب را تسهیل می‌کند، ضمن آن که یارانه مرتبط با کتاب در مسیر توسعه فرهنگ کتابخوانی استفاده می‌شود.» وی همچنین در خصوص اهمیت و کارکردهای نمایشگاه‌های کتاب استانی تصریح می‌کند: «یک جنبه بسیار مهم نمایشگاه کتاب استانی رساندن کتاب به دست مخاطب است اما مهم‌تر از آن بحث جشن کتابی است که توأم با نمایشگاه در استان‌ها برگزار می‌شود.»

وی می‌افزاید: «به واسطه برپایی نمایشگاه در استان‌های مختلف، فضای شهر، برنامه ریزی صدا و سیما استان، مدارس، ادارات و ... با کتاب همراه می‌شود و کتاب به عنوان موضوع روز قرار می‌گیرد که این مسئله خود به ترویج کتابخوانی کمک می‌کند.»

ارتقای کیفیت نمایشگاه‌ها

به نظر می‌رسد پس از برگزاری بیش از یکصد و بیست نمایشگاه کتاب استانی، مسئولان امر درصدد تغییراتی در مدل برگزاری آن باشند تا شاهد ارتقای کیفیت آنها باشیم. احسان الله حجتی که استقبالی مردم و ناشران از نمایشگاه‌های کتاب استانی را دلیل موفق بودن آنها در ترغیب مردم به کتابخوانی می‌داند در خصوص تغییرات نمایشگاه‌های استانی سال جاری می‌گوید: «صرف نظر از افزایش کمیت نمایشگاه‌ها به دنبال ارتقای کیفیت برگزاری خواهیم بود.»

وی می‌افزاید: «از جمله تغییرات، فراهم کردن امکان خرید کتاب توسط کارت‌های الکترونیک و ارائه کتب خارجی در برخی نمایشگاه‌های کتاب استانی است.»

نمایشگاه یکصد و بیست و دوم

آخرین روز از هفته اخیر؛ هم‌زمان با سوم خرداد،

یکصد و بیست و دومین نمایشگاه بزرگ کتاب استانی در شهر یاسوج مرکز استان کهگیلویه و بویراحمد افتتاح شد. شایان ذکر است این استان تاکنون ۹ بار میزبان نمایشگاه کتاب استانی بوده است. اما پس از برگزاری نمایشگاه کتاب در این استان، دومین نمایشگاه کتاب سال جاری در استان خراسان شمالی برگزار می‌شود. اواخر خردادماه نیز شاهد برگزاری سومین نمایشگاه بزرگ کتاب سال جاری در استان کرمانشاه خواهیم بود.

با برنامه ریزی‌های صورت گرفته و اعلام آمادگی از طرف استان‌ها برای میزبانی نمایشگاه کتاب این سیاست دنبال می‌شود که هر سال، همه استان‌های کشور میزبان نمایشگاه بزرگ کتاب استانی باشند. به هر تقدیر امسال شاهد برگزاری نمایشگاه کتاب در استان‌هایی چون کردستان، خوزستان، گیلان و یزد خواهیم بود که چند سالی است در این استان‌ها نمایشگاه کتاب برگزار نشده است.

چهل درصد تخفیف

در نمایشگاه‌های استانی سال گذشته این امکان برای مراجعان فراهم شد تا کتاب‌های مورد نظر را با چهل درصد تخفیف خریداری کنند که ۲۰ درصد دیگر توسط ناشر محاسبه می‌شود. امسال نیز همانند سال گذشته کتاب‌ها با ۴۰ درصد تخفیف عرضه خواهد شد.

دکتر پرویز در این باره می‌گوید: «از آنجا که ناشران حاضر در نمایشگاه‌های کتاب استانی هیچ هزینه‌ای را برای فضا پرداخت نمی‌کنند و از آنجایی که برای توزیع کتاب‌هایشان حداقل ۳۵ درصد تخفیف به مراکز پخش و توزیع کننده‌ها می‌دهند، بنابراین تخفیف ۲۰ درصدی در نمایشگاه‌های کتاب استانی زیاد نبوده و این تخفیف می‌تواند رغبت بیشتری برای خرید ایجاد کند.»

برنامه‌های جنبی

از جمله نکات جالب توجه و پرمخاطب در نمایشگاه‌های کتاب استانی، اجرای برنامه‌های جنبی در محل نمایشگاه است. البته این برنامه‌ها که عمدتاً با برنامه ریزی ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها و انجمن‌های فرهنگی و هنری شکل می‌گیرد، در هر استان با توجه به امکانات و توانمندی‌ها متفاوت با دیگر استان‌ها برپا می‌شود. موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی نیز هم‌زمان با

برگزاری نمایشگاه‌های کتاب استانی سال گذشته سهم قابل توجهی در اجرای برنامه‌های جنبی داشته است.

این موسسه، سال گذشته در تمام نمایشگاه‌های کتاب استانی غرفه‌ای نسبتاً بزرگ را با عنوان اتحاد ملی و انسجام اسلامی راه‌اندازی کرد و در این غرفه چند صد کتاب با موضوعاتی چون پیامبر اعظم (ص)، اتحاد ملی و انسجام اسلامی، شناخت استان میزبان، مولانا و ... در معرض دید و استفاده مراجعان قرار داد.

اجرای مسابقات مذهبی و فرهنگی و اهدای جایزه نیز از دیگر فعالیت‌های موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی در نمایشگاه‌های سال قبل بود. امسال نیز موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی درصدد است تا غرفه‌ای ثابت را در همه نمایشگاه‌ها راه‌اندازی کند که در این غرفه به مناسبت جشن‌های ۳۰ سالگی انقلاب، کتاب‌هایی باین موضوع انقلاب در معرض دید قرار خواهند گرفت. البته در کنار این موضوع به رودکی شاعر نامی ایران نیز پرداخته خواهد شد.

تلاش برای نمایشگاهی موفق

گرچه سال گذشته با رشد قابل توجهی در تعداد برپایی نمایشگاه‌های کتاب استانی مواجه شدیم اما برگزاری هر نمایشگاه نیازمند امکانات و همکاری‌های متقابل بین استان و پایتخت است. خوشبختانه معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و موسسه نمایشگاه‌های فرهنگی این آمادگی را دارند تا در صورت اعلام آمادگی استان‌ها، نمایشگاه‌های متعددی را برگزار کنند.

بنابراین بخش قابل توجهی از موفقیت یک نمایشگاه وابسته به ایجاد امکانات در استان است و برای رسیدن به وضعیت مطلوب و تأثیرگذار باید مراکز مختلف فرهنگی و ... با اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی آن استان همراه شوند که در این میان استاندار، مدیران آموزش و پرورش و شهرداری‌ها نقش بسزایی دارند.

به هر تقدیر در حالی شاهد راه‌اندازی اولین نمایشگاه کتاب استانی سال جاری در شهر یاسوج بودیم که امیدواریم امسال نیز نمایشگاه‌های کتاب استانی چون سال گذشته پرمخاطب و از آن مهم‌تر پربار و تأثیرگذار در عرصه فرهنگ مطالعه کشور باشند.

حسن فتحی:

کتابخوانی در خدمت حرفه

حسن فتحی، یک کتابخوان حرفه‌ای است. او ویرتین کتابفروشی‌ها را زیاد نگاه می‌کند و دست‌به‌خبر کتابش هم خوب است. کارگردان شب‌دهم و پهلوانان

نمی‌میرند بر حسب کاری که در پیش دارد خود را موظف می‌داند که در تمام حوزه‌ها مطالعه داشته باشد: یک کارگردان باید در همه زمینه‌ها مطالعه کند. به همین دلیل، بسته به اینکه چه کتاب‌هایی به بازار می‌آیند، از فلسفه گرفته تا رمان، شعر، روان‌شناسی، تا جایی که بتوانم کتاب‌های این حوزه‌ها را پیگیری کنم. فتحی با این همه اما اگر مسئله علایق شخصی در میان باشد رمان، شعر، نمایشنامه، فیلمنامه و کتاب‌های مربوط به روان‌شناسی را ترجیح می‌دهد. اینها در اولویت اول او هستند که به گفته خودش لذت مطالعه را برای او به همراه می‌آورند.

فتحی این روزها در حال انجام تحقیق و نگارش یک فیلمنامه تلویزیونی است؛ سریالی به نام «روزی روزگاری عاشقی» به همین دلیل این روزها بیشتر، کتاب‌های مربوط به تاریخ عصر صفویه را می‌خواند. او در این مورد می‌گوید: در این مرحله بیش از هر چیز کتاب‌هایی می‌خوانم که حول و حوش تحقیق درباره این سریال متمرکز است. در این میان هر کتابی که احساس کنم می‌تواند کمک کند را می‌خوانم. داستان سریال «روزی روزگاری عاشقی» در زمان شاه سلطان حسین صفوی و لویی چهاردهم می‌گذرد؛ دو پادشاهی که هم عصر بوده‌اند.

فتحی کتاب‌هایی را می‌خواند که در ارتباط با شرایط اجتماعی این دو کشور در قرن ۱۰ هجری یا قرن ۱۷ میلادی است. یکی از منابع او کتاب‌های دکتر طباطبایی است؛ که در این باره تحقیقات فراوانی در قالب کتاب دارد. او برای دریافت شناخت بیشتری از وضعیت فرانسه در زمان لویی چهاردهم، جلد مربوط به لویی چهاردهم از مجموعه تاریخ تمدن ویل دورانت را هم به عنوان منبع انتخاب کرده است.

کتابی از دکتر باستانی پاریزی درباره سیاست و اقتصاد در عصر صفویه و مجموعه مقالاتی مربوط به یک همایش درباره ابعاد گوناگون زندگی در عصر صفوی از دیگر کتاب‌هایی است که فتحی این روزها مشغول خواندن آنهاست. جالب‌ترین نکته‌ای که توجه این کارگردان را به خود جلب کرده، تکرار فرایندهای تاریخی در دوره‌های مختلف است. او در این باره می‌گوید: انسان از خواندن تاریخ متحیر می‌شود، وقتی می‌بیند که بسیاری از وقایع و فرایندهای تاریخی در حال تکرار هستند، اما اغلب اوقات ما از این تاریخ درس نمی‌گیریم.

این کارگردان سینما و تئاتر معتقد است برای برون رفت از بحران‌هایی که این روزها دامنگیر جوامع شده خیلی خوب است که نگاهی به تاریخ بیندازیم چرا که رد پای بسیاری از حوادث را می‌توان در گذشته دید. گاه هنگامی کتاب‌های تاریخی را می‌خوانم با تمام وجود آرزو می‌کنم که ای کاش تاریخ خوانده شود. تاریخ ایران حاوی بسیاری از آموزه‌ها، رهنمودها، اختراعات و هشدارهاست؛ این که چه کنیم و چه نکنیم.

فتحی به همان اندازه که اهل خواندن است، اهل کتاب هدیه دادن هم هست. کتاب‌هایی که او به دفعات هدیه کرده است بار دیگر شهری که دوست می‌داشتیم از آثار نادر ابراهیمی است.

دموکراسی نیم بند اروپایی

پژوهشگران چهار مرحله را تحول برای حیات فرهنگی توماس مان قائل شده‌اند. توماس در قیاس با برادرش هاینریش مان، نویسنده رمان آرزو و فرودست از آغاز، نویسنده ای ضد جنگ و تمایلات ناسیونالیستی نبود. مبارزه قاطع او با هیتلر، آغازی بود برای رسیدن به فضایی روشن در ساحت اندیشه. توماس مان هیتلر را دشمن بشریت نامیده است.

۵۵ سخنرانی وی که به هنگام سیطره نازیسم از طریق رسانه‌ها پخش شد، نشان از تصمیم قاطعانه او در راه مبارزه با خودکامگی نژاد پرستانه دارد. تلاش گفتاری و نوشتاری توماس مان هدفی جز بر ملا کردن دموکراسی نیم بند و عوام فریبانه اروپایی ندارد. این تلاش به شکلی روشن در آثار مان به چشم می‌خورد.

در هر یک از آثار او نکاتی در افشای فرهنگ خودکامگی وجود دارد. به عنوان مثال او در داستان «ماربو و ساحر» که تصویری از ایتالیای ۱۹۲۶ و زیر سلطه فاشیسم را نشان می‌دهد، بر نمونه‌ای از عملیات عوام فریبانه تاکید دارد.

این نویسنده دخالت در امر سیاست را در نگارش رمان‌های اجتماعی اش نشان داده است. زمان انتشار «ماربو و ساحر» سال ۱۹۳۰ است؛ حکایتی که در معنای ضمنی خود تمثیلی برای جمهوری بحران زده و ایماز است گویی مولف تکلیف خود می‌دانسته که متنی استعاری برای چگونگی رابطه میان حکومت وقت آلمان و مردم بنگارد. دریچه ورود توماس مان به صحنه اجتماعی - که بعدها در نظریه هابرماس به عنوان عرصه مناظره همگانی خوانده می‌شود - در تقابل یا به اصطلاح امروزی در چالش با حضور شخصیتی است که می‌خواهد توده مردم را مجذوب خود کند و سکان کشتی سیاست را به دست گیرد و بر اریکه قدرت بنشیند. چکیده مطالب و دلیل حضور پیچولی (ضد قهرمان) یا به اصطلاح هنرمند عوام فریب داستان این است که جامعه فاشیست زده‌ای در حال شکل‌گیری است؛ جامعه‌ای که بی‌چهره و بی‌شخصیت است. توماس مان در هریک از حوزه‌های شناختی دستاوردهایی داشته است. گاهی با ارائه تاویل خود از هنرمندان و اندیشمندان چون فالکنر، گوته و نیچه در مقابل تفسیرهای رایج قد علم کرده و گاهی به غبار رومی نام و آثار آن پیشکسوتان پرداخته است.

جستار برادر هیتلر (نگارش ۱۹۳۸ در کالیفرنیا) نمونه‌ای از این بررسی جامع است که حتی خود نویسنده را همچون عضوی از جامعه مورد بازپرسی قرار می‌دهد و از آرزوها و انتظاراتش می‌پرسد؛ آرزوها و انتظاراتی که ذهنیت فاشیستی حاکم را بنیان نهاده است.

مفهوم «ذهنیت فاشیستی» که بعدها در روان‌شناسی فردی و جمعی کاربرد می‌یابد، دست پرورده جستار نویسی توماس مان است؛ فردی که در افشای ذهنیت خود، بیان صریحی را به کار بسته است.

دستوارد نظری و هنری توماس مان که در جستار یادشده و داستان «ماربو و ساحر» پدید آمده، فقط افشای ترفند هیپنوتیزم نیست، بلکه مسئله تأثیری و نمایشی شدن سیاست و بهره‌وری از شگرد تحمیق - که ژرژ لوکاج کشف آن را به داستان «ماربو و ساحر» نسبت داده - بخشی از نکته بینی‌های توماس مان را آشکار می‌کند. نویسندگان تبعیدی آلمان با فاجعه سرزمین خود شوخی نداشته‌اند. آنها توان خود را تا حد ممکن به کار بسته‌اند تا ریشه‌های پلشتی را سوزانده و کشور خود را از شر آن خلاص کنند.

شرحی از «ماربو و ساحر» اثر منتقدانه توماس مان

زندگی در هراس همیشه

توماس مان یکی از نویسندگان خوش اقبال آلمانی است که تقریباً همه آثار او به فارسی ترجمه شده است. در این میان رمان دو جلدی «کوه جادو» او از شهرت بیشتری برخوردار است. در بسیاری از انتخاب‌های ادبی، این رمان در کنار آثار کلاسیک و مهمی همچون «جنگ و صلح»، «آناکارینا»، «سرخ و سیاه» و چند اثر با اهمیت تاریخ ادبیات قرار گرفته است. اهمیت این رمان سبب نشده تا سایر آثار توماس مان در سایه این موفقیت قرار گیرند. با این همه نمی‌توان اهمیت و نقش این آثار را نادیده گرفت.

«ماربو و ساحر» یکی از رمان‌های کوتاه و البته کمتر مورد توجه قرار گرفته توماس مان است. او این رمان را بر اساس یک رویداد واقعی نوشته است. این کتاب به تازگی توسط لیلی مسگرزاده و فخرالسادات مومن به فارسی ترجمه شده است. مسگرزاده که دارای مدرک دکترای زبان و ادبیات آلمانی است، ماجرای خلق این رمان را این گونه شرح می‌دهد: «توماس و کاتیامان به همراه دو فرزندشان الیزابت و میثائل تعطیلات خود را از ۳۱ اگوست تا ۱۳ دسامبر سال ۱۹۲۶ در ایتالیا سپری کردند. این سفر تقریباً چهار سال پس از واقعه ۲۸ اکتبر ۱۹۲۲ که باعث نزدیک شدن موسولینی به پیروزی شد، صورت گرفت.» به گفته این مترجم، سالی که توماس به همراه خانواده اش در ایتالیا حضور داشت، موسولینی همه قدرت را به دست گرفته بود و به هیچ حزبی به جز حزب فاشیسم اجازه فعالیت نمی‌داد. همین سبب شده بود تا ناآرامی و ناراضی‌ت شیدیدی کشور را فرا بگیرد. توماس مان در ابتدای خواست وقایعی را که به چشم دیده بود بنویسد. توماس مان این رمان کوتاه را در سال ۱۹۲۹ آماده چاپ کرد و جالب آن که در همان سال برنده جایزه ادبی نوبل شد. وی در ابتدا این رمان کوتاه را «ماجرای اندوهبار یک سفر» نام نهاده بود اما هنگام انتشار آن در سال ۱۹۳۰ آن را با عنوان «ماربو و ساحر» منتشر کرد.

لیلی مسگرزاده اقدام، این رمان را هشداری برای پیدایش یک حکومت دیکتاتوری در اروپا معرفی می‌کند. او در این مورد می‌نویسد: «از همان ابتدای داستان، اتفاقاتی که در گراند هتل و ساحل رخ می‌دهد، طوری بیان می‌شود که جو سیاسی و اجتماعی حاکم را به وضوح آشکار و برجسته می‌کند. در بخش دوم به عبارتی قسمت اصلی داستان است

که با ورود فرد هیپنوتیزم کننده آغاز می‌شود و با مرگ خشونت بارش پایان می‌یابد و چند سطر آخر بیانگر انگیزه اصلی توماس مان هستند؛ پایانی توأم با خشونت و وحشت.»

توماس مان در آثاری دیگر همچون «مرگ در ونیز» نیز به خشونت و دیکتاتوری موجود در اروپا پرداخته است. ژرژ لوکاج فیلمساز مطرح، ضمن ستایش این دیدگاه توماس معتقد است که او همواره به نقد قدرت و دیکتاتوری در اروپا پرداخته است. مترجم ضمن موافقت با این نکته می‌نویسد: «جو حاکم در داستان به سوی یک نقطه پیش می‌رود و ساختار فاشیستی حاکم در جامعه دیکتاتوری ایتالیا نیز در نظر خواننده توسط شخصیت‌هایی که از قشر اشرافی و مرفه هستند، مانند خانم شاهزاده در گراند هتل و یا آقای متعصب، با لباس رسمی در کنار ساحل، برجسته می‌شود، لیکن تصویر مردم عادی خطرات دلپذیری را در ذهن خواننده زنده می‌کند،

مانند گارسون‌ها و خدمتکاران گراند هتل که از دوستاناران کودکان بودند.»

مترجم اعتقاد دارد که ساحر و قدرت‌نمایی‌هایش هیچ تأثیر مثبتی بر این حس راوی ندارند، غیر از این که هر چه آزمایش‌های فرد هیپنوتیزم کننده تلخ‌تر و تحقیرآمیزتر می‌شود نگرانی وی افزایش می‌یابد، با این وجود قادر به ترک آن محل نیست، تا این که سرنوشت او به فرجام بدی منتهی می‌شود. مسگرزاده در توضیح بیشتر می‌نویسد: «ماربوی تحقیر شده با شلیک یک گلوله، هیپنوتیزم کننده را به قتل می‌رساند و راوی داستان نفس راحتی می‌کشد و برای نخستین بار در طول داستان، حس رضایت مطلوبی، جایگزین ناراحتی و نگرانی او شده است.» «ماربو و ساحر» هر چند شاهکار توماس مان به حساب نمی‌آید اما اهمیت و نقش آن در میان آثار این نویسنده برنده نوبل قابل چشم‌پوشی نیست. تلخی به تصویر کشیده شده توسط توماس مان، توجه بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران را متوجه خود کرد. هاینریش بل، دیگر نویسنده مطرح آلمانی، این رمان توماس مان را سندی بر جنایت‌هایی دانست که بشر غربی بر سر خود آورده و خواهد آورد. او در مراسم سالگرد درگذشت توماس مان که در زوریخ برگزار شد، از خطر تهدید دیکتاتوری در اروپا سخن گفت. وی گفت که هر چند موسولینی و هیتلر مرده‌اند، اما اروپا مدام در هراس از یک دیکتاتوری دیگر به سر می‌برد؛ دیکتاتوری که توماس مان آن را هشدار می‌دهد؛ دیکتاتوری که شاید همین الان کشورهای اروپایی را در حال له کردن است. هر چند مترجمان تلاش کرده‌اند که در ترجمه این رمان به اصل متن وفادار باشند اما نکته‌هایی در کار آنها وجود دارد که جای بررسی بیشتری را می‌طلبد. یکی از این نکات توجه اندک ایشان به نثر استاندارد فارسی است. استفاده از فعل‌هایی همچون «می‌باشد» حذف فعل بدون منطق و چند مورد دیگر سبب می‌شود که کار آنها با نقص‌هایی همراه باشد، هر چند کوشش آنان در مورد امانتداری ترجمه ستودنی است.

تحصیلات: اقتصاد سیاسی، علاقه: ادبیات

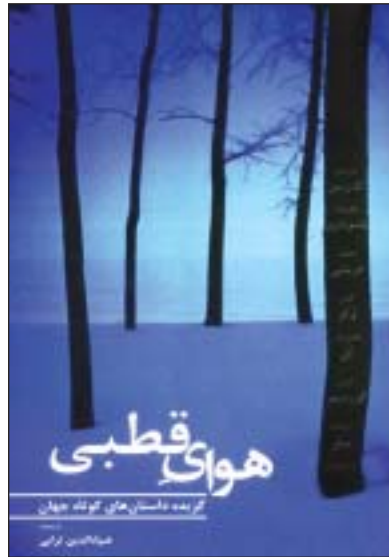
توماس مان در روز ۶ ژوئن ۱۸۷۵ در شهر لوبک آلمان چشم به جهان گشود. او پسر سناتور لوبک توماس یوهان مان بود که از ثروتمندان آلمان به حساب می‌آمد. مان تحصیلات خود را تا سن ۱۹ سالگی در لوبک گذراند و پس از مرگ پدرش به همراه خانواده به مونیخ مهاجرت و به عنوان کارمند در یک شرکت بیمه کارش را آغاز کرد. او در همین سال‌ها بود که نخستین اثر خود را با عنوان «اقتادها» منتشر کرد. موفقیت نسبی این اثر سبب شد تا توماس مان تحصیلات خود را ادامه دهد. او تاریخ، ادبیات و اقتصاد سیاسی خواند و در سال ۱۸۹۷ به ایتالیا سفر کرد. در این

سفر بود که نگارش «بودنیروها» را آغاز کرد و این رمان چهار سال بعد منتشر شد. توماس مان با این رمان به شهرت قابل توجهی رسید. او سپس قصه‌ها و رمان‌های زیادی نوشت که از جمله آنها می‌توان به «تریستان»، «گر سنگان»، «شامسیر»، «مرگ در ونیز»، «گوته و تولستوی»، «کوه جادو» و «یادداشت‌های پاریس» اشاره کرد. توماس مان در سال ۱۹۲۹ موفق به دریافت جایزه نوبل ادبیات شد. وی نخستین نویسنده آلمانی بود که به این جایزه دست یافت. مان در سال ۱۹۳۳ با روی کار آمدن هیتلر ناچار به ترک آلمان شد. وی در سال ۱۹۴۹ و پس از شانزده سال به کشورش بازگشت. او در این سال و در جشن ۲۰۰ سالگی گوته، جایزه ادبی قلم (گوته) را از آن خود کرد. دکترای افتخاری دانشگاه آکسفورد و کمبریج از دیگر افتخارات توماس مان است. او در ۱۲ اوت سال ۱۹۵۵ بر اثر بیماری در شهر زوریخ درگذشت.

گزارشی از قصه‌های کوتاه جهان در «هوای قطبی»

لذت گرمای داستان

بخش مهمی از ادبیات داستانی معاصر جهان، به داستان کوتاه تعلق دارد. اگر در گذشته نویسندگان خود را ملزم می‌دانستند که روایت‌های خود را در نوشته‌های مطول بنا بگذارند، امروزه نویسندگان خود را آزاد از هرگونه ظرفیت‌های ساختاری حجمی می‌بینند. از همین روست که اشکال مختلف داستان کوتاه خلق شده‌اند، داستان‌هایی که تعداد کلمات آن از انگشتان دو دست تجاوز نمی‌کند و کتاب‌های متعددی در سال‌های اخیر منتشر شده‌اند که دربردارنده این داستان‌های کوتاه بودند؛ کتاب‌هایی که از داستان‌های یک نویسنده تشکیل شده بود و یا منتخبی از آثار نویسندگان مطرح معاصر را در خود داشت. در میان دسته‌دوم این کتاب‌ها یعنی کتاب‌هایی که منتخبی از داستان‌های مطرح جهان بود، گاه نوشته اصالت خود را از دست می‌داد و به نوعی کتابسازی بدل می‌شد؛ به این گونه که ناشر و یا مترجم، چند قصه کوتاه مطرح ادبیات جهان را بدون هیچ هدف معینی کنار هم می‌گذاشت؛ قصه‌هایی که نه کنار هم قرار گرفتنشان دلیل خاصی داشت و نه کسی که آنها را برگزیده بود، و سواس چندانی در انتخاب و ترجمه‌شان به خرج داده بود. با این همه هنوز کتاب‌هایی که قصه‌های منتخب ادبیات جهان را گرد هم می‌آورند، کم نیستند. «هوای قطبی» یکی از این کتاب‌هاست؛ کتابی که دربردارنده قصه‌های کوتاه نویسندگان معاصر دنیاست. انتخاب قصه‌ها و ترجمه آن توسط ضیاءالدین ترابی انجام شده که چندین قبل کتاب «چال مورچه» دوریس لسینگ را به فارسی ترجمه کرده بود.

کتاب «مرد لال» را از این نویسنده انتخاب کرده است. در این داستان یک مرد لال راوی است. او داستان سه مرد را روایت می‌کند که در طبقه یک ساختمان کنار هم هستند و ورود مرد چهارم، وقایعی را در پی دارد که اندر سن آن را تقریباً در چند سطر به پایان می‌رساند. پس از سه قصه کوتاه از کاواباتایا سوناری ژاپنی که برنده جایزه نوبل سال ۱۹۶۸ ادبیات نیز هست، نوبت به قصه‌ای از حنیف قریشی می‌رسد و پس از قصه کوتاه این نویسنده، قصه معروف «چتر خاکستری» نوشته فرناندو سورنتینو قرار دارد. سورنتینو مکزیکی، متولد ۱۹۴۲ است. او یکی از قصه‌نویسان مطرح حوزه داستان کوتاه به حساب می‌آید و قصه‌های کوتاه او در دنیا مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته‌اند. قصه‌های سورنتینو در عین جدی بودن، دارای نوعی فضای فانتزی و سوررئال هستند و از طنز و ویژه‌ای بهره می‌برند. قصه «چتر خاکستری» یکی از نمونه‌های خوب برای این فضا به حساب می‌آید. قصه این‌طور آغاز می‌شود: «مردی است که عادت دارد با چتر بر سرم بزند. درست پنج سال از روزی که شروع کرد با چتر بر سرم بزند می‌گذرد. اول نمی‌توانستم طاقت بیارم ولی اکنون به آن عادت کرده‌ام. نامش را نمی‌دانم. می‌دانم که یک آدم معمولی است با لباسی ساده، صورتی نامشخص و طره‌هایی سفید بر شقیقه.»

پس از این قصه معروف، قصه‌ای با عنوان «بازده»

از نویسنده‌ای به نام ساندراس سنرز به چاپ رسیده که کمتر در ایران او را می‌شناسیم. این نویسنده متولد ۱۹۵۴ در خانواده‌ای مکزیکی. آمریکایی رشد یافته است. او به مانند خیلی از نویسندگان معاصر، در دانشگاه درس خوانده است. او اولین مجموعه داستان‌ش را با عنوان «در خیابان سانگو» در سال ۱۹۹۱ منتشر کرد؛ کتابی که اسدالله امرایی آن را به فارسی ترجمه کرده است. او سبک ویژه خودش را دارد. به این ترتیب که جمله‌های ابتدایی داستان او می‌تواند پایان‌های کلاسیک یک قصه متداول باشند. دیکسون متولد ۱۹۳۶ است. او نخستین اثرش را در سال ۱۹۷۷ با عنوان «کار» منتشر کرد. وی بعد از این مجموعه کتاب‌هایی از جمله «خیلی دیر»، «ظهور و سقوط» و «عشق و اشتیاق» را منتشر کرد. دیکسون در کنار داستان کوتاه هایش سه رمان با عنوان «وزغ»، «بین‌الایالتی» و «طلا» را نیز منتشر کرده است. او در قصه کوتاه «غروب» از مردی می‌نویسد که قصد ترک اتاقش را ندارد و دیگران به شیوه‌های غیرمتعارف به دیدار او می‌آیند البته هیچ کدام از این دیدارها هدفی را در پی ندارد و دیکسون به خوبی نشان می‌دهد که چطور می‌توان از هیچ قصه نوشت.

در ادامه کتاب قصه‌هایی از دیان گلانسی، گورویدل، آلیس اینگرام، ایس وکر و هاینریش بل آمده است. اما یکی از داستان کوتاه‌های ویژه کتاب را باید داستانی از نادین گوردیمر دانست. این برنده نوبل ادبی در سال ۱۹۹۱، متولد ۱۹۳۳ است. او به مانند بسیاری از هموطنان آفریقای جنوبی‌اش، به مسئله تبعیض نژادی و پایمال شدن حقوق رنگین‌پوستان بیش از سایر مسائل توجه داشته است. او در قصه «پدرم خانه را ترک می‌کند» که می‌توان آن را بلندترین قصه مجموعه نیز دانست به ماجرای پیرزنی می‌پردازد که زمان گذشته و حال را در سفری کوتاه تجربه می‌کند.

پس از آن نوبت به قصه‌ای از آنتونیو دی بندکو می‌رسد. این نویسنده روزنامه‌نگار آرژانتینی، متولد سال ۱۹۲۲ است. او سال‌ها به علت اعتراض‌های سیاسی به دولت غریبه آرژانتین از این کشور تبعید شد. دی بندکو رمان‌های زیادی نوشته که از میان آنها می‌توان به «فرشته»، «ال نسیرو»، «زاما» و «جانور موندو» اشاره کرد. قصه چاپ شده او در مجموعه «هوای قطبی»، «آشپزخانه‌ای در استخوان‌های من» نام دارد. «هوای قطبی» توسط نشر افروز برای نخستین بار در نمایشگاه بیست و یکم کتاب تهران عرضه شد.

معرفی کتاب

عرق ریزان واژه‌ها

صادق مهدی زاده: اتن گرونیه نویسنده کتاب «من قهرمان نیستم» خواننده رابا دشواری رویه رونمی‌کند. نوشته او در عین آن که می‌تواند تعابیر بسیاری را به ذهن متبادر کند، اما با زبان بسیار ساده‌ای نوشته شده است. اما این سادگی آنقدر نیست که بتوان بی تفاوت از کنارش رد شد. این سادگی دو معنا دارد؛ اولاً اتن گرونیه از اینکه دنیا را خیلی پیچیده نشان دهد ابا دارد و دنیا پریش ساده‌تر از این حرف‌هاست. او چنین می‌نویسد: «دیگر نه نیاز آزارنده حل معمای کائنات را در خود می‌یابم، نه گشتن در تکه پاره‌های گذشته برای یافتن پاسخی برای بی‌خیالی کنونی ام.» اما این سادگی رویه دیگری هم دارد. یکی از خصوصیات داستان‌های گرونیه این است که اغلب در دو سه سطر پایانی مسیر داستان عوض می‌شود و رنگ دیگری به خود می‌گیرد. استفاده از

یادداشت

نگار نجابتبخش

عاشقانه‌هایی برای ماشین

مجموعه داستان «داستان‌های ماشینی» دو حسن دارد. این کتاب علاوه بر آن که داستان‌های کوتاهی را روایت می‌کند که هر کدام در یکی از شهرهای دنیا اتفاق افتاده، نکات ظریفی همچون ضرب‌المثل‌های آن شهر را نیز می‌آموزد. علاوه بر این در هر قصه یک ماشین معروف معرفی و خواننده با امکانات آن آشنا می‌شود. بسیاری از این ماشین‌ها در ایران مرسوم نیستند، اما نکته جالب آنجاست که حتی در چنین مواردی خواننده پس از آشنایی با ماشین مورد نظر، درخواستی که یک اتومبیل چه امکاناتی می‌تواند داشته باشد و صنعت خودروسازی تا چه اندازه پیشرفت کرده است. به‌طور مثال در داستان اول کتاب، سرگذشت پسر جوانی را می‌خوانیم که در ۱۶ سالگی کشورش - چین - را ترک می‌کند تا راهی آمریکا شود. پسر در آمریکا درس می‌خواند و کار می‌کند تا پس از بازگشت توان اداره زندگی‌اش را داشته باشد. او ۱۸ سال بعد، وقتی قصد دارد به چین برگردد، اتومبیلی برای همسر آینده‌اش می‌خرد اما درمی‌یابد که اتومبیلی‌هایی شبیه به این، در خیابان‌های کشورش کم نیستند. نویسنده داستان در این بخش، اطلاعاتی در مورد مشابه‌سازی به چینی‌ها ارائه می‌دهد و از پیشرفت اقتصادی آنها طی سال‌های اخیر می‌نویسد. نویسنده در قصه‌های بعدی این کتاب به اتومبیل‌هایی از جمله پونتیاک، لامبورگینی، رولز رویس، کادیلاک و... می‌پردازد و جالب آن که قصه‌ای که درباره هر کدام از این اتومبیل‌ها روایت می‌شود، هر یک از این قصه‌ها در یکی از شهرهای بزرگ جهان روی داده است و نویسنده در خلال آن به فرهنگ، سنن و آداب و رسوم آن شهر پرداخته است. از نکات قابل توجه این خودروها می‌توان به معرفی یکی دو اتومبیل قدیمی و یک موتور سیکلت اشاره کرد. ساسان گلر در قصه «ارثیه خانوادگی» به معرفی یک اتومبیل قدیمی به نام فورد Fairlane skyliner مدل ۱۹۵۸ می‌پردازد. این اتومبیل قدیمی از امکانات خوبی برخوردار است، اما در مقایسه با خودروهای جدید، نوعی اسباب‌بازی محسوب می‌شود.

ناشر در معرفی «داستان‌های ماشینی» چنین می‌نویسد: «داستان‌های ماشینی تکنیک‌های داستانی را با شاخصه‌هایی از آداب و فرهنگ و جغرافیای مردمانی از سرزمین‌های گوناگون آمیخته و آن را با خودروهایی که هر روز با تکنولوژی مدرن‌تر از دیروز عرضه می‌شوند، پیوند داده است.» نویسنده در مقدمه خود چنین آورده است: «داستان هر چقدر هم که تخیلی و دور از ذهن باشد، ریشه در واقعیت دارد. داستان‌های این مجموعه نیز هر کدام در جایی اتفاق افتاده‌اند، حتی اگر آنجا، گوشه دوردستی در ذهن نویسنده‌اش باشد. گاهی اوقات مرز میان واقعیت و تخیل آنقدر باریک یا مخدوش است که سخت می‌توانیم بگوییم واقعیت چیست و تخیل کجاست.»

همه این داستان‌ها پیش از این در روزنامه‌ها منتشر شده‌اند. البته نویسنده برای آن که این نوشته‌ها را تبدیل به یک کتاب کند، آنها را مجدداً ویرایش کرده است. «داستان‌های ماشینی» در سال ۱۳۸۷ توسط انتشارات سم‌د در ۱۹۹ صفحه منتشر شده است.

تقدم اجرا بر نظریه

گرچه بخش‌های مختلف تئاتر را می‌توان از طریق کتاب معرفی کرد و مطالعه این کتاب‌ها برای دانشجویان و هنرآموزان تئاتر نیز سودمند است، اما

نمی‌توان صرفاً با خواندن کتاب، جنبه‌های مختلف تئاتر را آموخت. شاید بزرگانی در طول تاریخ تئاتر یافت شوند که تنها با خواندن کتاب، هنرمندان ارجمندی شده باشند؛ اما این موارد بسیار اندکند.

البته این جریان نباید ما را به گونه‌ای گمراه کند که خود را از دانش نظری بی‌نیاز بدانیم و در فرآیند ساختن تئاتر در حد تجربه‌گری ساده باقی بمانیم بلکه باید بدانیم که از دانایی بی‌نیاز نیستیم، ولی باید دانایی مان به اجرا و کار عملی معطوف باشد و در جریان اجرای تئاتر، تجربه هم کسب کنیم از آن گذشته در حوزه تئاتر - مانند هر حوزه دیگری - دانایی به معنی آندوختن واژه نیست. این آندوختن لازم است، اما کافی نیست. ما در تئاتر به شدت به فعالیت عملی محتاج هستیم.

در حوزه تئاتر، عمل و اجرای اثر هنری بر نظریه مقدم است. به تاریخ تئاتر که می‌نگریم می‌بینیم نخستین تئورسین تئاتر - ارسطو که فن شعر یا قاعده درام را مدون کرد - تئاتری نبود. ابتدا آثار خلق شده بود و پس از آن او با دیدن این آثار شروع به استخراج و طرح نظریه کرد. طبیعتاً اگر کسی کتاب «فن شعر» را حفظ هم کند به این معنا نخواهد بود که او می‌تواند کارگردان یا بازیگر شود. اما نظریه به هنرمند کمک می‌کند تا راه‌های آزموده شده را نرود و تجربیات پیشینیان را دوباره تکرار نکند. دانایی نظری که از طریق کتاب حاصل می‌شود هنرمند را یاری می‌کند تا با سرعتی بیشتر مسیر خود را طی کند.

به عنوان مثال استانیسلافسکی بازیگر را فرامی‌خواند که به سراغ خاطرات شخصی خود برود و سعی کند با بازیابی آنها و در اختیارگیری خودآگاه خاطرات شخصی، باعث ارتقای فرآیند بازیگری خود شود.

این بحث با تمام جزئیاتی که دارد بحثی نظری است، اما آیا می‌توان تنها با خواندن و دانستن این بحث‌ها بازیگر شد. آنچه استانیسلافسکی گفته است باید بر صحنه تئاتر و توسط بازیگران بارها و بارها تمرین شود تا بازیگر دریابد که مکانیسم عمل و تاثیرگذاری خاطراتش بر اجرای تئاتر چگونه است و او چگونه می‌تواند از این خاطرات برای به نمایش گذاشتن یک بازی خوب و قابل قبول استفاده کند.

از این گذشته استانیسلافسکی در جریان کار عملی - و البته با خواندن آثار دیگران - این روش‌ها را استخراج کرده که امروز به صورت دانش نظری در اختیار ماست. کار تئاتر مانند ساختن یک بناست و هنرآموز تئاتر باید از پایین‌ترین بخش‌ها همانند یک کارگر ساده شروع کند و بداند که می‌خواهد ساختن تئاتر را فراگیرد. اما او در جریان کار عملی ساختن این بنا باید همواره مطالعه کند تا کاستی‌ها و نواقص کارش را برطرف سازد و نظریه‌ها را امتحان کند، تا سرانجام به معماری بدل شود که با نقشه و طرح قبلی، دست به ساختن یک بنای تئاتری می‌زند.

راه‌های کلاویو بارکر برای «بازی‌های نمایشی»

جست و خیز کودکانه روی صحنه

و شادی بدون دغدغه همراه است. این روش به جای رنج‌یادگیری، لذت کشف دوباره و بازیابی را عرضه می‌کند و بار دیگر مکانیسم غیرتاملی فکری / بدنی را برقرار می‌کند، زیرا کودک در مورد بازی خود آگاهانه تفکر یا جهت‌گیری نمی‌کند. ولی جریان بازی باعث می‌شود بازیگر بهترین استفاده را از منابع فعلی ذهن / بدن به عمل آورد. بارکر پس از تمرین‌های فراوان در می‌یابد که هیچ بازی‌ای تنها یک منظور را بر آورده نمی‌کند؛ بلکه بازی‌ها مخلوطی از عناصر هستند که برای خلق یک فعالیت‌سازمان‌یافته به هم پیوند خورده‌اند. بدین ترتیب بارکر توضیح می‌دهد که بازیگران با انجام بازی‌های کودکانه از تجربه فیزیکی و هیجان‌هایی که امکان درک مستقیم ندارند، آگاه شوند.

بدیهی است که تجربیات و احساساتی که بازیگر در گذشته کشف کرده است ممکن است به یادگیری او درباره خودش و استعدادهای بدنی و تخیلی‌اش منجر شود و مجموعه‌ای از احساسات لذت‌بخش در خاطر بازیگر زنده شود.

یکی از نکات مهم کتاب که بارکر چندین بار بر آن تاکید می‌کند تکیه بر کار گروهی است. به گفته بارکر هیچ یک از تمرینات و روش‌های پیشنهادی او در تنهایی و انزوا کمکی به بازیگر نخواهد کرد؛ در واقع بازیگران باید بتوانند رابطه نزدیکی با اعضای گروه برقرار کنند تا تجربه‌های شخصی و احساسات خود را به راحتی به دیگر اعضای گروه منتقل کنند.

واحد برای بازیگر شدن تجویز کرد. هدف اصلی بارکر از نوشتن این کتاب بررسی فرآیند بازیگری از ذهن به جسم است. هنگامی که بارکر در کلاس‌های بازیگری شرکت می‌کرد، با این مسئله روبه‌رو شده بود که هنرآموز یا بازیگر با آن که می‌داند چه کند، اما نمی‌تواند این دانایی (ذهنیت) را بر صحنه تئاتر (عمل) به اجرا درآورد. نویسنده کتاب در پی آن است که مکانیسم این فرآیند را برای خوانندگان و هنرآموزان بازیگری تشریح کند تا آنها با خودآگاهی نسبت به فرآیند بازیگری بتوانند مسیر تبدیل شدن به یک بازیگر قابل‌اراحت‌تر و مطمئن‌تر طی کنند. اما بارکر چه تمرین و روشی را برای طی این فرآیند توصیه می‌کند؟

در اینجا است که او فرضیه بازی را طرح می‌کند. بارکر اعتقاد دارد با استفاده از بازی‌های کودکانه - به عنوان روشی برای آموزش حرکت به بازیگر - اضطراب از ذهن بازیگر دور می‌شود و شخص به مراحل بنیادین یادگیری بازمی‌گردد و این امر به او کمک می‌کند تا مهارت‌های از دست رفته و یا آنهایی را که کمرنگ شده‌اند، دوباره کشف کند. امتیاز این روش آن است که بازیگر بار دیگر به سطح قبلی بازمی‌گردد تا مرحله‌ای را که تکامل او در آن متوقف یا دچار وقفه شده پیدا کند. در واقع این کار به بازیگر یا هنرآموز امکان می‌دهد تا نیروی خود را به کار ببرد و بر موانع غلبه کند. مهم‌ترین که بازیگر را به وسیله خاطراتش به دورانی می‌برد که با لذت

یکی از چالش‌ها و پرسش‌های اساسی در راه آموزش هنرهای نمایشی آن است که آیا می‌توان به این هنر از طریق آموزش نظری پرداخت یا نه؟ این پرسش تنها در مورد آموزش یکی از جنبه‌های هنر نمایش مطرح نیست و حتی برخی استادان نمایش نامه‌نویسی نیز این مسئله را نکته‌ای قابل بحث در روند آموزش نمایش نامه‌نویسی می‌دانند. حال آن که کارگردانی و بازیگری زمینه‌هایی هستند که بیش از نمایش نامه‌نویسی به جنبه‌های عملی وابسته و معطوف‌اند. از این رو آثار مکتوبی که بتوانند هم جنبه‌های نظری و هم خودآگاهی نسبت به اجرا را حفظ کنند بسیار معدودند. در واقع کتابی که در زمینه‌ای چون بازیگری نوشته می‌شود باید قواعد نظری را بپذیرد، بیماید و از آنها درگذرد.

کتاب «بازی‌های نمایشی» به وضوح نمایانگر چنین تلاشی است. کلاویو بارکر نویسنده این کتاب کار خود را با نمایش نامه‌نویسی آغاز کرده است اما آرام آرام به عرصه کارگردانی و بازیگری کشیده شده است. کتاب بازی‌های نمایشی حاصل تلاش و تجربه بیست‌ساله کلاویو بارکر، بازیگر، کارگردان و مدرس بزرگ تئاتر است. جالب آن که بارکر مستقیماً استاد تئاتر برخی از استادان کارگردانی کشورمان بوده است.

او معتقد است که مطالب کتاب تا حد امکان ساده شده‌اند و نقل قول‌هایی که از نظریه پردازان بزرگ تئاتر در کتاب آورده شده مستقیماً با کار عملی ارتباط دارند. بارکر پس از پرداختن به آرای این نظریه پردازان و نیز طرح دیدگاه‌های و مبانی نظری خود به بحث بازیگری می‌پردازد. در طی این فصول بارکر تلاش کرده تا درک خود از کار بازیگران را به خوانندگان منتقل کند. آنچه بارکر طی این کتاب انجام داده، اصولاً یا برای رفع مشکلات خاص بازیگران جوان و یا برای ایجاد پایه‌ای در جهت کشف فرآیند بازیگری است.

بارکر یکی از باصلاحیت‌ترین استادان تئاتر در این زمینه است؛ چرا که او در ابتدا نمایش نامه‌نویس بود و تنها برای امرار معاش بود که به بازیگری روی آورد؛ اما در این زمینه موفق نبود بدین ترتیب با تمام وجود در پی رفع مشکلات خود در بازیگری برآمد. در واقع او در بازی‌های نمایشی تلاش دارد مسئله‌ای را حل کند که خود به شدت با آن درگیر بوده است. بارکر به تجربه شخصی بازیگر و فرآیند کار عملی به شدت باور داشت تا آنجا که حتی در مورد کتاب «بازی‌های نمایشی» نیز معتقد است که دستورالعمل‌ها و روش‌های او باید توسط بازیگران به صورت عملی مورد آزمایش قرار گیرند چرا که فرآیند تبدیل شدن به یک بازیگر قابل و تمام‌عیار برای هنرجویان، متفاوت است و نمی‌توان یک نسخه

معرفی کتاب

فریاد سرخپوستان

کاوه رحمانی؛ نگاهی کوتاه به تاریخ جهان نشان از

حقایق بسیاری دارد. یکی از این موارد تاریخی که کسی نمی‌تواند آن را انکار کند، نسل‌کشی و استعمار سرخپوستان آمریکاست. کسانی که این روزها خود را هوادار حقوق بشر نشان می‌دهند در گذشته نشان داده‌اند که تا چه اندازه جان انسان‌ها برایشان در اولویت بوده است. نسل‌کشی و کشتاری که غرب در آمریکا راه‌انداخت، شاید با هیچ رویداد مشابهی قابل مقایسه نباشد، با این همه و حتی با آن که مدت زیادی از این واقعه تاریخی گذشته، کمتر به این موضوع پرداخته شده است. جرج نوواک در کتابی

تحت عنوان نسل‌کشی سرخپوستان این مسئله را دستمایه کار خویش قرار داده است. او در پیشگفتاری که بر این کتاب نوشته آورده است: سرخپوستان آمریکای شمالی در اعتراض علیه ستمی که بر ایشان روا می‌دارند و در جهت اقدام مستقیم، برای رفع این ستم به سیاهان و مکزیکی تبارهای پیوسته‌اند؛ مبارزان جوانی در رأس پیکان جنبش قدرت سرخ ایستاده‌اند که از این پس برخلاف شیفتگان درگاه عمو سام دیگر بی‌عدالتی علیه خود را تحمل نخواهند کرد.

فتوحات سرخپوستان، نابودی دموکراسی کمونی سرخپوستی و سرخپوستان و مبارزه برای تصاحب زمین از جمله بخش‌های این کتاب است. جرج نوواک در این کتاب به خوبی نشان می‌دهد که یک تمدن چطور به دست دموکراسی غربی نابود شده است.

نسل‌کشی سرخپوستان لجر جرح نوواک اثر جمعه؛ مسعود صابری نشر طلایه پرسو اشماریگان ۱۰۰۰ نسخه قیمت ۱۰۰۰ تومان

با حمیده جابری انصاری درباره «معماری مکزیک باستان»

نوشتن با کلاه مکزیک

معماری به عنوان یکی از ارکان فرهنگی و هنری هر کشور می‌تواند رمز و رازهای آن سرزمین را برای جست‌وجوگران و علاقه‌مندان مباحث فرهنگی و هنری آشکار کند. از آنجایی که معماری ارتباط بی‌واسطه‌ای با زیست‌مردمان هر ناحیه جغرافیایی یا مرزهای فرهنگی دارد، کاوش در آن می‌تواند راهگشای مناسبی برای بردن به عقاید و نحوه زندگی اجتماعی گذشتگان باشد. «معماری مکزیک باستان» نوشته هنری استرلین با ترجمه حمیده جابری انصاری به تازگی از سوی انتشارات فرهنگستان هنر عرضه شده است که با مطالعه آن می‌توان به دریافتی کلی از زندگی و فرهنگ مردمان مکزیک باستان رسید. حمیده جابری انصاری در مورد ضرورت ترجمه این کتاب می‌گوید: «فرهنگستان هنر در اقدامی پسندیده تصمیم گرفته است معماری کشورهای مختلف را به واسطه ترجمه کتب معتبر در ایران معرفی کند که در این میان مسئولیت ترجمه معماری مکزیک باستان به من سپرده شد. کمبود منابع درباره هنر معماری به‌خصوص معماری کشورهای آمریکای میانه یکی از ضرورت‌هایی بود که فرهنگستان را به این کار مجاب کرد و من هم تلاش کردم با مطالعه در فرهنگ و عقاید و رسوم مردم مکزیک در ترجمه به نوشتاری سلیس و خوانا دست پیدا کنم.»

طبیعی است که وقتی یک مترجم منابع چندانی در دسترس ندارد، کارش بسیار دشوار می‌شود. این مترجم با تاکید بر این که ترجمه در چنین شرایطی بسیار سخت است می‌گوید: «یکی از مسائلی که من با آن دست و پنجه نرم کردم، جایگزینی و انتخاب واژه‌ها بود که به دلیل نبود منابع مناسب، مدت زمان ترجمه را زیاد کرد. این مشکل هنگامی تشدید شد که وسواس و حساسیت فراوانی در امر ترجمه به خرج دادم و سعی کردم نسبت به متن اصلی وفادار باشم چون در واقع معتقدم مترجم باید به گونه‌ای دست به ترجمه بزند که اسلوب اصلی و مورد نظر نویسنده یا حتی شیوه خاصی که دارد، به هم نریزد. اگر دقت کرده باشید گاهی اوقات یک نویسنده مفهوم مورد نظرش را در یک جمله می‌رساند اما مترجم برای این که آن یک جمله را برای مخاطب شفاف کند، جملات دیگری را اضافه می‌کند، اما من چنین کاری نکردم. یعنی حتی المقدور سعی کردم طوری این کتاب را ترجمه کنم که ضمن وفاداری به اسلوب نویسنده و متن، کمترین دخالت را کرده باشم. البته گاهی پیش می‌آید که مترجم ناچار است برای روشن شدن یک مفهوم در متن اصلی نیز دست ببرد.»

آگاهی از معماری کشورهای مختلف برای کسانی که در شهرسازی و تشکیل بافت معماری ما سهمی دارند یک نیاز غیرقابل انکار است. در واقع اطلاع از چگونگی به وقوع پیوستن و ساخت یک یا چند سازه از سال‌های دور می‌تواند راهنمای خوبی در به کار بردن شیوه‌ها و چگونگی ساختار آن باشد تا شاید کاربردی شود و در روزگار

معاصر مورد استفاده قرار گیرد. جابری وجود چنین کتاب‌هایی را یک ضرورت تلقی می‌کند و معتقد است: «ضرورت اصلی، آشنایی با منابع است که باید به تدریج به وجود بیاید. خصوصاً وقتی می‌بینیم که منابعی از این دست بسیار ناچیز هستند. فکر می‌کنم این حرکت فرهنگستان یک اقدام موثر در خصوص بالابردن شناخت کاربران از معماری قدیم در نقاط مختلف دنیاست. از سوی دیگر نباید فراموش کرد که این قبیل

پژوهش‌ها و ترجمه آنها به زبان فارسی از یک ویژگی فرهنگی و مردم‌شناسانه نیز برخوردار است و کمک فراوانی به محققان و پژوهشگران این حوزه می‌کند. کتاب «معماری مکزیک باستان» یک مقدمه یا پیشگفتار هم دارد که مدخل این اثر به شمار می‌رود. این مقدمه راهنمای خلاصه‌ای است که مخاطب را در فضای مطالعه کتاب و فرهنگ معماری مکزیک قرار می‌دهد. مترجم درباره این مقدمه توضیح می‌دهد: «ولادیمیر کاسپر که این مقدمه را نوشته، یک معمار معروف مکزیک است. او خواسته ارتباط میان معماری مکزیک قدیم و معماری مدرن و امروزی این کشور را در یک رهگذر تاریخی بررسی کند. به نظر من این مقدمه تلاش دارد ما را از دیروز به امروز پیوند بزند و بگوید که طی این سال‌ها بر معماری مکزیک چه گذشته است و میزان تاثیرپذیری امروز از دیروز چقدر است. در واقع این پیشگفتار بهترین مدخل برای ورود به فضای کتاب است که خواندن آن را برای همه ضروری می‌دانم.» معماری مکزیک باستان نیز

همانند بسیاری از نقاط دنیا و فرهنگ‌های باستانی، ریشه در آیین‌ها و سنت‌ها دارد. حمیده جابری با اشاره به این نکته می‌افزاید: «همان‌طور که از عنوان کتاب برمی‌آید معماری مکزیک باستان در این کتاب مورد استفاده قرار گرفته است و طبیعی است که وقتی از یک پدیده باستانی صحبت می‌کنیم، خود به خود پای آیین‌ها و سنت‌ها نیز به میان آید. اصولاً در گذشته این‌طور بوده که بناها و سازه‌ها براساس آموزه‌های

آیینی و سنتی بنا می‌شده است. طرح جلد کتاب نیز یکی از همین نقش‌مایه‌هاست که ریشه در تفکرات و آیین‌های سنتی مردم مکزیک باستان دارد.» در چنین کتاب‌هایی، عکس‌ها و نقشه‌ها از جایگاهی اساسی برخوردارند که برای بیان بهتر مطالب به کار می‌روند. این مترجم در خصوص این عکس‌ها و نقشه‌ها می‌گوید: «کتابی که مربوط به علم معماری و کنکاش در مسائل معمارانه است، بدون وجود چنین نقشه‌ها و عکس‌هایی نمی‌تواند کتاب و راهنمای کاملی باشد. در واقع این قبیل کتاب‌ها با این تصاویر تکمیل می‌شوند. نویسنده به تفصیل بناهای مهم را به لحاظ ظاهری به تصویر کشیده و به کمک نوشتار آنها را تبیین کرده است و تمام جزئیات بناهای مهم توسط پلان‌ها به نمایش درآمده که یک راهنمای تخصصی تمام‌عیار است.» آیا کتاب به لحاظ محتوایی یا از نظر فرم از ویژگی خاصی برخوردار است یا نه؟ حمیده جابری انصاری در جواب این پرسش می‌گوید: «ویژگی عمده این کتاب به طور کلی پرداختن به جزئیات است. در واقع فکر می‌کنم مخاطب با مطالعه این کتاب می‌تواند به دیدگاهی نسبتاً جامع از فرهنگ مکزیک باستان و امکانی که در آنها زندگی می‌کرده‌اند، برسد. این زیرپردازی‌های تاریخی و جزئی، از این کتاب، یک منبع خوب و قابل اعتماد ساخته که می‌تواند در بسیاری مواقع مرجع مناسبی به حساب آید. از سوی دیگر می‌توان وجود چنین کتابی را یک نقطه اتکا به شمار آورد. منابعی از این دست، چندان موجود نیست و ترجمه چنین اثری می‌تواند راهگشای بسیار مناسبی برای پژوهشگران باشد.»

راهی برای شناخت مردمان مکزیک

معماری یکی از هنرهایی است که می‌توان با مطالعه آن با روحیه مردم سرزمین‌های گوناگون آشنا شد، چرا که همگان اذعان دارند بدون نقاشی و موسیقی می‌توان به حیات ادامه داد اما زندگی بدون سرپناه تقریباً غیرممکن است. انتشار کتاب‌هایی از جمله «معماری مکزیک باستان» نیز از این رو قابل بررسی است. مولف کتاب را در پنج فصل تالیف کرده است و در فصل اول که پس از پیشگفتاری کوتاه با عنوان «میراث پیشاکلمب در معماری امروز مکزیک» به چاپ رسیده، اصول مشترک در فرهنگ‌های پیشاکلمب را مورد بررسی قرار داده است. وی در این بخش می‌نویسد: «معماری هیچ‌گاه از هنرهای دیگر جدا نبوده و همه هنرهای مرتبط با آن کمک می‌کنند که معماری به یک منبع عظیم اطلاعات تبدیل شود. ما به خوبی از نقشی که مجسمه‌سازی به ویژه تندیس‌ها و پیکره‌ها در تجسم بخشیدن به اشکال عبادت و نیایش ایفا کرده و همچنین هنر نقاشی و دیوارنگاری‌هایی که در تزئین معابد و قصرها به کار گرفته شده، آگاهی داریم.»

هنری استرلین در فصل دوم به مبحث تولد معماری پرداخته است. وی در این فصل به خوبی نشان می‌دهد که مکزیک باستان و پیش از فتح این منطقه توسط کریستف کلمب از چه معماری باشکوهی بهره داشته است. وی صنعت، هنر و تجربه ساکنان بومی مکزیک را یکی از دلایل این امر برمی‌شمارد: «حرفه‌هایی تخصصی مثل استخراج سنگ از معدن، مجسمه‌سازی و نقشه‌برداری و ... نشان دهنده مدیریت سازمان یافته و قوی است. این امر نشان می‌دهد که این تمدن بسیار پیشرفته بوده است.»

مولف کتاب «معماری مکزیک باستان» در فصل سوم به بررسی مسئله‌ای عمیق‌تر می‌پردازد. این فصل «پیدایش یک پایتخت؛ تئوتیهواکان» نام دارد و استرلین در آن به پیدایش شهر در مکزیک باستان توجه دارد. او در این فصل به معماری این شهر تاریخی می‌پردازد و نشان می‌دهد که چگونه معماران مصر آن را طراحی کرده‌اند. معماری سازمان یافته، ظریف و زیبا، نکته‌ای است که مولف همواره به آن اشاره دارد. به عنوان نمونه او در مورد یکی از بناهای این شهر با عنوان «معبد کوتسال کوآتل» می‌نویسد: «تمامی بنای زیرین آشکار می‌کند که هنر تئوتیهواکان به چه سطحی از اعتلا رسیده بود. این بنا، هیچ یک از قواعد تزئینی دیگر بناهای محوطه را ندارد چون دیرزمانی بود که دیوارنگاری‌های ساده کشیده نمی‌شدند و قاب‌ها با نقش برجسته‌هایی ظریف حجاری می‌شدند.»

فصل چهارم کتاب با عنوان «سازندگان بزرگ جنوب مکزیک و خلیج مکزیک» نگاشته شده است. مولف اشکال مختلف معماری در دوران پیشاکلمب را در این فصل بررسی می‌کند. او معتقد است که این معماری از یک اصل ثابت پیروی می‌کند: «در حقیقت وحدت در معماری تنها نشانه‌های بیرونی و قابل رویت است که بر ارتباط قوی فرهنگی موجود بین مردمان به ظاهر متفاوت دلالت دارد.»

«معماری مکزیک باستان» توسط انتشارات فرهنگستان هنر به چاپ رسیده است.

یادداشت

ابراهیم حسن بیگی

درسی که باید متفاوت باشد

ارزش های دفاع مقدس، نگاهی فراگیر، ارزشی، دینی و ملی نیست را می طلبد. تدوین و تدریس واحدهای درسی دفاع مقدس در دانشگاه در تقویت و توسعه این نگاه موثر است و در این که چنین اقدامی مبارک و موثر است، هیچ شکی وجود ندارد. اما آنچه که اهالی این عرصه را پیشاپیش نگران می کند این است که این موضوع بکر و مورد نیاز، به واحدهای درسی اختیاری و حاشیه ای تبدیل شود که تاثیر گذاری و بهره لازم را برای دانشجویان به همراه نداشته باشد. در واقع چند نکته مهم و تاثیر گذار در تهیه، تدوین و تدریس این واحد درسی در دانشگاه ها وجود دارد که اگر به آنها توجه ویژه نشود توفیقی حاصل نخواهد شد.

۱. تهیه و تدوین متون دانشگاهی یکی از مهم ترین امور در این راستاست. متون خشک و کلاسیک، جز بار اضافی بر دوش دانشجویان نخواهد بود و در این صورت این گونه واحدها فقط برای پاس کردن اخذ می شود. اما در درس دفاع مقدس، مامیحتی فرهنگی رایش رو خواهیم داشت و قصد داریم که آن را نهادینه و توجه نسل جوان دانشجو را به وقایع دفاع مقدس جلب کنیم. بنابراین تامین و تهیه متن این درس موضوعی اصلی است و باید به جای اذهان کلاسیک و آکادمیک، افرادی عهده دار آن شوند که به صورت تخصصی - چه در حوزه تاکتیک و نظامی و چه در حوزه ادبیات و هنر - فعالیت کرده اند.

۲. موضوع دیگر، استادانی هستند که قصد تدریس این درس را دارند چراکه فقط داشتن دانش درسی کافی نیست و استاد باید درد و دغدغه این درس را داشته باشد؛ این تفاوت مانند تفاوتی است که میان یک حافظ شناس و دانشجویی که تنها مدرک دکترای ادبیات را اخذ کرده وجود دارد. در این موضوع با اهمیت فرهنگی نیز قطعاً نیازمند استادانی خواهیم بود که ویژگی های لازم را دارا باشند.

۳. باید این واحدها از فضای محدود و بسته کلاس خارج شود و به بیرون از آن و اجتماع برده شود. دانشجویان این رشته همانند بسیاری از دروس دانشگاهی و مدرسه ای که به طور عجیبی محدود در کلاس و چارچوب هاست، نباید در فضای کلاس زندانی شوند. این واحدها باید طوری طراحی شوند که کمترین زمان آن در تدریس کلاسی گذرانده شود و دانشجو بخش عمده زمان خود را به دیدار از مراکز پژوهشی، مناطق جنگی، مراکز نظامی و از همه مهم تر دیدار و گفت و گو با بازمانده های جنگ اختصاص دهد یا بالعکس زمینه حضور جانبازان و نزدیکان شهدا را در کلاس درس فراهم آورند. ما هم اکنون در دورانی زندگی می کنیم که قشری انارگر دفاع مقدس در قید حیات هستند، اما در آینده و دهه های دورتر اندک اندک شماری از آنان را از دست خواهیم داد. پس باید حضور، تجربه و دانش آنان را غنیمت شمرد. به اعتقاد من باید مجموعه این عوامل دست به دست هم دهند تا موفقیت و تاثیر گذاری این اقدام را شاهد باشیم. همچنین من بر آنم که حتی نباید نمره ای برای این درس در نظر گرفته شود و گذراندن درس دفاع مقدس هرگز نباید همانند سایر دروس باشد.

دوازدهم

عبدالله الماسی

واحد درسی «دفاع مقدس» در دانشگاه ها تدریس می شود

دست نوشته های سنگر پیش روی دانشجویان

سراغ ساختارها و مباحث تخصصی بروند. در واقع او معتقد است که این واحدها باید ادبیات داستانی دفاع مقدس را محور قرار دهند.

این داستان نویس با اشاره به این که به رغم هشت سال دفاع مقدس، هنوز هشت رمان درخور نداریم، از منابع خاطره داستان ها یاد می کند و بر این باور است که خاطراتی که رزمندگان داشته اند مواد خامی هستند که هنوز شکل داستانی به خود نگرفته اند و این خاطرات به راحتی می توانند جاهای خالی را پر کنند.

چند رسانه ای کردن واحدهای درسی دفاع مقدس دیگر مقوله ای است که مورد اشاره زنوزی جلالی قرار می گیرد و از آن به عنوان تکمیل کننده کار یاد می کند: «البته وقتی ما با جنس ادبیات روبه رو هستیم، طبعاً آثار خوب داستانی باید بتوانند خود تصویرسازی کنند اما با این حال می توان در حد عمومی از صوت و تصویر نیز بهره گرفت.»

کامران پارسی نژاد، نویسنده نیز با اشاره به واحدهای درسی دفاع مقدس می گوید: «به نظر من هر حرکتی که در راستای تقویت و گسترش ادبیات صورت گیرد مثمر ثمر خواهد بود. اما باید به این نکته نیز توجه کرد که آیا این واحدها می تواند دانشجویان ما را با ادبیات دفاع مقدس آشنا و در آنان ایجاد انگیزه کند.»

نویسنده کتاب «داستان معاصر» ضمن این که معرفی و طرح آثار برتر را در واحدهای درسی دفاع مقدس مفید می داند، چند رسانه ای کردن این واحدها را نیز مطرح می کند: «رشته من ادبیات انگلیسی است. ما در دانشگاه ها برای فهم و درک بیشتر از صوت و تصویر نیز استفاده می کردیم. این روش بسیار تاثیر گذار است و در واحدهای دفاع مقدس نیز می توان از این گونه منابع بهره گرفت.»

جواد محقق نویسنده و شاعر نیز تلاش برای ورود و تدریس واحدهای درسی دفاع مقدس در دانشگاه ها را اقدامی ضروری می داند و می گوید: «جای بسیاری دیگر از واحدهای درسی در دانشگاه ها خالی است و یا حداقل تعداد آنها اندک است. همانند ادبیات معاصر و یا ادبیات کودک و نوجوان. اما شاید تدریس واحدهای دفاع مقدس بتواند کمبود بخشی از ادبیات معاصر را در دانشگاه ها جبران کند. این کمبود با ورود بخش کودک و نوجوان ادبیات دفاع مقدس به دانشگاه ها کم رنگ تر نیز می شود.»

او مدرسان این واحدهای دانشگاهی و باورمندی آنها را به ادبیات دفاع مقدس از جمله عوامل مهم و تاثیر گذار بر موفقیت این اقدام برمی شمرد و معتقد است که بهره گیری از صوت و تصویر در ارائه واحدها درک و ایجاد فضای موثر در کلاس مفید و مهم است، به ویژه این که ما منابع چند رسانه ای دفاع مقدس را در اختیار داریم.

نویسنده کتاب «تاوان عشق» به وجه دیگری از این گونه اقدامات نیز اشاره و عنوان می کند که آنچه در سال های گذشته در رشته های علوم انسانی و سایر رشته های دانشگاهی وارد شده، آنچنان نیروساز و کارساز نبوده است. به تعبیر او استعداد های ارزشمند بیشتر در بخش های مختلف و در بستر جامعه ساخته می شوند و در برخورد با کارهای عملی، تجربه های شخصی و به همت فردی شکوفایی می شوند. در عین حال به گفته محققان تدوین و تدریس واحدهای دفاع مقدس در دانشگاه ها می تواند تاثیرات قابل توجه و مثبتی به همراه داشته باشد.

واحدهای عمومی به دنبال تهیه واحدهایی تخصصی نیز هست و در این باره با دانشگاه تهران مذاکراتی را انجام داده و بر اساس قراردادهایی که با این دانشگاه بسته، تهیه و تدوین متون تخصصی در زمینه دیپلماسی و حقوقی را بر عهده این دانشگاه نهاده است. لوح موسوی از مذاکره با چند دانشگاه دیگر در جهت تهیه و تدوین کتب تخصصی چون مدیریت منابع انسانی دفاع مقدس، مهندسی دفاع مقدس، امداد پزشکی دفاع مقدس و ... یاد می کند که به صورت کتاب هایی دو واحدی در رشته های مرتبط تدریس می شوند. پیش از این نیز رشته ای به نام «ادبیات مقاومت» در دانشگاه کرمان تدوین و تصویب شد و از سال تحصیلی آینده اقدام به پذیرش دانشجو خواهد کرد.

باید و نبایدها از زبان کارشناسان

کارشناسان عرصه دفاع مقدس از بایدها و نبایدهای تهیه، تدوین و تدریس درس دفاع مقدس می گویند و مسائل و ابعاد مختلفی را طرح می کنند. محمدرضا سنگری از نویسندگان و پژوهشگران پیشکسوت عرصه ادبیات دفاع مقدس معتقد است که واحدهای دفاع مقدس، همانند خود دفاع مقدس باید متفاوت باشد و اگر در این مورد یک کار معمولی به انجام برسد، ارزش چندانی ندارد. سنگری که بر چند رسانه ای کردن این واحدها تاکید می کند، بر این باور است که نباید تنها به کتاب تکیه کرد: «بخشی از این واحدها را می توان به صورت لوح فشرده و نواز کاست ارائه کرد و از فیلم نیز بهره گرفت. از آنجایی که ارزش های دفاع مقدس نزدیک به روزگار ماست، خوشبختانه آثار مکتوب، صوتی و تصویری زیادی از آن وجود دارد، بنابراین چرا از این منابع بهره نبریم؟ حتی می توان فیلم روایت فتح را به عنوان بخش شاخص و بارز گزارش مستند دفاع مقدس با صدای خود شهید آوینی پخش کرد.»

فیروز زنوزی جلالی، از دیگر نویسندگان عرصه دفاع مقدس به رابطه دانشگاه و ادبیات معاصر اشاره می کند و می گوید: «آنچه در دانشگاه ها تدریس می شود مربوط به ادبیات گذشته است و دانشگاه سال هاست که با ادبیات معاصر ما قهر است. اما این که این ادبیات می خواهد با دفاع مقدس به روز شود، فکر و اقدام بسیار مثبت و پسندیده ای است.»

از دیدگاه زنوزی جلالی این واحدها در ابتدا باید اطلاعاتی کلی درباره ادبیات داستانی دفاع مقدس ارائه کرده و سپس در بخش تخصصی به

پس از قرن ها حکومت پادشاهی در ایران، انقلاب اسلامی همه آزادی خواهان دنیا را به وجد آورد؛ حکومتی که با حکومت های پیش از آن بسیار متفاوت بود و به جای ستم بر مردم، در خدمت مردم و عدالت قرار گرفت. ترس و خشم استکبار جهانی از صدور این انقلاب و رخنه آن در قلب ملت های ضعیف و تحت استعمار، قدرتهای استکباری دنیا را علیه جمهوری اسلامی بسیج کرد.

در طول هشت سال دفاع مقدس از اسلام و ایران و پیروزی بر استکبار جهانی، حماسه های بسیاری خلق شد و در بستر انقلاب، ارزش ها و تفکری فوران کرد که نهضت کربلا را بارها و بارها زنده و مجسم کرد و دنیا را از توصیف آن عاجز گذاشت. تفکری که در این زمان به اوج خود رسید، در تمام جبهه های نبرد با دشمنان انقلاب اسلامی پیروز شده و همچون سپر پولادین دشمن را به عقب رانده است. اما بسیاری از جوانان کنونی که آینده سازان کشور هستند این حماسه و نهضت هارادک و لمس نکرده اند؛ جوانانی که اکثراً دانش آموز، دانشجو و در حال تحصیل هستند. از این رومتولیان برای حفظ، تداوم و گسترش تفکر و فرهنگ دفاع مقدس و معرفی هر چه بیشتر حماسه های این دوران بر آنند که دفاع مقدس را به میان دانشجویان ببرند. در این راستا پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس که زیر نظر بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش های دفاع مقدس فعالیت می کند، پیش قدم شده و طرحی را برای ایجاد واحد درسی دفاع مقدس تهیه، تدوین و ارائه کرده است.

آغاز کار با دو واحد عمومی - اختیاری

به گفته سید کمال لوح موسوی که مسئولیت جذب و ارزشیابی هیئت علمی و امور دانشگاه های این پژوهشگاه را عهده دار است، برای ورود ارزش های دفاع مقدس به محیط دانشگاه ها راهکارهای متفاوتی دیده شد که الحاق آن به متون درسی دانشگاه ها و ایجاد رشته دفاع مقدس از جمله آنهاست. وی در این باره می گوید: «ایجاد دو واحد درس عمومی - اختیاری دفاع مقدس مطرح شد که در حال پیگیری است و شورای اسلامی دانشگاه ها نیز این موضوع را تصویب کرده و هم اکنون در شورای عالی انقلاب فرهنگی مراحل تصویب نهایی را طی می کند که امیدواریم در مهر ماه حالت اجرایی به خود بگیرد.» لوح موسوی از ابلاغ این دو واحد درسی توسط دانشگاه آزاد اسلامی به واحدهای تابعه خود و تشکیل گروه های کاری خبر می دهد و می گوید: «گروه های کاری در استان های مختلف و نیز در دانشگاه آزاد اسلامی تشکیل شده است همچنین سه گروه کاری مربوط به آماده سازی استادان، مسائل راهبردی و متون درسی در وزارت علوم تشکیل شده است که در حال پیگیری امور هستند.»

او رویکرد این دو واحد عمومی - اختیاری دفاع مقدس را رویکردی تاریخی ذکر می کند و می گوید: «ما قصد داریم علاوه بر آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با دفاع مقدس ایهامات آنان را در این باره برطرف کنیم.» مسئول امور دانشگاه های پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس در تکمیل سخنان خود درباره مدرسان این درس اعلام می کند که ما از استادانی دعوت می کنیم که خود در جبهه های جنگ حضور داشته اند و با چارچوب موضوع آشنا هستند و نیز به دنبال فراهم کردن امکانات و زمینه هایی برای بازدید دانشجویان از مناطق جنگی و استفاده از مجلات عرصه دفاع مقدس هستیم. پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس علاوه بر

با دکتر رضا اکبری و «ملاصدرا به روایت ما»

روایتی تازه از تفکر صدرایی

«ملاصدرا به روایت ما» عنوان کتابی است که چندی پیش از سوی موسسه چاپ و نشر بین الملل به قلم جمعی از دانش آموختگان فلسفه دانشگاه امام صادق (ع) زیر نظر دکتر رضا اکبری دانشیار فلسفه این دانشگاه روانه بازار شد. نویسندگان در این کتاب با طرح مباحثی در باب نسبت تفکر صدرایی با جهان امروز سعی داشته‌اند تا روایتی دیگر از آرا و اندیشه‌های این فیلسوف برجسته اسلامی ارائه کنند. آنچه در پی می‌آید گفت‌وگویی است با دکتر رضا اکبری؛ مسئول این طرح پژوهشی درباره رویکردهای موجود در حوزه تفکر صدرایی و فهم آرای این متفکر در جهان معاصر.

آقای دکتر اکبری! هر اثری، معمولاً حاصل یک زمینه فلسفی و به تبع آن نیاز جامعه فکری است و در این میان ملاصدرا از جمله متفکرانی به شمار می‌آید که تاکنون مورد خوانش‌های فراوانی قرار گرفته است. حال سوال اصلی من با اشاره به همین زمینه‌های فکری و خوانش‌های متعدد از آرای او، ناظر بر ساختار اثر حاضر است. به کوتاه‌ترین سخن، کتاب حاضر محصول چه زمینه فکری - تاریخی است؟

فیلسوفان مسلمان خصوصاً ابن سینا، سهروردی و ملاصدرا دارای اندیشه‌های نابی هستند که در پشت تعبیرات زمانی مربوط به دوره‌های گذشته پنهان شده است و این امر سبب می‌شود که افراد در عرصه‌های مختلف علمی به این اندیشه‌ها توجه چندانی نداشته باشند. این در حالی است که توجه زیادی به فیلسوفانی همچون دکارت، لاک، هیوم و ... در مجامع علمی وجود دارد. یکی از دلایل این امر تلاش‌های صورت گرفته در بازخوانی اندیشه‌های فیلسوفان غربی به زبان معاصر است که سبب می‌شود انسان‌های دوران معاصر نیز بتوانند قربانت زبانی با آنان احساس کنند. به نظر می‌رسد که چنین بازبینی در خصوص فیلسوفان مسلمان کمتر صورت گرفته است. باینسان امروزین اندیشه‌های فیلسوفان اسلامی می‌تواند علاقه به مطالعه فلسفه را در میان دانشجویان رشته‌های مختلف برانگیخت و از این طریق در توجه دادن افراد به مبانی فلسفی علوم مختلف، نقشی مهم ایفا کرد. کمتر نظریه پرداز را در میان غربیان می‌یابید که بی توجه به مبانی فلسفی اقدام به نظریه پردازی کند. در عرصه اقتصاد، در عرصه روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و علوم سیاسی این مهم دیده می‌شود. شاید بد نباشد بدانیم در دانشگاه‌های دنیا رشته‌ای ترکیبی همچون رشته «فلسفه، اقتصاد و سیاست» داریم که ظهور فلسفه در نظریه پردازی‌های صورت گرفته در آن بسیار مشهود است. آدام اسمیت به عنوان یکی از نظریه پردازان عرصه اقتصاد، فیلسوف نیز بوده است. چنین اتفاقی در عرصه نظریه پردازی‌ها در کشور ما در حیطه اسلامی نیز قبلاً وجود داشته است و اکنون مجدداً باید احیا شود.

این نکات و خصوصاً طرح نظریات فیلسوفان قدیم به زبان جدید باعث شد که طرح این کتاب ریخته شود؛ کتابی که در آن شش مقاله توسط شش نفر نگاشته شده و در یک کار گروهی، تلاش شد که مقالات و وضعیتی یکسان پیدا کنند. در عین حال همان گونه که در مقدمه کتاب آمده است، به هیچ وجه ادعای بی اشتباه بودن را نداریم و امر مهم در این کتاب، نوع و روش جدید مواجهه با اندیشه‌های ملاصدرا و تلاش در بازخوانی آنها به زبان روز بوده

است. این امر مهم در مرکز تحقیقات دانشگاه امام صادق (ع) پی‌ریزی شد و امیدواریم در گام بعدی، فصل مربوط به وجودشناسی در قالب ۱۷ مدخل به صورت کتابی مستقل منتشر شود.

به باور شما آیا می‌توان امروز تاویلی جدید از آرای ملاصدرا به دست داد؟

آنچه مهم است ارائه اندیشه‌های یک فیلسوف به زبان جدید و اتخاذ ایده‌های جدید از اندیشه‌های او برای مواجهه با مسائل جدید است. این امر، همان هدفی است که کتاب برای نزدیک شدن به آن نگاشته شده و امری ممکن است.

تلاش نویسندگان این بوده که به مباحث جدید توجه داشته باشند. این تلاش در مطالب هر فصل قابل رهگیری است.

به عنوان مثال در بخش معرفت‌شناسی، مباحثی همچون توجیه (Justification) که یکی از مهم‌ترین مسائل در عرصه معرفت‌شناسی معاصر است مطرح شده (هرچند به اختصار بسنده شده است). در مباحث فلسفه هنر نیز تلاش شده تا نظریات معاصر در خصوص زیبایی و هنر مورد واکاوی قرار گیرد و جایگاه نظریات ملاصدرا در میان آنها معلوم شود.

به باور بسیاری از منتقدان تفکر اسلامی، ویژگی این تفکر، دشواری نقد فلسفی آن است. به اعتقاد شما آیا زمان نقد ملاصدرا فراوان رسیده است؟

مطمئناً مقصود از نقد، تخریب نیست بلکه روشن کردن مواضع قوی و ضعیف در خصوص ایده‌ها، روش‌ها و لوازم است. به این معنا، متوجه می‌شویم که در بسیاری مقالات نگاشته شده در دوران معاصر، نگاه نقادانه به اندیشه‌های ملاصدرا وجود داشته است و این مسیر همچنان ادامه دارد. روشن است که نقد نظریات موجود در کنار آمادگی ذهنی برای حرکت به سمت ایده‌های جدید می‌تواند افق‌های جدیدی را پیش روی صاحب نظران قرار دهد و همان گونه که ملاصدرا فلسفه مشائنی را به سمت و سوی جدیدی سوق داد، همین مطلب در خصوص فلسفه خودش هم رخ داد و شاهد نوآوری‌های جدید در عرصه اندیشه او هستیم.

تفکر صدرایی در صورت تکوین و ادامه یافتن، چه چشم‌اندازی خواهد داشت؟

دستگاه فلسفی ملاصدرا فارغ از این که تا چه میزان صدق به معنای مطابقت با واقع را داراست، ابزاری بسیار قوی برای حل معضلات فلسفی است

بازفهمی اندیشه قاره‌ای

محتوای کتاب «درآمدی بر فلسفه مدرن اروپایی» همان گونه که از نامش پیداست درباره فلسفه قاره‌ای (فلسفه اروپای منهای انگلستان) محوریت می‌یابد. این کتاب مشتمل بر ۱۴ مقاله است که توسط جنی تایچمن (Jenny Tichman) و گراهام وایت (Graham White) گردآوری شده است. هر دوی این نویسندگان خود، جزو مقاله‌نویسان این مجموعه هستند. از جمله فیلسوفانی که در این کتاب به آنها پرداخته شده است می‌توان به هگل، شوپنهاور، کی‌یرکه‌گور، مارتس، نیچه، هوسرل، هیدگر، سارتر، دوبوار، یورگن هابرماس و در نهایت به میشل فوکو اشاره کرد. علاوه بر اندیشمندان فوق، کتاب سه بخش دیگر نیز دارد که با نام‌های «به جای مقدمه»، «تفکری در کشمکش‌های عصر حاضر» و «۱۹۶۸» و پس از آن «در فهرست آمده‌اند. «به جای مقدمه» قصه دانشجویی است که تلاش می‌کند تا مقاله‌ای باب طبع استادش در مورد جنجال‌ها و کشمکش‌های فلسفی اواخر قرن بیستم تهیه کند.

نکته جالب آن است که نویسنده این دانشجو را دو قرن پس از قرن بیستم و در حالی که مبهوت و سرگردان در میان نبردهای آکادمیکی مانده به تصویر می‌کشد. فصل «تفکری در کشمکش‌های عصر حاضر» نیز نگاهی کلی به روش‌شناسی و معضلات موجود و نیز فلسفه در بطن وقایع تاریخی می‌اندازد و به آنها می‌پردازد. یکی از نقاط قوت کتاب را می‌توان در فصل چهاردهم کتاب و در مقاله‌ای با عنوان «۱۹۶۸» و پس از آن «جست؛ وقایع ماه مه ۱۹۶۸ در فرانسه که به آشوب‌های خیابانی در شهرهای بزرگ فرانسه انجامید و تأثیر فراوانی بر وقایع پس از خود گذاشت. متأسفانه به این مقوله مهم در تاریخ اروپا کمتر بها داده شده و ترجمه‌ها و یا تالیفات اندکی در این زمینه یافت می‌شود. هرچند سخن گفتن از واقعه تاریخی با این تأثیر شگرف در فرهنگ اروپا مقوله‌ای نیست که بتوان آن را در مقاله‌ای مختصر به تصویر کشید با این وجود مقاله حاضر می‌تواند در ارائه تصویری کلی از این ماجرا و علل و پیامدهای آن مفید باشد. نکته‌ای که در بررسی آراء اندیشمندان نامبرده در این کتاب وجود دارد، بررسی آراء و نظرات این نویسندگان در بافت بیوگرافی آنان است. چنین تلفیقی از زندگی فلسفی و زندگی روزمره این فلاسفه منجر به درک بهتری از آراء و نظرات آنان می‌شود. نکته‌ای که حین مطالعه این کتاب باید به آن توجه داشت این است که آراء و نظرات ارائه شده در این کتاب به هیچ وجه دربرگیرنده اندیشه‌های این نویسندگان از ابتدای کار تا به انتها نیست و گاهی فقط به برهه‌ای از اندیشه آنان پرداخته شده و عوامل موثر در ایجاد این اندیشه و تأثیراتی که بر فلاسفه پس از خود گذاشته‌اند بررسی شده است.

در این کتاب تلاش شده تا معادل لاتین تمام اسم‌های خاص و اسامی تالیفات فلاسفه مورد نظر و برخی واژگان اختصاصی این اندیشمندان، به صورت درون‌متنی و یا پانویس آورده شود. در برخی موارد که احساس می‌شود معادل‌های فارسی نمی‌توانند حق مطلب را در مورد واژه اختصاصی یک فیلسوف بیان کنند، به درج نام لاتین همان واژه اکتفا شده است و مترجم با این کار بر آن بوده تا قضاوت در مورد برخی واژگان و نیز دریافت مفهوم آن را بر عهده خواننده بگذارد. در کل تلاش مترجم کتاب بر این بوده که ترجمه‌ای روان، سلیس و به روز ارائه دهد تا این کتاب قدیمی کوچک در راهگشایی و فهم آراء فلاسفه صاحب نام قرن بیستم برداشته باشد. مترجم همچنین مراتب سپاسگزاری پیشاپیش خود را از ارائه انتقادات و پیشنهادها اعلام می‌دارد.

و نیز مبانی راهگشایی را برای نظریه پردازی در دیگر ساحات معرفت در اختیار قرار می‌دهد. به عنوان مثال پذیرش حرکت جوهری و به تعبیری اشتداد وجودی و توجه به این نظریه در ساحت حیات انسانی و نیز توجه به این که چه عواملی سبب اشتداد وجودی می‌شود، می‌تواند زمینه‌ساز بروز نظریات جدیدی در عرصه‌هایی همچون روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، اقتصاد، علوم سیاسی و مدیریت باشد. در صورتی که متخصصان دانش‌های ذکر شده با آنچه ملاصدرا در موارد پیش گفته ارائه کرده آشنا شوند و میل به نوآوری در آنها وجود داشته باشد بی‌شک می‌توانند نظریه پرداز نظریات جدید و قابل ارائه در عرصه‌های جهانی باشند. آیامی‌توان پذیرفت که دیدگاه‌های لاک منبعی برای نظریه پردازی در عرصه‌های مختلف باشد اما دیدگاه‌های فیلسوفانی همچون ابن سینا و ملاصدرا چنین توانی نداشته باشند؟

بد نیست به اطلاع برسانیم که به عنوان یک قدم مبارک، رشته فلسفه اقتصاد و سیاست به عنوان یک دوره میان رشته‌ای در مقطع دکتری در دانشگاه امام صادق در حال طراحی و اخذ مجوز از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است و در تلاش است که با تأکید بر اندیشه‌های ملاصدرا، مبانی فلسفی در اختیار نظریه پردازان اقتصادی قرار گیرد.

به عنوان مسئول این طرح پژوهشی، رویکرد مولفان را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

درباره مولفان این اثر چند نکته قابل ذکر است. نخست آنکه مولفان می‌خواستند نشان دهند که در بازخوانی آرای فیلسوفان مسلمان نیازمند کار گروهی هستیم و چنین روشی بهتر می‌تواند ما را به بیان رساتر از دیدگاه فیلسوفان مسلمان نزدیک سازد. نکته دوم آن که نوآوری در عرصه‌های مختلف نیازمند ارتباط تجربه مسن‌ترها با خلاقیت جوان‌هاست و چنین عملی در عرصه‌های دیگر علمی می‌تواند منجر به نوآوری‌های متعدد شود. نکته سوم این که نظریات فیلسوفان مسلمان در دوره جدید قابل ارائه هستند و کافی است با فهم نظریات آنان، زبانی مناسب را برگزینیم. نکته چهارم آن که دانشجویان و استادان دیگر رشته‌های دانشگاهی می‌توانند با اندیشه‌های فلسفی مرتبط شوند و از این طریق، ارتباط مبانی فلسفی نظریات مطرح شده در حیطه آموزشی خود را بهتر بشناسند تا بتوانند در مسیر نظریه پردازی گام بردارند.

پا به پای رسانه
«از گیرنده تا فرستنده»

کتاب «از گیرنده تا فرستنده» معرفی تحریریه روزنامه هاست. مولف که پیش از این، کتاب رادر قالب برنامه‌ای تلویزیونی به نمایش گذاشته بود، در فصل اول به تحریریه روزنامه و سایر اتاق‌های آن به طور عام می‌پردازد. او در این فصل، تحریریه را این گونه معرفی می‌کند: «تحریریه روزنامه معمولا ساکت است. اما در همین سکوت، روزنامه‌نگاران برای جذاب تر شدن مطالبشان از روش‌های مختلفی استفاده می‌کنند. آنها می‌کوشند به مسائلی که برای مردم حساس و مهم است بپردازند تا خوانندگان بیشتری جذب شوند.» وی در ادامه به اتاق فنی و چند عنصر دیگر روزنامه از جمله صفحه اول و لوگوی روزنامه پرداخته است.

در گزارش دوم، شیوه توزیع روزنامه مورد توجه قرار گرفته شده است و گزارش سوم به صفحه حوادث روزنامه‌ها، جذابیت‌ها و کارکردها می‌پردازد. در فصل بعدی مولف به بخش آگهی‌های روزنامه پرداخته است. او در این فصل ضمن بیان تاریخچه‌ای کوتاه از درج آگهی در روزنامه‌ها، می‌نویسد: «آگهی روزنامه‌ها معمولا بنابر شرایط و نیازهای روز تعیین می‌شود و سفارش گیرندگان عنوانی و موضوعات جذب آگهی رابه‌طور مداوم بررسی و نیازسنجی می‌کنند. سفارش دهندگان برای درج آگهی خود با نمایندگی جذب آگهی روزنامه دلخواه تماس می‌گیرند و سفارش گیرندگان بعد از ثبت مشخصات و احراز هویت صاحبان آگهی، برای چاپ آن اقدام می‌کنند.»

در فصل بعدی به مسئله تیرتیر پرداخته می‌شود. در این فصل با چند روزنامه‌نگار و مدرس دانشگاه گفت‌وگو شده است. پس از این فصل، مسئله وبلاگ مطرح می‌شود. مولف در این بخش می‌نویسد: «امروزه وبلاگ نویسی پدیده مهمی در امروزنامه‌نگاری است. لن‌ایکار سردبیر نیویورک تایمز با این دیدگاه، وبلاگ این روزنامه راه‌اندازی کرد. او آینده وبلاگ‌ها را در بخشان توصیف می‌کند و معتقد است که در آینده وبلاگ‌ها به سمت گزارشگری و طنز نویسی گرایش پیدا می‌کنند.» پدیده‌هایی همچون اخبار دروغ، روزنامه‌نگاری آنلاین، عکس خبری، اخبار بیست و سی و ... از مطالبی است که مولف در ادامه کتاب به آن توجه داشته است. او در این بخش‌ها نیز به تناسب از آرا و نظریات روزنامه‌نگاران و اهالی رسانه بهره برده است؛ چهره‌هایی همچون شهرام وثوقی‌راد، دکتر اکبر عالمی، محمود سلطانی‌فر، محمد مهدی زاده، دکتر حسن نمکدوست و تژا میرفخرایی.

چهار فصل پایانی کتاب نیز به مسائلی همچون «رسانه‌ها و انقلاب»، «باخبرنگاران»، «شما هم می‌توانید خبرنگار شوید» و «جنگ روانی» اختصاص دارد. مولف از قول دکتر علی اصغر محکی می‌نویسد: «امروزه خاخریز نبرد به خاخریز رسانه تبدیل شده است، به این ترتیب که رسانه در لبه جلویی اقدامات قرار می‌گیرد و سعی می‌کند از طریق تصویرسازی و ذهنیت‌سازی، کار یک لشکر رزمنده و متعهد را انجام دهد.»

کارشناسان از اطلاع‌رسانی الکترونیک در نمایشگاه بیست و یکم می‌گویند

همراهی امواج با کتاب

در واقع فقط خیابان‌های اصلی نمایشگاه زیر پوشش بلوتوث هستند که البته اگر بدانیم امکان دیگری به نام پیامک هم هست، شاید زودتر از همه به آن مراجعه کنیم.

نکته قابل توجه در مورد پیامک این که حتما باید نام کامل کتابی را که می‌خواهید، بدانید و گر نه فوراً پیامکی به ما ارسال می‌شود با این مضمون که: «لطفاً نام کتاب را کامل وارد کنید.»

اطلاع‌رسانی الکترونیک کتاب‌های خارجی
از آنجا که تعداد محدودی از کتاب‌های خارجی در نمایشگاه عرضه می‌شود اگر از روز دوم و سوم برای خرید مراجعه کرده باشید، باید به طریقی مطمئن می‌شدید که آیا از آن کتاب در انبار موجود هست یا نه که این آمار را هم ناشران در غرفه خود وارد می‌کردند و هم باجه بانکی که بازدیدکنندگان برای واریز پول به آن مراجعه کردند.

وقتی شماره ۱۰ رقمی ISBN کتاب خارجی مورد نظرتان را اعلام کنید به شما اطلاع می‌دهند که آیا از آن کتاب در نمایشگاه موجود است یا نه. دکتر جلالی در نزدیکی یکی از این باجه‌ها ایستاده و می‌گوید که روز اول کتابی را در انتشارات جان وایلی دیده، اما چون سقف خرید کارت اهل قلم کم بوده، موفق به خرید آن نشده و حالا که چند روز گذشته و سراغ کتاب را گرفته مسئولان غرفه که جلوی رایانه نشسته‌اند، نمی‌دانند که از آن کتاب موجود هست یا نه؛ به همین خاطر به باجه بانک مراجعه کرده و از آنها پرس‌وجو کرده است. در واپسین روزهای برگزاری نمایشگاه باز هم به سراغ داریوش مطلبی رفتیم و از چند و چون وضعیت نمایشگاه جويا شدیم وی در این زمینه گفت: «از همان روز نخست نمایشگاه، ایستگاه‌های اطلاع‌رسانی رایانه‌ای ما آغاز به کار کرده و غیر از قطع برق که همان روز اول اتفاق افتاد، هیچ مشکلی مانع فعالیت همکاران نشد.»

وی می‌افزاید: «در پایان نخستین روزهای نمایشگاه سرگروه‌های مربوط به ایستگاه‌های اطلاع‌رسانی محیطی و رایانه‌ای را دور هم جمع کردیم و سوالاتی که مردم از آنها پرسیده بودند اما جوابی برای آنها وجود نداشت را مطرح کردند. به این ترتیب پاسخ‌های مناسب برای این سوالات پیدا شد و در روزهای بعد در اختیار مردم قرار گرفت.»

اطلاع‌رسانی - درباره مشکلات نمایشگاه عنوان می‌کند: «مشکل خاصی نبود و فقط روز اول چند ساعتی با قطع برق مواجه بودیم. همین که مردم با اعتماد به سراغ ما می‌آیند خوب است و خستگی را حس نمی‌کنیم.»

محمدعلی جوان دانشجویی است که از تبریز به دنبال کتاب‌های پزشکی آمده. وقتی از او در مورد چند و چون اطلاع‌رسانی رایانه‌ای می‌پرسیم می‌گوید: «هرچند دو سه عنوان کتابی که می‌خواستیم نبود اما همان‌هایی را هم که بود به کمک کسانی یافتیم که در ایستگاه اطلاع‌رسانی مرا راهنمایی کردند.»

هنگام گفت‌وگو خانم میانسالی به ما نزدیک می‌شود و می‌گوید: «فکر می‌کنم اگر این اطلاع‌رسانی انجام نمی‌شد، گشتن در نمایشگاهی با این وسعت به دنبال یک کتاب کاملاً بی‌معنی بود.»

بلوتوث

کمی از غرفه‌های اطلاع‌رسانی فاصله بگیرید، اگر به جست‌وجوی منابع اطلاع‌رسانی الکترونیک دیگری بگردید، حتماً به غرفه‌های بلوتوث برخورد می‌کنید. غرفه‌هایی که اسمال برای نخستین بار در نمایشگاه دیده می‌شوند و در هر کدام از آنها یکی - دو نفر پشت دستگاه لپ‌تاپ نشسته و شما را راهنمایی می‌کنند و توضیح می‌دهند که اگر بلوتوث تلفن همراهتان را روشن کنید چه امکاناتی در اختیار شما قرار می‌گیرد و چگونه می‌توانید از نرم‌افزار مخصوص استفاده کنید.

مبنای اطلاعات موجود برای نرم‌افزار بلوتوث هم اطلاعات رایانه‌ای است، اما چون برد بلوتوث فضای محدودی را پوشش می‌دهد؛ اگر ناشر خاصی بخواهد در فضای غرفه خود آثارش را معرفی کند و اطلاعاتی در اختیار مراجعان قرار دهد، باید به مرکز بلوتوث مراجعه کرده و نرم‌افزار مخصوص را با هماهنگی در رایانه مستقر در غرفه خود نصب کند.

از بعد از ظهر روز سوم که بلوتوث فعال شد جوانترها برای امتحان هم که شده، به غرفه‌های بلوتوث سر می‌زنند و با شور و هیجان خاصی در مورد چگونگی استفاده از آن پرس‌وجو می‌کنند. اما اشکال بلوتوث این است که وقتی از یک مرکز خاص دورتر می‌رویم امکان دسترسی به آن نیست.

بیست بهار از عمر اردیبهشتی نمایشگاه گذشت و امسال در سال ۱۳۸۷ و ۲۰۰۸ میلادی این نمایشگاه در حالی بیست و یکمین بهار را تجربه کرد که همراه عطر بهار، امواج الکترونیکی اطلاع‌رسانی فضای آن را پر کرده بود.

قطعا نمایشگاهی به این وسعت که بزرگ‌ترین رویداد فرهنگی کشور محسوب می‌شود و جزو خبرسازترین رویدادهاست، بهترین و مناسب‌ترین امکانات روز را نیاز داشت بر همین اساس امسال مسئولان خانه کتاب با تلاش فراوان، خدمات وسیع اطلاع‌رسانی محیطی و رایانه‌ای را که قبلاً توسط دو بخش جدا از هم انجام می‌شد، در اختیار مراجعان قرار دادند.

به گفته داریوش مطلبی مسئول مرکز اطلاع‌رسانی خانه کتاب، گروه اطلاع‌رسانی سه ماه پیش از آغاز نمایشگاه کار خود را آغاز کرد و همه امکانات و شرایط نرم‌افزاری برای اطلاع‌رسانی را فراهم آورد.

به گفته وی تفاوت اطلاع‌رسانی اسمال با سال‌های پیش به لحاظ کیفی بود که سعی شد شرایط بهتری فراهم شود و در همین راستا سیستم اطلاع‌رسانی از طریق بلوتوث به سیستم‌های قبلی که شامل رایانه و پیامک بود اضافه شد. همکاران اطلاع‌رسانی رایانه‌ای نیز ۹۰ نفر بودند که برای این کار آموزش دیدند و در پنج واحد استقرار یافته و اطلاعات مختلف را در اختیار بازدیدکنندگان قرار دادند. این اطلاعات شامل نام پدیدآورنده، ناشر و مکان استقرار ناشر بود.

اما راه مناسب‌تر و آسان‌تر، دریافت اطلاعات مراجعان از طریق پیامک بود که مردم می‌توانستند از طریق فرستادن سوال خود به شماره ۳۰۰۴۱۴۲، اطلاعات را از این طریق دریافت کنند.

لازم به توضیح است که هر چند سایت جداگانه خاصی برای ارسال اطلاعات در نمایشگاه در نظر گرفته نشده بود اما سایت WWW.TIBF.IR در تمام طول مدت نمایشگاه، اطلاعات رادر اختیار مراجعان قرار می‌داد.

همه افرادی که در رفت و آمدند، به خصوص آنهایی که رنج راه را بر خود می‌خرند و از شهرستان‌های دور و نزدیک به جشن بزرگ کتاب می‌آیند، وقتی به فضایی با این وسعت وارد می‌شوند، حتماً به راهنمایی و اطلاع‌رسانی نیاز دارند.

اصلاً وسعت نمایشگاهی که هر سال در ابعاد فیزیکی قدمی که کشت با تکیه بر همین اطلاع‌رسانی جامع و کامل است که اگر وجود نداشته باشد آنچه بیش از گشتن بین غرفه‌ها خسته‌کننده می‌شود سردرگمی و کلافگی ناشی از پیدا نکردن آن چیزی است که به دنبالش می‌گردید.

آنچه در پی می‌آید حاصل گشت و گذاری هر چند کوتاه در نمایشگاه بیست و یکم و باز خوردی از نحوه اطلاع‌رسانی رایانه‌ای است.

به سراغ یکی از ایستگاه‌های اطلاع‌رسانی می‌روم و کلمه «کارآفرینی» را جست‌وجو می‌کنم. از متصدی رایانه ایستگاه اطلاع‌رسانی روبرو می‌شوم که در ایستگاه متروی مصلی جواب می‌شوم که در نمایشگاه ۹۳ عنوان کتاب در حوزه کارآفرینی موجود است. خلافتی و نوآوری هم همین طور، ۱۰۳ عنوان کتاب در نمایشگاه در غرفه‌های مختلف در این زمینه هست که می‌توانید آنها را ببینید. خانم فرزانه نسب - یکی از مسئولان غرفه‌های

ضرورت ویرایش تخصصی و تطبیق ترجمه‌های روانشناسی با متون اصلی

ویراستار پشت میز روانشناسی

ویراستاری کتاب در همه حوزه‌های آن اعم از ویرایش فنی، صوری، محتوایی و نیز آثار ترجمه‌ای به صورت مقابله متن ترجمه شده با متن مبدأ، یکی از مراحل مهم در چرخه تولید کتاب به شمار می‌رود که امروزه در همه کشورها به عنوان یک تخصص مورد توجه دست اندرکاران کار نشر و نگارش است. در کشور ما نیز هر چند متولیان تولید کتاب اعم از نویسندگان و مترجمان و ناشران همگی به ضرورت آن اذعان دارند اما این فن عملاً هنوز به عنوان یک حرفه تخصصی تعریف و تثبیت نشده است چنان که در کمتر کتابی - به ویژه در آثار ترجمه‌ای - می‌توان نام ویراستار را در شناسنامه آن یافت.

به باور صاحب نظران، ویراستاری متن به ویژه در حوزه آثار ترجمه‌ای به دلیل وجود واسطه‌ای به نام مترجم، اهمیتی دوچندان می‌یابد و در این میان کتاب‌های روانشناسی، هم به دلیل حجم بالای آثار ترجمه‌ای و هم به دلیل اهمیت انتقال دقیق مفاهیم، حساسیتی بیش از سایر رشته‌ها دارد. در گزارش پیش رو سراغ چند تن از صاحب نظران این رشته رفته ایم و اهمیت ویراستاری متون روانشناسی و تخصص در این زمینه را مورد پرسش قرار داده ایم.

فرید براتی سده روانشناس بالینی و استادیار دانشگاه علامه طباطبایی، ویراستاری را کاری تخصصی و حرفه‌ای می‌داند و با تأکید بر ضرورت ویرایش متون روانشناسی به ویژه متون ترجمه‌ای، قصور و کوتاهی ناشران را در کار ویرایش مورد انتقاد قرار می‌دهد و می‌گوید: «با توجه به تجربه چندین ساله‌ای که از کار با ناشران داشته‌ام، گاه دیده‌ام که مولف یا مترجمی اثری را برای چاپ می‌آورد که ضعف‌های جدی هم به لحاظ ترجمه و هم به لحاظ ویراستاری دارد و وقتی ارزیابان می‌گویند که این کتاب باید ویراستاری و یا با متن اصلی مقابله شود مولف یا مترجم کارش را به سرعت به ناشر دیگری می‌سپارد و در مدت کوتاهی کتابش چاپ می‌شود این نشان می‌دهد که آن ناشر محترم به هیچ وجه به ویراستاری و پیراستگی مطالب کتاب توجهی نداشته چرا که در غیر این صورت نمی‌توانست کتاب را به این سرعت چاپ کند.» نویسنده کتاب «الفرد بین» ویراستاری را شامل سطوح مختلفی می‌داند و یادآور می‌شود: «هر متنی به طور کلی در وهله اول به ویرایش ادبی نیازمند است تا متنی یکدست حاصل شود اما نوع دیگری از ویرایش، بحث ارزیابی و مقابله متن ترجمه‌ای با متن اصلی است که البته شاید بشود گفت این کار، کار ویراستار نیست و این مسئولیت بیشتر متوجه مترجم یا مولف کتاب است.»

براتی درباره دلایل بی‌رغبتی ناشران به کار ویرایش بر این باور است که: «برخی از ناشران به دلایل اقتصادی حتی زیر بار ساده‌ترین نوع ویرایش هم نمی‌روند تا از هزینه‌هایشان در فرایند تولید کتاب کم شود.»

او همچنین معتقد است: «بی‌توجهی به مسئله ویرایش ضربه بزرگی به روانشناسی می‌زند و شاهد مثالش چاپ کتاب‌هایی است که به دلیل نداشتن ویراستار حرفه‌ای، آثاری بی‌هویت و کم‌مایه از کار در می‌آیند.»

علیرضا طهماسب مترجم کتاب «درآمدی بر روابط موضوعی و روانشناسی خود» نیز درباره

می‌شود، از این رو بسیاری از دست اندرکاران امر ویرایش، تعریف محدوده کار خود را منوط بر تبحر و چیره دستی مترجم می‌دانند.

نیرسان گاهان ویراستار و مترجم آثار روانشناسی در این باره می‌گوید: «اگر مترجم کارش را درست بلد نباشد - همچنان که در بسیاری آثار ترجمه‌ای فعلی شاهد هستیم که یک مترجم نه به متن اولیه و اصلی مسلط است و نه به زبان مقصد یعنی فارسی - حاصل کار اثری بی‌مایه و کم‌جان خواهد شد که در این صورت گاه ناشران در صدد برمی‌آیند تا نقاط ضعف ترجمه را با اعمال ویراستاری مرتفع کنند.»

وی یادآور می‌شود: «گاه پیش آمده که متنی را برای ویرایش به من سپرده‌اند و حد ویرایشی که من اعمال کرده‌ام در حد یک ترجمه مجدد بوده است اما از آنجا که ناشر اصرار داشته نام آن مترجم به عنوان پشتوانه کار، روی جلد کتاب بیاید، کتاب به نام او چاپ شده است.»

لزوم آشنایی و شناخت ویراستار به حوزه تخصصی که در آن فعالیت می‌کند نظیر روانشناسی، از دیگر نکات مورد تأکید کارشناسان کتب روانشناسی است. فرید براتی سده در این باره می‌گوید: «هر قدر آشنایی ویراستار با این حوزه - روانشناسی - بیشتر باشد، حاصل کار واجد ارزش بالاتری است گرچه اغلب در خوشبینانه‌ترین حالت حداکثر تنها به اعمال ویرایش ادبی اکتفا می‌شود اما قدر مسلم اگر هر دوی این ویژگی‌ها - یعنی هم تخصص در حوزه روانشناسی و هم تخصص در ویراستاری ادبی - در یک شخص جمع آمده باشد، بی‌تردید حاصل کار، متنی ویراسته‌تر و پیراسته‌تر و واجد ارزش علمی بالاتری خواهد بود.»

دل‌آرا قهرمان نیز با تأکید بر اهمیت آشنایی و شناخت ویراستار به زمینه کاری اش می‌گوید: «مفاهیم روانشناسی، مفاهیمی بسیار حساس، ظریف و دقیق هستند که در وهله اول یک نویسنده یا مترجم باید از عهده انتقال دقیق آنها به خواننده برآید و در وهله بعد ویراستار با دقت نظر و شناختی که از این مفاهیم دارد بتواند نقاط ضعف نویسنده یا مترجم را به نحو احسن مرتفع کند.»

اما درباره اصلاح و تغییر وضعیت موجود در حوزه ویراستاری به طور اعم و ویراستاری کتب روانشناسی به طور اخص، کارشناسان حوزه کتاب این مسئولیت را در درجه اول متوجه دستگاه‌هایی چون فرهنگستان زبان و ادب فارسی و فرهنگستان علوم و همینطور ناشران می‌دانند. براتی نقش وزارت ارشاد را نیز نقشی تعیین‌کننده می‌داند و می‌گوید: «همان طور که در وزارت ارشاد کتاب را پیش از چاپ ارزیابی می‌کنند و معایب آن را متذکر می‌شوند لازم است این کتاب‌ها از لحاظ ویراستاری هم به بررسی گذاشته شوند و حتی در صورتی که یک کتاب فاقد ارزش‌های یک متن ویراسته شده بود آن را به ناشر ارجاع دهند.»

علیرضا طهماسب نیز بر این باور است که برای حل مشکلات حوزه ویراستاری اولاً سازمان‌هایی مثل سازمان سمت و فرهنگستان علوم - در بخشی که مربوط به علوم انسانی و مشخصاً روانشناسی است - بیشتر کار کنند و فرهنگ و آژگان واحدی را که مقبول همه استادان باشد تهیه کنند و در درجه دوم کتاب‌های تخصصی بیشتری منتشر شود.»

یادداشت

مجتبی جعفری

روانشناسی ویرایش

نخستین ترجمه‌ها در حوزه علوم انسانی از فلسفه آغاز شد و به مرور به حوزه‌های دیگر مثل تاریخ، جامعه‌شناسی، حقوق، سیاست و نهایتاً روانشناسی رسید. ترجمه کتب روانشناسی از دهه سی آغاز شد و با تاسیس گروه روانشناسی در دهه چهل سرعت گرفت و تا به امروز نیز به مقتضای بلندی جایگاه این دانش در حیات جمعی و فردی آدمیان رشدی فزاینده داشته است.

به دست دادن شرحی تمام از وضعیت ترجمه و کاستی‌ها و دشواری‌ها و آسیب‌های آن البته محتاج مقال و مجالی دیگر است ولی شاید بتوان با نگاهی اجمالی به برخی از مسائل آن به اختصار اشاره کرد. نخست اینکه وضعیت ترجمه در حوزه روانشناسی جدای از وضعیت ترجمه در دیگر شاخه‌های علوم انسانی نیست و بر آن همان می‌رود که بر سایر رشته‌های علوم انسانی.

نخستین ترجمه‌هایی که در حیطه روانشناسی انجام پذیرفت عمدتاً به دست کسانی صورت گرفت که از سر علاقه مندی و گاه تفنن به این رشته روی آورده بودند. به ویژه که شروع این ماجرا نیز با گسترده شدن نام فریود و روانکاوای او همراه بود. اندیشه‌های او و شاگردانش در حیطه‌های مختلف فلسفه، ادبیات، هنرهای نمایشی و تجسمی، انسان‌شناسی، اسطوره‌شناسی و ... زمینه ساز تعلق خاطر طیف‌ها به این شاخه از دانش شد و سبب شد تا غیر متخصصان نیز به ترجمه و نوشتن در این زمینه بپردازند اما متأسفانه گذشته از بعضی استثناها، اغلب این ترجمه‌ها هم از حیث صحت و دقت و هم از حیث زیبایی و سلاست فاقد ارزشند. چنان‌که پیشتر اشاره شد، نخستین ترجمه‌ها از کتب علوم انسانی از فلسفه آغاز شد اما بر خلاف روانشناسی، مترجمان پیشرویی که پای در مسیر ترجمه فلسفه گذاشتند از فریخته‌ترین صاحبان قلم این کشور بودند و نخستین ترجمه و تالیف‌های آنها نه تنها آثاری گرانمایه در فلسفه که جزو شاخص‌ترین ترجمه‌ها در علوم انسانی و از مصادیق کامیابی و توفیق در ترجمه به شمار می‌رود.

بحث و جدل‌های طولانی و موشکافی‌های زبان‌شناسانه بسیار بر سر ترجمه واژگان فلسفی و نوشتن واژه‌نامه‌ها و فرهنگ‌های مختلف گردآوری انتقادی سنت و پیشینه‌واژگانی و... همگی به شکل‌گیری این استانداردها کمک کرده‌است. آنچه گفته شد البته از قدر و مقام مترجمان والا و توانایی که در ترجمه متون روانشناسی از آغاز تا کنون کوشیده‌اند نمی‌کاهد و سعی ایشان البته مشکور است و حتی می‌توان گفت قوتی هم که امروزه در ترجمه‌های روانشناسی دیده می‌شود حاصل جهد بلیغ این قوم است اما از این نکته نمی‌توان گذشت که متأسفانه این جریان‌ها روندی پویا پدید نیاورد. شاید نتوان برای این مسئله راه‌حلی یافت اما تمهیداتی می‌تواند به شکل‌گیری و تقویت سریع‌تر این زبان استاندارد و پذیرفته بینجامد. یکی از این تمهیدات تقویت ویراستاری است. جذب و حتی تربیت ویراستاران متخصص در حوزه روانشناسی و تقویت جایگاه ویراستاری در فرایند ترجمه و چاپ کتاب کمک شایانی به رهایی از تشمت زبانی در ترجمه‌های روانشناسی است.

به کارگیری ویراستارانی که افزون بر تخصص، بر زبان و فرهنگ مقصد نیز تسلط داشته باشند، همچنین فراهم ساختن امکان فضای نقد و ارزیابی آثار منتشر شده - چه تالیف و چه ترجمه - در چارچوب نشریات و نشست‌های تخصصی منظم و منسجم البته نه راه حلی بنیادین که گام نخست در سامان بخشیدن به نابسامانی‌های این عرصه می‌تواند باشد.

این هفته با علی ثمری، نویسنده کتاب «این دست که بر گردن او می بینی»

یک دست قلم، یک دست سفال

امروز نیست و به عنوان کالایی جانبی به آن نگاه می کنند اما بعضی از محصولات ما هنوز هم در زندگی بسیاری از مردم مناطق کشور استفاده می شود. یکی از کارهای جالبی که شما در این کتاب انجام داده اید، آوردن بسیاری از شعرهای کلاسیک است که با موضوع سفال و سفالگری سروده شده اند. به می خواستم با این کار اولاً به جایگاه تاریخی هنر سفالگری بپردازم و دوم ضعف های تاریخی خود را در این زمینه جبران کنم. چرا کتاب برگرفته از یک بیت از رباعی خیام است؟ به این دلیل که خیام بهترین تصویر را از این هنر ارائه داده که هم نشان دهنده اصالت آن است و هم نمودی امروزی دارد. میزان استقبال از این کتاب تا چه حدی بوده؟ خوشبختانه خوب بوده و من به عنوان اولین کتابم از جذب مخاطبش راضی هستم. تا آنجایی که می دانیم هنر سفالگری در ایران هنوز هم رواج بسیار بالایی دارد و شما در بخشی از کتاب به آنها اشاره کرده اید. اگر ممکن است کمی بیشتر در این باره بگویید. قبل از هر چیز باید بگویم که سفالگری یک شغل شبانه روزی است و سفالگر اگر عاشق نباشد هرگز نمی تواند مشکلات را تحمل کند. امروزه در جنوب کشور سفالگرانی هستند که کالایشان در اکثر کشورهای عربی عرضه می شود. منظور من این است که تنوع کالایی که در قالب سفال عرضه می شود بسیار بالاست و نیاز به پژوهش های همه جانبه دارد. تا آنجا که من می دانم بیش از پنجاه هزار سفالگر در سراسر ایران وجود دارد که همگی به طور جدی فعالند. پس سفال صرفاً یک کالای تزئینی نیست؟ همان گونه که عرض کردم به شیوه ساخت و ساز آن بر می گردد که نوع استفاده را به دنبال دارد. مزیت سفال این است که هم می تواند یکی از وسایل تزئینی خانه باشد و هم می توان از آن استفاده های دیگری کرد. شما سفالگری را در دانشگاه آموخته اید؟ خیر، این شغل، شغل خانوادگی من است و از پدر بزرگم یاد گرفته ام. آیا می خواهید این پژوهش را ادامه دهید؟ در حال حاضر مشغول کار بر روی انواع سفال ها در ایران هستم که دوست دارم به زودی به سرانجام برسد.

داشته اید. چرا؟ تاریخچه سفالگری به صدها سال پیش یا حتی بیشتر از آن می رسد و هر کشوری بنا به سلیقه خود به نوعی از آن استفاده کرده است. من سعی کرده ام در این کار در سطح دانش خودم با مخاطب برخورد کنم و به این امر معترف هستم که از تاریخچه دقیق آن اطلاع زیادی ندارم. توضیح روند ساخت یک سفال از مرحله پیداکردن خاک و چگونگی آماده سازی آن به نظر شما می تواند به تنهایی به کار یک علاقه مند بیاید؟ خیر، البته من در مقدمه اشاره کرده ام که همه مراحل هنر سفالگری باید در حد توان با حضور یک استاد همراه باشد و کتاب من فقط سرفصل های کل را ارائه داده است. خود شما هم سفالگری می کنید؟ بله، این هنر یکی از دلمشغولی های اصلی زندگی من است و می توانم بگویم که شغل اجدادی ام محسوب می شود. آیا سفال هایی که شما می سازید استفاده کاربردی هم دارند یا فقط تزئینی هستند؟ در شهرهای بزرگ تعریف دیگری به جز تزئینی بودن از سفال وجود ندارد، یعنی نیاز انسان های

علی ثمری متولد ۱۳۴۸ در اولین کتابش دست به ابتکار تازه ای زده و تلاش کرده است که دانسته های خود از هنر سفالگری را با زبانی ساده به رشته تحریر درآورد. این کتاب که هنر سفالگری از اولین مراحل تا آخرین لحظه را توضیح داده در نوع خود کتابی خواندنی است. به نظر می رسد کتاب اول شما یعنی «این دست که بر گردن او می بینی» اولین کتاب درباره مراحل فن سفالگری باشد. اگر ممکن است کمی درباره کتابتان توضیح بدهید. حقیقتش این است که من درست نمی دانم پیش از این کتابی با این مضمون منتشر شده یا خیر. البته من خیلی سعی کردم که کتابی پیدا کنم اما موفق نشدم اما هنوز جرئت نمی کنم بگویم که این کار اولین کار در این زمینه است، به هر حال اگر کتابی هم با این موضوع وجود نداشته باشد باز هم کسانی هستند که در پدید آمدن کتاب بر گردن من حق دارند یعنی همان سفالگران زحمتکشی که مستقیم یا غیرمستقیم با آنها در ارتباط بوده ام. شما در این کتاب کمتر به تاریخچه سفالگری پرداخته اید و بیشتر به نکات آموزشی توجه

در هفته گذشته از نظر انتشار کتاب های چاپ اول، کمیته ملی المپیک جمهوری اسلامی ایران با بیست عنوان پرکارترین ناشر، محدود کلیم مزنایی با ده عنوان کتاب پرکارترین مولف و خاتم مریم تاجیک با چهار عنوان کتاب پرکارترین مترجم بودند. **شخص های آماري کتاب های بزرگسال**

شخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۱۱۰۰۰ ریال	رضان مایه که در آن به مهمانی خدا دعوت می شود، ناشر: خوش نگار، چاپ ۱، ۵۶ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۳۰۰۰۰۰ ریال	Burket's oral medicine، لسترویلیم برگت، ناشر: نمایان نسوز، چاپ ۱، ۶۰۶ صفحه، ۵۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۴۹ مرتبه	قانون کار، قانون بیمه بیکاری، همراهِ با تصویب نامه ها، آیین نامه ها، بخشنامه ها، دستورالعمل ها، طبقه بندی مشاغل، پانزده افزایش تولید، مرد و زنان، ناشر: نشر دوران، ۴۴۸ صفحه، ۵۰۰۰ نسخه، ۲۲۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۰۰۰۰۰ نسخه	اندیشه اسلامی ۱ (کتاب رشته ها)، جعفر سبحانی تبریزی، ناشر: دانشگاه پیام نور، چاپ ۱، ۱۰، ۱۲۲ صفحه، ۸۱۰۰۰ ریال
کمترین شمارگان	۱۰۰ نسخه	بر بال سخن، احمد مرزوقی، ناشر: طراحان ایماز، چاپ ۱، ۲۴ صفحه
بیشترین صفحه	۱۲۵۰ صفحه	فرهنگ طولی انگلیسی - فارسی به انضمام فهرست واژگان فارسی، شامل بیش از ۴۰۰۰۰ اصطلاح طولی - عباس یزدی، ناشر: رهنما، چاپ ۱، ۲۰۰۰ نسخه، ۱۲۵۰۰۰ ریال
کمترین صفحه	۱۶ صفحه	تاریخ آمارگیری از گرایه ماشین آلات منتخب مورد استفاده در طرح های عمرانی لایحه اول ۱۳۸۶، ناشر: مرکز آمار ایران، دفتر اطلاع رسانی و پایگاه اطلاعات آماری، چاپ ۱، ۳۰۰ نسخه، ۵۰۰۰ ریال

شخص های آماري کتاب های کمک درسی

شخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
ارزاترین کتاب	۸۰۰۰۰ ریال	علوم تجربی پایه سوم ریاضی، ناشر: آوازی علم، چاپ ۱، ۴۸ صفحه، ۳۰۰۰ نسخه
گرانترین کتاب	۳۵۰۰۰۰ ریال	دستگاه اصول و مهارت های پرستاری - حامیان، مطهری، فرایندها و کاربردها، باربارا گوزویر، صدیقه (فوج) مشهدیان، ناشر: میر شیداد چاپ ۱، ۷۴۰ صفحه، ۱۰۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۴۲ مرتبه	مجموعه های طبقه بندی شده زمین شناسی: سال سوم - پیش دانشگانی: کنکورهای سراسری و آزاد همراهِ با تست های سال ۸۶ و پاسخ تشریحی، ناشر: کانون فرهنگی آموزش، ۱۳۶ صفحه، ۲۰۰۰ نسخه، ۴۹۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۵۰۰۰ نسخه	مهارت های برای زندگی: کلاس چهارم، فوبه فتحعلی نواسانی، ناشر: سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور فرهنگی و پیشگیری، چاپ ۱، ۱۱۲ صفحه
کمترین شمارگان	۵۰۰ نسخه	آمار و احتمالات کاربردی (به همراه تست های کارشناسی ارشد)، سعید رضاخواه، ناشر: دانشگاه صنعتی امیرکبیر (پلی تکنیک تهران)، چاپ ۱، ۲۴ صفحه، ۴۴۵۰۰ ریال

گزارش آماری هفته

گزارش آماری هفته از سوی بخش کتابداری و اطلاع رسانی "خانه کتاب" و براساس اطلاعات ثبت شده در بانک اطلاعات این موسسه ارائه می شود. از شنبه ۱۳۸۷/۰۲/۲۳ تا چهارشنبه ۱۳۸۷/۰۲/۲۵، ۷۸۹ عنوان کتاب در بانک اطلاعات خانه کتاب ثبت شده است. بیشترین تعداد کتاب ها در موضوع علوم عملی و سپس ادبیات بوده است. پس از آن به ترتیب موضوعات کودک و نوجوان، علوم اجتماعی، آموزشی و کمک درسی و سایر موضوعات قرار دارند.

گزارش آماری کتاب های منتشره در هفته گذشته (به تفکیک موضوع)

ردیف	موضوع	تعداد کل	تیراژ*	ترجمه	چاپ ایران	تعداد چاپ	تهران	شهرستان	شمارگان متوسط	نسخه
۱	کلیات	۲۶	۲۳	۳	۱۵	۱۱	۲۴	۲	۱۸۸۸	۳۵۱
۲	فلسفه و روانشناسی	۴۵	۱۰	۳۵	۹	۲۶	۴۵	۰	۲۶۹۱	۲۷۹
۳	ادبیات	۶۵	۴۴	۲۱	۲۰	۴۵	۶۴	۱	۴۴۶۶	۳۹۱
۴	علوم اجتماعی	۱۰۰	۸۱	۱۹	۶۹	۳۶	۱۰۴	۱	۴۵۲۲	۴۸۴
۵	زبان	۱۲	۹	۴	۷	۶	۱۲	۰	۲۸۵۴	۴۵۱
۶	علوم طبیعی و ریاضیات	۲۶	۲۰	۶	۹	۱۷	۲۶	۰	۲۲۴۶	۳۹۱
۷	علوم عملی	۱۳۸	۷۸	۶۰	۹۰	۴۸	۱۳۴	۴	۲۶۸۲	۳۱۱
۸	هنر	۴۱	۲۳	۱۸	۲۶	۱۵	۴۱	۰	۲۲۳۸	۱۸۱
۹	ادبیات	۱۱۴	۷۹	۳۵	۷۲	۴۲	۱۱۲	۱	۴۴۶۴	۳۰۴
۱۰	تاریخ و جغرافیا	۴۲	۲۹	۱۴	۲۲	۴۱	۴۲	۱	۲۶۴۰	۳۶۲
۱۱	آموزشی و کمک درسی**	۶۶	۶۵	۱	۶۵	۴۲	۶۵	۱	۳۱۴۰	۴۶۵
۱۲	کودک و نوجوان	۱۰۷	۱۰۶	۱	۱۰۶	۴۲	۶۵	۱	۴۰۹۶	۸۳
	جمع بندی	۵۷۷	۲۲۲	۴۲۸	۳۶۱	۷۷۷	۱۲	۲۸۲۵		۲۸۷

* تیراژ: به معنی تیراژ چاپ می شود که ترجمه می باشد. تیراژ کلی چون تصحیح، تیراژ، گردآوری، تحلیف، نشر و نظایر آن.
** منظور از موضوع آموزشی و کمک درسی: کلیه کتاب هایی است که به نوعی با مواد درسی و برنامه های آموزشی نام مطابقت نمی نمایند. ریاضی و درمیان مربوط هستند و مطالب آنها دانش آموزان از پیش دبستانی تا دبیرستان هستند.

شخص های آماري کتاب های کودک و نوجوان

شخص ها	مقدار	مشخصات کتابها
گرانترین کتاب	۱۹۰۰۰۰ ریال	فرمای زمین: دورترین کرانه، ارسولواک اسوزان، پیمان اسماعیلیان، ناشر: قصه های کتاب های بگفته، چاپ ۱، ۴۱۰ صفحه، ۲۲۰۰ نسخه
بیشترین تیراژ چاپ	۳۴ مرتبه	طبقه های شیرین، اسماعیل برادران شاهرودی، ناشر: جواهری، ۱۹۲ صفحه، ۱۰۰۰۰ نسخه، ۱۰۰۰۰ ریال
بیشترین شمارگان	۱۵۰۰۰ نسخه	مهارت های برای زندگی: اول دبستان، ریحانه نوبک پور، ناشر: سازمان بهزیستی کشور، معاونت امور فرهنگی و پیشگیری، چاپ ۱، ۹۶، ۳۱ صفحه
کمترین شمارگان	۱۰۰۰ نسخه	زبان، ستاره ای آرزو، اتینا هورویوتس، کیتا گرگانی، ناشر: کاروان، چاپ ۱، ۲۲۴ صفحه، ۳۰۰۰۰ ریال
بیشترین صفحه	۷۷۰ صفحه	فرهنگ فارسی کودک و نوجوان، میتو امیرقاسمی، ناشر: کویر، چاپ ۱، ۱۱۰۰ نسخه، ۸۹۰۰۰ ریال

تعداد ناشران در این هفته	تعداد ناشران در این هفته	تعداد پدیدآورندگان			
		مؤلف*	مترجم	زن	مرد
۲۷۳	۵۰	۸۹	۱۲۹	۵۱	۴۱۰

* مؤلف: تمامی پدیدآورندگان (بند نویسنده، نام، گردآورنده، تصحیح و...) به جز مترجم

زهره نیلی

افسانه، داستانی است که در آن انسان‌ها، جانوران، اشیا یا موجودات تخیلی، ماجراهای گوناگون و باورنکردنی به وجود می‌آورند. برای نمونه در بعضی از افسانه‌ها، از قالیچه یا تخت با بال‌هایی سخن گفته شده که انسان به کمک آنها به پرواز درآمده است. اگر چه پرواز انسان با این وسیله‌ها واقعیت ندارد ولی بیانگر آرزوی انسان برای کاستن از رنج ناتوانی پرواز در آسمان بوده است. به این ترتیب، افسانه‌ها گاهی بیانگر غم‌ها، شادی‌ها، امیدها و آرزوهای انسان بوده و با او از جهانی بهتر و زیباتر سخن می‌گویند. افسانه‌ها جزئی از ادبیات شفاهی یک ملت به شمار رفته و سینه به سینه منتقل می‌شوند و از نسلی به نسل دیگر می‌رسند. به همین دلیل به آسانی مرزهای جغرافیایی را پشت سر می‌گذارند و از سرزمینی به سرزمین دیگر می‌روند و خود را با فرهنگ و آداب و رسوم آن سرزمین هماهنگ می‌کنند. انتشارات محراب قلم به یاری تعدادی از نویسندگان کودک از جمله محمدرضا شمس، مجموعه افسانه‌های ملل را در ۱۲ جلد گردآوری و ترجمه کرده است. به این بهانه به گفت و گو با محمدرضا شمس، نویسنده کودک و نوجوان نشستیم و با او از افسانه و افسانه‌سرایی سخن گفتیم.

با محمدرضا شمس و «افسانه‌های ملل»

افسانه، هویت همیشگی

آقای شمس! لطفاً کمی درباره ماهیت افسانه توضیح دهید.

افسانه‌ها به دوران کودکی بشر تعلق دارند، به همین دلیل، کودکان امروز از شنیدن آن، لذت می‌برند و من بر این باورم که قدمت افسانه‌ها، حتی به پیش از این دوران برمی‌گردد، به این معنی که از وقتی انسان به دنیا می‌آید، افسانه‌ها هم متولد می‌شوند و در طول زندگی با او و همراه او هستند. به همین خاطر به گروه سنی خاصی تعلق نداشته و با همه افراد ارتباط برقرار می‌کنند. افسانه‌ها به گفته شما به دوران کودکی بشر و روزگاری برمی‌گردند که بسیاری از خواسته‌های او محقق نشده بود، برای مثال انسان روزگاری به پرواز در آسمان‌ها می‌اندیشید اما امروز دلیلی برای افسانه‌سرایی در این زمینه یا موارد مشابه وجود ندارد؟

اگرچه آرزوی پرواز در جهان امروز، آرزویی دست‌یافتنی است اما این گونه افسانه‌ها، بیانگر بخشی از رویاها و تصورات انسان‌های پیشین بوده‌اند که باید گردآوری و ضبط شوند و بهترین نمونه در این زمینه، مجموعه افسانه‌هایی است که به کوشش برادران گریم، گردآوری شده است. چرا که برادران گریم توانسته‌اند از روش‌های درست و علمی برای جمع‌آوری افسانه‌ها استفاده کنند و آنچه آنها ثبت کرده‌اند، معروف تر و شناخته شده تر از نمونه‌های مشابه است. برای مثال «سیندرلا» را همه می‌شناسند اما چند درصد مردم جهان با «ماه پیشونی» آشنا هستند؟

اگر افسانه‌ها در شمار ادبیات شفاهی ما هستند و سینه به سینه نقل می‌شوند، چه نیازی به گردآوری آنها وجود دارد. مگر خاصیت آنها، انتقال از نسلی به نسل دیگر نیست؟

اگر چه افسانه‌ها از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند اما هر کس، در هر زمان با توجه به شرایط موجود، محدودیت‌های جغرافیایی و شرایط اقلیمی به ویرایش قصه و افسانه و به روز کردن آن پرداخته و این امر، به ماندگاری این میراث ارزشمند کمک کرده است. در حقیقت امروز شکل ثبت و ضبط ما تغییر کرده است و با توجه به رشد روزافزون صنعت و فناوری ناچاریم علاوه بر انتقال سینه به سینه، به مکتوب کردن و انتشار افسانه‌ها نیز بپردازیم.

به نظر شما روایت افراد گوناگون از افسانه‌ها، اصل افسانه را مخدوش نمی‌کند؟

ما می‌توانیم جملات و اتفاقات را امروزی کنیم به این معنی که می‌توان جمله‌های اضافی را حذف یا به زبان امروز بازنویسی کرد. چرا که افسانه‌ها در روزگاران گذشته در قالب نقلی روایت می‌شده‌اند و این روش در دنیای امروز، رواج چندانی ندارد. اگرچه بازنویسی درجات گوناگون دارد، به این معنی که هم می‌توان تنها به روان کردن داستان پرداخت و هم می‌توان آن را به داستانی امروزی تبدیل کرد.

این به معنی بازآفرینی و خلق دوباره قصه نیست؟ می‌توان در بازنویسی داستان یا بازآفرینی آن، برخی شخصیت‌های فرعی را حذف کرد یا مطالبی

را به داستان افزود، بدون آن که اصل قصه، دستخوش تغییر قرار گیرد. در هر حال هر کس، روایت خاص خود را از افسانه‌های گوناگون دارد و نمی‌توان مانع بیان این روایت‌های تازه و متفاوت شد زیرا این کار به سد کردن مسیر رودی می‌ماند که به سوی دریا در حرکت است. گاهی بازآفرینی افسانه‌ها، در دنیای شتاب زده معاصر، جذاب است برای مثال جی.کی. رولینگ با خلق داستانی تازه بر اساس افسانه‌ها، با بسیاری از کودکان و نوجوانان امروزی ارتباط برقرار کرد.

یک ایرانی، سال‌ها پیش از رولینگ چنین کاری را کرده. نقید الممالک، ندیم ناصرالدین شاه، سال‌ها پیش وقتی از داستان‌های تکراری چون «سمک عیار» و... خسته می‌شود، همه افسانه‌ها را در هم می‌آمیزد، به خاطر آن ناصرالدین شاه و مسائل روز هم توجه می‌کند و داستان تازه‌ای بر اساس قصه‌های قدیمی به نام «امیر ارسلان نامدار» خلق می‌کند که در زمان خود هواداران بسیار داشته است، به عبارتی افسانه‌های قدیمی و مفاهیم روز را مثل تکه‌های پازل کنار هم می‌گذارد و این کاری است که سال‌ها بعد، رولینگ انجام می‌دهد.

بازنویسی یا بازآفرینی؟ کدام یک به نیاز کودک و نوجوان امروز بهتر پاسخ می‌دهد؟

هم بازآفرینی و هم بازنویسی، هر کدام، ویژگی‌های خاص خود را دارند و در جای خود ضروری هستند. کودکان از هر نوشته و داستان خوبی استقبال می‌کنند چه در قالب بازنویسی و چه بازآفرینی که «من و کاخ پارسیمان» نوشته آرمان آریین از نمونه‌های موفق آن در سال‌های اخیر است.

مطلق‌گرایی، ویژگی غالب افسانه‌هاست و حتی در افسانه‌های امروزی مثل داستان‌های هری پاتر هم به چشم می‌خورد؛ اما شما در مجموعه افسانه‌های ملل به گونه‌ای نسبت دست یافته‌اید. در عین حال که در اصل افسانه دست نبرده‌اید.

با توجه به این که همه چیز در دنیای امروز، نسبی

است من کوشیده‌ام تا از خلق قهرمان‌هایی که یا سیاهند یا سفید پرهیز کنم و به آنها اجازه دهم تا احساسات خود را آشکار کنند. حتی در داستان «من، زن بابا و دماغ بابا» نیز تلاش کرده‌ام تا زن بابا را موجودی بد و وحشتناک جلوه‌ندهم و شخصیتی خاکستری خلق کنم که در کنار برخی بدی‌ها، آراسته به خوبی‌هایی هم هست.

بعضی معتقدند که افسانه‌ها باعث رواج سستی و خرافات در میان مردم می‌شوند و آنها را از واقعیت دور می‌کنند از این رو تمایل چندانی به آشنا کردن کودکان با افسانه ندارند. شما به عنوان نویسنده‌ای که به این مقوله علاقه‌مند است چه پاسخی در این زمینه دارید؟

تخیل با خیال، متفاوت است و افسانه‌ها تخیل مخاطبان خود را برمی‌انگیزند، نه این که آنان را وادار به خیال پردازی کنند، چرا که افسانه‌ها به دوران کودکی بشر و روزگاری برمی‌گردند که انسان دلیل علمی بسیاری از پدیده‌های طبیعی و غیرطبیعی را نمی‌دانست و با دلایل کودکانه به توجیه جریانات پیرامون خود می‌پرداخت. برای مثال علت زلزله را نمی‌دانست و فکر می‌کرد زمین روی شاخ گاو است و این حیوان بر پشت ماهی سوار شده که جنبش آن، موجب لرزیدن زمین می‌شود.

پس ریشه میل به دانستن را می‌توان در افسانه‌ها جست‌وجو کرد.

بله. انسان اولیه خواسته‌ها، کمبودها، توانایی‌ها و ناتوانایی‌های خود را در قالب افسانه بیان کرده است. برای مثال کچل بودن حسن و خوابیدن همیشگی اش در کنار تنور، یادآور دوران جنینی انسان است؛ جنبشی که همچون حسن - که از رفتن به کوچه دوری می‌کند - از ورود به دنیای جدید و ناشناخته هراسان است؛ دنیایی که در آن، آدم‌ها به هم دروغ می‌گویند و سر هم کلاه می‌گذارند اما حسن با کمک فکر و اندیشه، بر آدم‌های بدی که به هیبت غول درآمده‌اند، غلبه می‌کند و پیروز و شادمان به خانه برمی‌گردد چرا که دنیای تازه خود را شناخته و آن را کشف کرده است.

یادداشت

رحمان بنایی

سفیران آشتی

«بخش گسترده‌ای از فرهنگ مردم و ادبیات شفاهی ایران را افسانه‌ها تشکیل می‌دهند. افسانه‌های عامیانه، آینه تمام‌نمای تجربه‌های زندگی، سنت‌ها و رفتارهای مردم در درازنای تاریخ هستند. می‌توان گفت، بیم و امیدها، کشمکش‌های انسان با طبیعت و با انسان‌های دیگر و با خود، در این گونه بازتاب پیدا کرده است. کودکان با شنیدن افسانه‌های عامیانه با فراز و نشیب‌های اساسی زندگی و راه‌های روبه‌رو شدن با آنها آشنا می‌شوند. گرچه امروز افسانه‌ها را خیالی می‌پنداریم، اما روزگاری آنها، بخشی از باورهای حقیقی انسان‌ها بوده‌اند. گویی گویی تبارهای این سرزمین، نه تنها بر شمار و شکل افسانه‌ها تاثیر نهاده است، بلکه تفاوت‌های ساختی و درونمایه‌ای نیز در میان این افسانه‌ها وجود دارد که بازتابی از همسانی‌های فرهنگی مردم ایران زمین در تمام دوره‌های تاریخی است.»

بسیاری از صاحب‌نظران و پژوهشگران بر این باورند که نخستین افسانه را مردم عادی پدید آورده، سینه به سینه نقل کرده و به نسل حاضر رسانده‌اند. اما بعضی دیگر معتقدند که هنرمندان و شاعران بی‌نام و نشان و خوش قریحه‌اند که در بین عامه و توده مردم زندگی می‌کنند و به زبان آنها سخنان مسی‌گویند و ناچار ترانه‌ها، افسانه‌ها، اندرزها و پنداره‌های آنهاست که در بین عامه انتشار و رواج می‌یابد. در شمار هر کدام از این دو گروه که باشیم، نمی‌توانیم اهمیت افسانه‌ها، گردآوری و انتشار آنها به صورت مکتوب را نادیده بگیریم؛ افسانه‌هایی که باید به کودکان و نوجوانان امروز، شناسانده شوند و به زبان آنها درآیند. چرا که هویت ملی فرزندان امروز هستند و کیست که از آشنایی با فرهنگ و هویت خود سر باز زند. نویسندگان و پژوهشگرانی از سال‌ها پیش تاکنون به گردآوری این افسانه‌ها پرداخته‌اند اما جمع کردن روایت‌های گوناگون از یک افسانه به صرف توان و انرژی بسیار، احتیاج دارد و بر متولیان فرهنگی این کهن دیار است که با حمایت‌های مالی و معنوی خود، بسترهای لازم برای گردآوری و انتشار افسانه‌های قدیمی را پدید آورند.

همچنین نویسندگانی می‌توانند به بازنویسی یا بازآفرینی قصه‌ها روی آورند که با دنیای کودکان و ذهن و زبان آنها آشنا باشند و به سادگی بتوانند با کودکان امروز از افسانه‌های به ظاهر قدیمی سخن بگویند. افسانه‌هایی که از پس قرن‌ها به ما رسیده‌اند تا با ما از غم و شادی انسان‌ها و میلشان به جاودانگی سخن بگویند؛ افسانه‌هایی که به ضرورت زمان، دگرگون می‌شوند و نیازها و ضرورت‌های روانی جامعه را برآورده و از ملتی به ملت دیگر و از فرهنگی به فرهنگی دیگر می‌روند و بر غنای فرهنگی ممالک می‌افزایند. آن گونه که در دنیای امروز، افسانه‌ها صلح و آرامش را گسترش داده و مردم را به آشتی و دوستی فرامی‌خوانند، پس بهتر نیست که بازبانی کودکان این سفیران آشتی و مهربانی را به فرزندان سرزمین خود معرفی کنیم؟

گامی جدید در عرصه مردم شناسی

دکتر مرتضی فرهادی؛ مردم شناس

پس از تجدید انتشار کتاب واره از سوی شرکت سهامی انتشار که در سال ۱۳۸۰ به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی ایران معرفی شد، هم اکنون مشغول نگارش مقدمه کتابی هستم که عنوان «انسان شناسی همکاری؛ مشارکت، یاری‌گری و تعاون» را بر پیشانی دارد و قرار شده نشر ثالث آن را در آینده‌ای نه چندان دور روانه بازار کند.

چنان‌که اهالی فن می‌دانند این مبحث جزو جدیدترین حوزه‌های علوم اجتماعی در گستره بومی است و صدماتیته برخلاف دیگر حوزه‌ها - که سالانه پژوهش‌های بسیاری پیرامون آن صورت می‌گیرد - جزو کم‌منبع‌ترین و ضروری‌ترین حوزه‌ها به شمار می‌آید.

در اثر حاضر سعی داشته‌ام تا بر پایه چهل سال کار میدانی درباره یاری‌گری سنتی در ایران، این پژوهش را سامان داده و از این رهیافت، حوزه‌ای را از ایران به غرب معرفی کنم. همین ناشر - چنان‌که پیش‌تر نیز عنوان شده بود - کتاب «صنعت بر فراز سنت یا در برابر آن» را که عنوان «انسان شناسی توسعه» را بر خود دارد، منتشر خواهد کرد. علاوه بر این، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی در تدارک است که کتاب نایاب «نامه کمره» که پیش‌تر در دو مجلد با افزوده‌های حجمی بالغ بر چهار برابر (در چهار مجلد) منتشر شده بود را تجدید چاپ کند و هم اکنون تا جایی که مطلع هستم مجلد چهارم آن پیش از مجلدات پیشین آماده انتشار خواهد بود.

جز این، چندی بود که مقالاتی در حوزه تبعات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و مردم‌شناختی آب با تکیه بر بحث دانش‌ها و فناوری به رشته تحریر درآورده بودم و فرصتی پیش آمد تا این مقالات که عنوان «بانگ آب» را بر جلد دارد با افزودن مقدمه‌ای (که هم اکنون در دست نگارش است) تحویل انتشارات بلخ بدهم.

کتابی نیز در ادامه پژوهش‌های پیشینه درباره انسان شناسی هنر ایران با طرح مباحثی درباره هنر ماقبل تاریخ، هنرهای سنتی امروز، ادبیات شفاهی و ... سامان داده‌ام که نشر یکان منتشر خواهد کرد. کتاب حاضر که عنوان «انسان شناسی هنر» را بر جلد دارد، به مباحث نظیر کشفیات جدید ما درباره نقوش گلیمینه‌های عشاری سیرجان و بردسیر، ترانه‌های کار، قالیچه‌های نقش برجسته دره جوزان و ... می‌پردازد.

رویکرد نو به مالکیت صنعتی

دکتر عبدالحمید شمس؛ حقوق‌دان

قرار بود انتشارات سمت کتاب «حقوق مالکیت صنعتی» مرا که زیر عنوان حق مالکیت بر پروانه اختراع را بر جلد داشت، روانه بازار کند اما با توجه به وضع قوانین جدید، دگرگونی‌هایی در ساختار مباحث پیش آمد که مرا ناگزیر به بازنویسی برخی از فصول کرد.

در این کتاب به یکی از مهم‌ترین شاخه‌های مالکیت فکری و مباحث مبتلا به آن نظیر حقوق مالکیت صنعتی و علائم تجاری پرداخته‌ام و امیدوارم در این حوزه که یکی از کم‌منبع‌ترین حوزه‌های حقوق مالکیت فکری در نظام حقوقی ایران به شمار می‌آید، کار درخوری باشد و بخشی از خلأهای موجود در این شاخه از علم حقوق را جبران کند.

علاوه بر کتاب حاضر، همین ناشر در تدارک انتشار کتاب دیگری از بنده در رشته مدیریت است. این کتاب که عنوان «تمرکز زدایی در اداره امور حکومت‌های محلی» را بر جلد خواهد داشت به بحثی می‌پردازد که تاکنون به اشتباه فهمیده شده و کتاب سعی دارد با بازفهمی، مفاهیم تراکم‌زدایی و تمرکززدایی را در بستر اداره حکومت‌های محلی بازخوانی

کرده و تفاوت کیفی و کمی این دو مقوله را مورد بازشناسی قرار دهد.

از این دو کتاب که بگذریم، هم اکنون مشغول نگارش و ساماندهی کتابی هستم که به احتمال قریب به یقین عنوان «مدیریت استراتژیک» را بر جلد خواهد داشت.

من در کتاب حاضر ضمن بازخوانی آرای پیشگامان این مباحث، نظیر ایگور آنسوف، مایکل پورتر و ... مکتب‌های مهم مدیریت استراتژیک را معرفی کرده و آمیزه‌ای از استراتژی‌های صنعتی و تجاری را به کارآفرینان معرفی کرده‌ام.

با احترام برای خرمشهر

رضا رئیس؛ داستان‌نویس

تصور می‌کنم همین هفته انتشارات صریر آخرین رمان مرا که با محوریت حماسه خرمشهر نوشته شده روانه بازار نشر کند. در این رمان که عنوان «نخل و نی» را بر پیشانی دارد، در اصل با رویکردی مستندگونه سعی داشته‌ام تا روایتی داستانی - مستند از تاریخ بقراری این شهر از پیش از انقلاب تا روزهای غریب اشغال و شادی‌های آزادسازی‌اش ارائه کنم. توضیح بیشتر درباره این رمان را به بعد موکول می‌کنم و به خود اثر ارجاع می‌دهم.

با اشاره به این خبر که انتشارات سوره مهر در تدارک انتشار چاپ سوم رمان «قطار ۵۷» است، باید از ادامه زندگی قهرمان‌های این رمان در رمان بعدی که به احتمال قریب به یقین عنوان «ایستگاه ۵۹۸» را بر جلد خواهد داشت، خبر دهم.

در رمان «قطار ۵۷» به وقایع دوران انقلاب اسلامی پرداخته بودم و در این رمان نیز با شخصیت‌های بازمانده از رمان پیشین به جنگ تحمیلی عراق علیه ایران می‌رویم و ... این رمان هم اکنون مراحل نهایی چکش‌کاری را پشت سر می‌گذارد و در آینده‌ای نه چندان دور آماده تحویل به ناشر خواهد بود.

یکی از ناشران دوست به نام سماع قلم مسئولیت انتشار چند کتاب مرا که ناشر پیشین منتشر کرده بود برعهده گرفت و تصور می‌کنم همین روزها چاپ سوم کتاب‌های «خبرنگار جنگ» و «ستاره‌های بی‌نشان» - که به نقش زنان در جنگ می‌پرداخت - با ویرایش جدید منتشر کند.

هستی شناسی شعر انقلاب

دکتر صابر امامی؛ شاعر و متن‌پژوه

نشر تکا (موسسه توسعه کتاب ایران) در تدارک است تا در یک مجموعه، به‌رگزیده‌ای از چهار مجموعه شعر پیشین به اضافه چند شعر چاپ نشده مرا تحت عنوان «پرندگان اساطیر» روانه بازار کند. این شعرها در قالب‌های مختلف سروده شده‌اند و به نوعی خط سیر کار شعری مرا مشخص می‌کنند.

همین ناشر یک مجموعه داستان هم از بنده در دست انتشار دارد که در مجموع دوازده قصه مرا که در اوایل انقلاب با محوریت انقلاب اسلامی در نشریاتی چون امید انقلاب و ... منتشر شده بود در مجموعه‌ای تحت عنوان «روزهایی که داداش دوغ می‌فروخت» دربرمی‌گیرد.

جز این دو کتابی که تصور می‌کنم طی یک ماه آینده روانه بازار شود، دو کار دیگر نیز در دو حوزه نقد ادبی و متن‌پژوهی دارم که اولی را کتابخانه و موزه مجلس شورای اسلامی منتشر خواهد کرد و دومی از سوی پژوهشگاه تربیت مدرس (احتمالاً با همکاری انتشارات سمت) روانه بازار می‌شود.

تصحیح کتاب «حیدرنامه» سروده عباس ناسخ؛ مثنوی سرای عصر صفوی اثر دیگری است که از سوی کتابخانه مجلس منتشر خواهد شد.

این کتاب دربرگیرنده مثنوی‌های حماسی در مورد جنگ‌های مولای متقیان حضرت علی(ع) است که به شکلی جالب و بدیع جنگ‌ها و رشادت‌های حضرت علی(ع) را در قالب مثنوی روایت می‌کند و کتاب دوم که عنوان «آنتالوژی شعر انقلاب» را بر جلد دارد، در اصل پژوهشی متن‌محور درباره مباحثی نظیر شکل‌گیری و ساختار شعر انقلاب، جریان‌شناسی شعر انقلاب و مباحثی از این دست است.

فرهنگ جامع روسی

دکتر بهرام زینالی؛ استاد ادبیات روسی دانشگاه تهران

چندی است که مشغول تهیه و تدوین یک فرهنگ روسی هستم که به احتمال قریب به یقین به سامان رسیدن آن سال‌ها به طول خواهد انجامید اما قصد دارم تا جایی که ممکن است این فرهنگ ضمن کارگشایی از مراجعان، تا حد زیادی به لحاظ درسی نیز مورد استفاده دانشجویان رشته زبان و ادبیات روسی باشد.

این فرهنگ که عنوان «فرهنگ جامع روسی به فارسی» را بر خود دارد در صورت انتشار، معادل بیش از سی هزار لغت روسی

رضا رئیس

مرتضی فرهادی

به فارسی را در خود جای خواهد داد.

البته برای این کار با دقت و حوصله پیش بروم، هنوز با ناشر خاصی برای انتشار آن وارد مذاکره نشده‌ام.

قصه‌های آیار تمان استیجاری

علی موذنی؛ داستان‌نویس

پس از تجدید چاپ رمان «ظهور» از سوی انتشارات سوره مهر، مشغول نوشتن یک رمان تحت عنوان آیار تمان هستم که موضوع و محوری اجتماعی دارد البته این رمان هنوز به مرحله نهایی نرسیده و طبعاً نمی‌توان انتظار داشت که به این زودی منتشر شود.

علاوه بر این چند داستان کوتاه نیز دارم که سال‌هاست از نظر خودم آماده شده و باید منتشر شود اما با وجود این هنوز به لحاظ روحی فرصت یا امکان تحویل به ناشر برای من مهیا نشده است. نام این مجموعه داستان «کمی مردانه؛ بیشتر زنانه» خواهد بود.

نیچه به روایت هایدگر

ایرج قانونی؛ مترجم فلسفه

چندی است که برگردان اولین مجلد از کتاب نیچه؛ اثر مارتین هایدگر را تحویل نشر آگه داده‌ام و تصور می‌کنم که تا پایان سال جاری اولین مجلد این کتاب مهم روانه بازار شود. البته باید عنوان کنم که زمزمه‌هایی در مورد برگردان این کتاب چهارجلدی (و درعین حال دشوار فلسفی) از سوی برخی مترجمان دوست در نشریات به گوش می‌رسد و همین اخبار کافی است تا مرا از برگردان و ادامه کار باز دارد اما قصد دارم تا این کار سنگین و دشوار را به فرجام و سرانجام برسانم و به همین دلیل مشغول ادامه کار و ترجمه دومین مجلد این کتاب هستم.

یک کتاب نیز از ژاک دریدا تحت عنوان «درباره روح» به فارسی برگردانده‌ام که نشر ثالث آن را منتشر خواهد کرد.

دریدا در این کتاب به بحثی می‌پردازد که تا آن موقع کسی به آن نپرداخته بود. او در کتاب حاضر نقل قول‌هایی از هستی و زمان، خطابه ریاست دانشگاه و نقل قول‌هایی از درآمدی بر متافیزیک می‌آورد و این جریانات را با نوسان معنایی متفاوتی پیگیری می‌کند.

«میراث نیچه» عنوان کتاب دیگری است که برای برگردان آن آماده شده‌ام. این کتاب در اصل بخش عمده‌ای از یادداشت‌های آخر نیچه را در خود دارد و من با دشواری فراوان توانسته‌ام ویراستی از متن آلمانی این کتاب را که از دستکاری الیزابت فورستر نیچه در امان بوده به دست بیاورم.

کتاب حاضر بخش‌هایی از «اراده معطوف به قدرت» نیچه را در خود دارد و براساس ویراستی در آلمان منتشر شده که والتر کافمن در اختیار نداشته است. در مورد این کتاب هنوز با ناشر خاصی قرارداد نیستم اما قصد دارم با نشر آگه درباره آن صحبت کنم.

در مورد کتاب‌های تجدید چاپی هم تنها باید به احتمال تجدید چاپ کتاب «هنر دوران مدرن؛ فلسفه هنر از کانت تا هایدگر» نوشته ژان ماری شفر اشاره کنم که نشر آگه در تدارک انتشار چاپ دوم آن است.